

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jósef-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Május 1.

Budapest, április 30.

(L.) Holnap megállanak a gyárak gépei az egész világon huszonnegy órára. A műhelyek is üresen maradnak mind az öt világ-részben. Munka, ipar, kereskedelem ki van törölve ezen az egy napon az egész emberiség életprogramjából. Ha kimészna sötét földalatti ágyából ama genfi filozófus, nagyot csettintene a nyelvvelszi mondaná: „Lám, száz esztendeig kellett várnom, amíg megértetek engem: ime az emberek ott hagyják a mesterkelt társadalom falansztereit s egy jelle mindnyájan visszatérnek a természethez.” Igazán: tele lesz rét, erdő, liget, gyalog-ösvény, mulatókert munkásemberrel. A kéz, amely máskor súlyos pörölyt forgat, gyenge gyöngyvirágot szedeget s tüzi a kalap mellé. A műhelyek vackainak sötétjéhez szokott szemek belenéznek Isten kék egébe. Ezen az egy napon nem köszénfüstöt szí a tüdő, hanem valódi, hamisítatlan levegőt. Mily csemege! S egészen ingyen adja az, aki a lilomokat ruhazza. A transzmissziós szijjak berregése helyett madárdalt és lányok notázását hallja a fül. S tág, messzi látóhatár nyílik a barna, füstös műhely helyett szemnek. Nemcsak itt, hanem mind az öt világ-részben, ahol csak gyárkérmény mered elé a tájakból.

És éppen ez az, ami csodálatos. Meg lehetett csinálni valamit, amit sok száz millió ember akart. Nagy kivétel ez az ünnep, mert rendszeren az szokott történni a világhistóriában, amit nagyon kevesen akarnak s mérhetetlenül sokan elleneznek. Ezuttal első ízben győzött az igazi többség.

Szimbolikus ünnep ez a május elseje. Egyszer egy évben szüntelik be a munkát mindenütt, annak bizonyítására, hogy a munka ura a munkás. Mint ahogy az uri park tulajdonosa egyszer egy évben bezárja a nagy

kaput, hogy ne legyen alávetve a szolgalmi jognak. Hogy igazi ura legyen annak, ami az övé. A munkás is az ő munkájának szolgalmi jogát törli meg. Nem rabszolgája a gyárnak: mint szabad ember, szabad akarattól áll a gép mellé.

Szép gondolat, a gépek nagy százada szülte hagyatékunk, mielőtt elmerült az idők sirjába. De legszebb benne, hogy utat tudott magának törni valamennyi világ-rész minden munkás-otthonába, hogy nagy, egyetemes gondolatá dagadt, amely ellen nem lehet többé tenni semmit, amit megnyirbálni nem, csak fejleszteni lehet.

Minden nagyobb ijedség nélkül elfogadta a munka ünnepét a modern társadalom és a modern állam. Amióta alkotmányos idők járnak, kevesebb a dac és az előítélet az új eszmékkel szemben, mint az isten kegyelméből való autokrácia idejében. A munkás jogainak kérdéseit ijedten lökték vissza egykoron az aulikus miniszterek: a modern kormányférfiu beleilleszté az állam törvényhozásának keretébe, amennyire lehet. Legyen ez is hasznos téglája az állam új épületének. Szolgálja ez is a közt. Simuljon össze az állami feladatokkal, éreztesse velük jó hatását s vegyen át tőlük kedvező hatásokat. Így lesz az államélet egyoldalúságtól mentessé. Így lehet termékeny televényt formálni a földalatti vulkánok fenyegető lávájából.

Május elsejének megünneplése teljesen jelentéktelen kalendárius ünnep volna, ha nem jelentené a nagy munkáskérdésnek a társadalom által való akceptálását. Felvetették: a társadalom nem bokrosodik meg többé tőle, hanem komoly és jóakaratu vizsgálat alá veszi. A legkülfőbb elmék dolgoznak serényen a kialakításán. Nem mumus többé. De azt sem lehet mondani, hogy már program gyanánt szerepel. Abból az állapotból már kiküzdötte magát, emebbe még nem jutott. Rendkívül

érdekesátalakulási folyamatban van: most rügyezik, bimbózik, mint májusban a gyümölcsfa.

Május elsejének megünneplése igazi primörje a munkás-probléma lassu kifejlesztésének. Az egész munkáskérdésnek univerzalizása benne kapott látható jelt. Innen tudjuk meg, hogy van valami láthatatlan kapcsolat a világ összes munkásai közt, hogy ez a társadalom-geológiai réteg végigterül az egész földgömbön. Néhol hevesen fölszakítja a föléje terült rétegeket, mint nevregiben Belgiumban, másutt lassan átszarmaztatja, közli jellemző sajátosságait a többi népréteggel, mint Németországban. De mindenütt jelen van, mert mindenütt egyazon köszénport szívja a munkás, egyazon súlyos viszonyok közt tengődik s egyazon vágyak forrongnak szívében. Nem az izgatók és demagógok kapcsolták tehát össze a világ munkásait az immár tagadatlan közösségbe, hanem ezek a közös szenvedések ésközös ambíciók. Bizony a kisipar vitoriahajóját széjjelrobbantotta a modern gőzgép torpédója: a hajótörtek milliói pedig mind egyazon part felé menekülnek.

Akadnak megcsontosodott elmék, amelyek ijedten verték félre a harangot május elsejének első proklamálásakor, hirdetvén a kakasülőről, hogy ime a munkások ambícióinak világhözössége egyforma a hazaárulással, vagy legalább is gyanus kozmopolitizmus. Megdobálták tehát ezt a szép szimbolikus ünnepet is a gyanúsító jelszók mocskával. Holott a munka szentsége és a munkás szabadsága nem lehet egy ország vámsorompóihoz, egy népfaj vérméréskéhez kötve. A szabadságvágy és a humanizmus forró megérzése nem lehet nemzeti monopólium: átvillámlik az hegyek magasán, a tengereken és völgyeken s megrezenti a sziveket mindenütt. Az egész emberfaj méltóságáért folytatott küzdelem ez, amelynek becsületetlenségét minden művelt nemzet.

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Irtá: JÓKAI MÓR.

— És a többi. A pénzre nem nézünk. Ez az én gondom.

— Akkor te, kedves barátocskám, isteni ember vagy, aki napot ebédelsz, csillagot vacsorálsz. Leírt mindent, amice Rubiánka?

Biz az amice nem irt le semmit, hanem egy nyulat rajzolt a papírosra, aki pánsipon furulyál. Ugy volt szokva, hogy amit a tisztú széken az urak határoznak, abból vagy lesz valami, vagy nem lesz semmi; akár az egyik, akár a másik esetben mire való az a sok írka-írka? Ugy sem tartja magát ahhoz senki. Majd felírja egy skartétára per apices az egyes tételeket s leolvassa ő azokat onnan ex memoria.

VIII. A veszedelmes gubó.

Félszakította ez alapos gazdasági tárgyalást Tihamér közbejötté. Minden koogtatás nélkül rontott be a kancelláriába.

— Jó, hogy jössz, — fogadta őt Negrotin. — „Res tua agitur.“*) A gazdasági tervszettel foglalkozunk.

*) A te dolgod tárgyalatik. — Julius Caesarnak mondta egykor az aedilus.

— Jaj, hagyjatok most nekem békét minden gazdasági ügyvel. Nagyobb baj van annál. A feleségem térdén egy veszedelmes gubó támadt, melytől egész éjjel nem tudott alunni. Fáj és viszket. Nem bírja kiállni. Meg akarja magát ölni. Én is egészen ideges vagyok már miatta.

— De hiszen itt van Rubiánka ur. Ő kitanult borbély.

— Már volt a feleségemnél, megnézte. Azt mondta, hogy nem ismeri a bajt. Éz valami új-fajta pestis. Az ő praxisában nem fordult elő. Azt tanácsolta, hogy hozzassuk le Bécsből Hebrát, a borbajokban speciális professzort: arra bizzuk az operációt. Ez bele fog kerülni kétezer forintba. A pénz hagyján, de kétnapi haladék jár vele s a feleségem ezt ki nem állja, inkább patkánymérget vesz be.

— De hát mit csináljunk? — kérde Negrotin.

— Te hozzád fordulok. Te általános kuru-zsló vagy. Egész házipatikát hordasz magaddal: hátha tudsz segíteni. Jere a feleségemhez. Különös kívánság egy fiatal férj részéről.

Negrotin felismerte a feladata fontosságát; zsebébe dugta a tárcát, mely sebészeti eszközeit rejté, volt ott lancéta, görbe olló, csipetű, fecskendő, szondirozó, tépés, gyapot: minden jó. Egy jószázigazgatónak ezt magával kell hordania.

Engedte magát átvezettetni az asszonyság szobájába.

Natalia pongyolában volt s egy karszékben ült. Mellette volt Lyubissza asszonyság és a Katka.

— No hát nézd meg a bajt, — mondá Tihamér, odavezetve Negrotint Nataliához.

A fiatal höly felijedt, tiltakozott.

— Nem! Nem! Ő neki nem mutatom meg!

— Hiszen Rubiánkának már megmutattad.

— Az más. — De ez is más. Nem lehet.

A szeméremzert erősebb volt nála a fájdalomnál.

Negrotin elővette a belső zsebéből a sebészi eszközök tárcáját s tünetőleg felnyitotta. Ő most operateur. Neutrális ember.

A nő arcán meglátszott a kin, amit szenved.

Negrotin, mint valami igazi doktor, a pulzusát kérte a szenvedőnek.

— Az érverés rendes. Láz nincsen. A fájdalom még is beható.

— Mint a pokol. Nem birom kiállani.

— Ejh, minek ez az ostoba prudéria? — szolt közbe Tihamér. — Ezt meg kell nézni!

Azzal egy indiskrét kézmunkalással felrántotta Natalia öltönyét a térdéig, megmutatva a fájdalom székhelyét.

Natalia eltakarta az arcát a két karjával.

Negrotin előtt fölséges látvány tárult fel. Egy rózsaszínű térd, egy klasszikus szépségű lábszár, mely a Cnidoszi Vénuszra emlékeztet: csupa márvány és alabástrom. S e gömbölyű térd felett egy öreg mogoró nagyságu gubó, szennyes-fakó szinrel, mely a fájdalmat okozza.

Negrotin elmosolyodott.

— Ez nem gubó. Hiszen hat lába van. Ez egy élő állat: egy kullánc. Kegyed a kastélyban

A május elseji ünnep tavasza a munkáskérdések és a társadalmi kérdések nagy komplexumának. Az első bimbó, amely kisarjadzott. A mi elménk nem is sejti, hogy a társadalmi kérdések minő hatalmas arányokat öltenek majd a jövőben, minő új szint adnak mivelődésünknek, boldogságunknak, fejlődésünknek. Mi csak egy kiindulási pontnál tartunk még, amelyet ez az ünnep szimbolizál. Rég elrohadtak már csontjaink, amikor a nagy társadalmi problémáknak csak kis része is meg lesz fejtve. Az indulási stáción állunk, öreg utasok, s nézünk a végtelenbe elnyúló sínpárra, amelyen majd elrohog velünk az új, hatalmas, ifjú erejű gőzgép. Hova jutunk ezen az ösmeretlen vidékek felé vezető sínpáron? Nem tudjuk. Csak látjuk, hogy a gyors gép egyre közelebb visz valamely nagy világosság felé. Mi nem érünk el odáig. Szép csöndesen elszenderedünk, mint Álmos vezér, mielőtt az új világot megpillantanók. De érezzük, hogy uthan voltunk fejle. . . .

Ez a május elseje, vagyis inkább, amit ez az ünnepnap szimbolizál, egy ilyen stációt jelent. Most tovább rohogunk, millió emberek boldogsága felé.

A honvédelmi vita.

Budapest, április 30.

Az ülés elején megválasztotta a t. Ház a delegáció tagjait. A szavazás egy órát hasított ki az ülés idejéből. Aztán folytatódott a honvédelmi vita s általános jellemzésül becsássuk előre, hogy tegnaptól-mára derisebbre fordult a vita hangulata. Tegnap csupa láma, ma csupa derütség. Ezt a hangulatváltozást persze nem gróf Wilczek Frigyes és nem Nesi Pál okozta. Ők egyáltalán egyáltalán nem csináltak hangulatot, csak éppen beszéltek, ahogy ezt az akció vezetői főlkük megkivánták. A derisebb hangulat akkor kezdődött, mikor Rákosi Viktor szólt fel s megpróbálkozott a *vidám kritika* új parlamenti műfajával. Hadseregrel és katonai kérdésekről vajmi keveset beszélt, de annál több anekdotát, szójátékot és ötletet hordott össze. Az effajta elemőzsiát pedig szeretettel szedi magába a t. Ház, még pedig pártkülönbség nélkül. Volt is kacagás, de sok. Legjobbat kacagtak a következő ötletnek:

— Türe való nekünk a hajóhad? Talán azért a négyszögmeternyi khinai területért, mely legfőlegbe arra jó, hogy Khinából — *copfokat* im-

szedte ezt fel; a birkabőrök tele vannak ezzel a féreggel. Ez belefurta magát a bőrébe, s folyton szívja a nedvet, a mitől a bendője feldagadt s gubónagyságra nőtt. Ezt pedig kihuzni nem szabad, mert akkor a feje beleszakad a sebbe, s akkor igazán kínos tályogot fog előidézni; hanem majd elpusztítjuk innen néhány perc alatt.

Azzal az oldalzebebből egy spirituszos üvegcsét vett elő, abba gyapotot mártott s azt rátapasztotta a felduzzadt rovarra.

A spiritusz megöl minden hatlábu állatot.

Aztán elővette az óráját s nézte rajta a percekét.

Talán nem is mindig az óráját nézte.

Öt perc múlva levette a spirituszos gyapotot a térdéről. A gyilkos szörnyeteg ott hevert életlenül, kihuzta a fejét a sebből, nem maradt ott egyéb egy kis piros vonalnál, körülvéve rózsaszínű daganattól.

— Ugy-e megszűnt a fájdalom? — kérdezé Natáliától.

— Mintha lefujták volna.

— Most még csak egy vizes kötéléket csavarunk a térd körül, hogy a daganat elmuljon.

Ez is az ő operatőri feladata volt. Az orvos neutrális ember. De valyon Negrotin orvos-e? Aztán leboosáthatták a függőnyt.

Bizonyára holtáig nem fogja elfelejteni azt a rózsaszínű, gömbölyű tétet. (Et quae latent, meliora putat. *)

Mikor eltávozott, átvéve Natália hálás kéz-

*) Ovidius mondja Daphne Metamorphosisában.

portálhassunk? De Athénbe baglyot, Dunába vizet és Magyarországra copot szállítani! . . .

Nevettek, tapsoltak is annak a friss képviselőnek, aki a Rákosi Viktor gyűjtőnév alatt több jökevdű egyéniség ötleivel tudja mulattatni a publikumot. Hogy aztán a jökevdű és ártatlan csipkedésekből személyes kérdésben való felszólalások is kerekedtek, az nem rontotta el a derüre fordult hangulatot.

Csak azt kell konstatálnunk, hogy most báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter emelkedett szólásra s a tisztelt közönség már tisztában van vele, hogy a derüs hangulat nem lohadt le, sőt emelkedett. Van abban valami végtelenül kedves és megnyerő, ahogy ez a sokat ostromolt és mindig népszerű miniszter polemizálni szokott. Aki polemizált csak elolvassa, semmit sem tud. Annyi, mintha behunyt szemmel hallgatna végig egy — balletet. Azt látni is kell. S a parlament krónikása csak akkor adhatna valamelyes fogalmat báró Fejérváry Géza szónoki sikereinek titkairól, ha a beszélő miniszter hanghordozását, gesztusait, a cvikker fölött való elpillantásait is apróra reprodukálhatná. Hát ez egy kicsit nehéz volna. Pedig az ő sikereit csak így lehet megérteni. Muszáj őt szeretni, mikor igazán elkapkodja a közbeszólásokat — és ezek sosem olyan gyakoriak, mint az ő beszédei alatt — aztán a lényegtelenebb közbeszólásokat egy kézmozdulattal, az érthetlenségeket egy ajkbiggyeszéssel, a valamirevalókat egy pillantással s az igaziakat egy katonás, mindig találó, bár sokszor merész mondással hártja el. A beszédolvasó persze meg se érti, hogy mért áll a miniszter egy-egy szürke mondata után zárójelek közt „zajos derültég.” Ott egy bájos gesztus vagy egy utánozhatatlan pillantás hatása van följegyezve. S a t. Ház ma is szakadatlan figyelemmel, állandó jökevdűvel hallgatta a miniszter polemikus beszédét. Egyszer egy közbeszólásra azt mondta, hogy „az újság irta? — no arra ugyan nem sokat adok. Szaz esetben kilenvenyszer nem igaz, amit az újságok irnak!” S ennek a mondásnak mindenki kacagott, a zsurnaliszta-képviselők legjobban. Mert úgy volt az mondta, hogy nem lehetett rá megharagudni. Még sokkal jobban kitűnt a miniszternek ez a csudás képessége, hogy merész tulzásokkal se haragít magára senkit: mikor a szélsőbal folyton piszkálta az önálló magyar hadsereggel.

Foghegyről vetette oda:

— Kérem, ha önök lesznek kormányon, majd megcsinálhatják.

szorítását, Lyubissza asszonyosság az ajtóig kísérte; ott futólag ezt sugta neki:

— Ön nemesak bonorum director, hanem bonorum director is.

Tihamér szaladt a vadásztroféummal a tisztartóhoz s Rubiánkához eldicsekedni. Nem kell már kétezer forint Hebrának!

Lyubissza pedig odahajolt Natáliához, diadalmas mosolygással s sugott neki valamit, ami folytatása volt egy előrebocsátott témának: „ez az igazi. Most már komplett a társaság.”

(Folytatása következik.)

Alkony.

Az éltes nap hogy alkonyatra égett Ragyogva fenn a bűvös ormokon, Felé hiába hajlott csókja végét, Hiába vágyott sápadt homlokom.

Csak hűvösen, a bús avarba törve, Simúl hozzám a szintelen sugár, Mikor a síró ködtől meggyötörve A rezgő lomb közt haldokolva jár.

S míg más az alkony illatától éled, Szívemben csak gyönyörre forr a vér; Nekem e szürke alkonyat nem élet, Keblemben bágadt árnya el se fér.

És térdeimbe megremegeve járok A csillaghintő éjszakák felé, Mert már a szürkeségtől mit se várok; — Erőt s vigaszt hoz még talán az éj.

Nem haragudtak meg érte. Inkább azt kiáltották vissza:

— Nem lehet. Akkor is Fejérváry lesz a miniszter.

— *Igazuk lehet, mert az örökéletű* — jegyezte meg Fejérváry s már polemizált tovább, merészen, könnyen, vidáman. Nem haragudott rá senki, inkább meghódolt varázának mindenki.

Miután pedig ma már senki se beszélt utána, méltán mondhattuk, hogy a tegnapi viharos hangulat ma derüre fordult . . .

A képviselőház ülése április 30-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Darányi Ignác. A Ház megválasztja az ideai delegáció és a kvótabizottság tagjait.

A honvédelmi tárcsa.

Gróf Wilczek Frigyes a honvédelemmel fennálló kötelezettséggel szemben áll az a kötelezettség, mely a népteherviselésre vonatkozik. A néppárt hadügyi követeléseinek elsejféli a szolgálati időnek leszállítást állította fel s ehhez most is ragaszkodik. Ennek keresztülvitele a törvényhozástól függ. Továbbá a 12 évből három évet a honvédség kebelében kelene eltöltenie a védőkötelezetnek. A honvédség harc-képessége mivel sem áll hátrább a közös hadseregnél, amint az számos esetben kitűndött. Szól még pótlóvárról, amelyet direkt a lötenyészétől kellene eszközölni. A valóságosított sürgeti a honvédségnél, továbbá az új katonai bűnvádi perrendtartást. Kétséget vetet meg fogadia el. (Helyes és a néppárton.)

Nesi Pál figyelmezteti a honvédelmi minisztert, hogy azt ígérte, hogy a katonai bűnvádi perrendtartásról szóló törvényjavaslatot április vége előtt be fogja terjeszteni. Ma április utolsó napja van s úgy látszik, nem fogja betartani ígérését. Ezután a királyi kézirat kérdését íeszegeti s azt a konkluziót vonja te belőle, hogy miniszter és katonai állás inkompatibilis. Kiigazolja, hogy a honvédségi évkönyvekben a legfelsőbb hadur kite ez ez szerepel. Ilyen a magyar közömben nincs. Szóvá teszi a magyar testőrségnél előforduló visszéléteket, hogy a törvények ellenére élelmiszereket nem Magyarországból szerzik be s könyveiket nem magyarul vezetik. Szégyen az, hogy a legjobb germanizáló eszköz Magyarországon a hadsereg. A nemzetiségi kérdés megoldása is csak a hadseregen múlik. A honvédek Hentzihez viszik ünnepeit.

Visontai Soma: Mikor a magyar minisztert temetik, egy katona sem jelenik meg! (Zaj.)

Molnár Jenő: Horánszky temetésén semki sem volt ott!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Ott volt Lobkovitz! (Zaj a szélsőbalon.)

Visontai Soma: Az mint főrendiházi tag volt jelen! (Zaj.)

Nesi Pál ezután a honvédtisztképzőről beszél, ahol németül tanítanak. (Helyesítés a szélsőbalon.)

Rákosi Viktor örömet fejezi ki, hogy a honvédelmi miniszter felgyógyult betegségből, amely alatt azt is örömmel olvasta, hogy báró Fejérváry

Beteg haraszt suttozva elzokogja

A bút, mit mély bölcsőjében szedett:

Az életnek hogy ő is árva foglya, S a földre ő csak úgy eltévedett.

Hányan vagyunk ő, hervadt testü lelkek,

Kik jostalan e földre tévedünk!

Már bölcsőnk alkony-árnyaival telt meg,

És szüntelen az éjjel int felénk.

Bródy Miksa.

Svarc ur.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: Thury Zoltán.

Hire járt, hogy csütörtökön, már mint a múlt hónap valamelyik csütörtökjén érkeznek haza a kiszolgált katonák. De nem jöttek. Azért nem volt valami nagy a türelmetlenség a faluban. Majd megjönnek. Ha három esztendeig tudtak békeséggel várni rájuk, hát egy-két nap még nem sokat határoz. A lányok, azok a bizonyos lányok, akik hazavárták a szeretőiket a katonasorból, nyugodt szuszogással aludták át az éjszakákat. A munkában eltöltött nap nem tūri meg az éjszakai epekedést s ha egy-egy vénasszony felsőhajtott álmában, hogy: Uram Jézus! — hát az csak ugy volt, hogy a szegény embernek nem kell semmi különös alkalom a főhaskodáshoz. Csak egy órányira a város, innen a szomszéd erdőből vitéteit vagy harminc ezer galyat a diadalkapuhoz, ami alatt a polgármester üdvözlí majd az ezredest és bizalmas körlevél ment a fő-utcák asszonyaihoz, hogy virágot szórjanak le majd az ezredre. Nagy a paradé. A városiak értenek hozzá . . . A mi népünk azonban békes-

a javulás útjára lépett. (Zajos derűtlenség.) Most azonban konstatálja, hogy nem lépett a javulás útjára, mert hisz az osztrák tábornagy előtt most is haptanban áll a miniszter (Derűtlenség.) A tábornagyoknak meg kellene mondania az uralkodóháznak, hogy az nem lehet se német császár, se szláv császár, hanem csak magyar király. Gyönyörűen ki lehetett volna 67 óta fejleszteni a nemzeti hadsereget. Abszurdum az, hogy nem a hadsereg alkalmazkodik a nemzethez, hanem megfordítva. Megvan különben győződve, hogy az osztrák züllött viszonyok el fogják tüntetni a közös hadsereget. Európa összes államait kikezdi a szocializmus. De nem boldogul a hadsereggel szemben, mert itt a nemzeti szellemet állítják a szocializmussal szemben. Nálunk ez nem történik meg, mert feketesárga lobbogó alatt, a Gott erhalte hangjai mellett germainizálnak a hadseregben. Szól ezután a delegációról, amelyet automata parlamentnek nevez el. Puliszky halála óta legnagyobb hadügyi kapacitás Műnch Aurél, aki megfordított gárdia, amely soha sem hal meg, de mindig megadja magát. (Zajos derűtlenség.) A tengerészeti kapacitás Rosenber Gyula, akit azért sietek behozni Abrudbányán, hogy a tengerészeti ügyek csonkán ne maradjanak. (Derűtlenség.) Furesse egy bizottság a tengerészeti albizottság. Most ismét 15 hadihajót kérnek. Talán a kínai expedícióra kell az?

Szél Kálmán miniszterelnök: Egy szó sem igaz az ezéssből!

Pöchlér Győző: Én láttam is a hadihajókat! (Derűtlenség.)

Rákosi Viktor: Arra kellene a hadihajók, hogy a Kínában eloglalt négyezredérelt területről copokat szállítsunk be. (Zajos derűtlenség.) Erre nincs szükség. Van itt már elég. Azt mondják, hogy a hármasszövetség is megközelíti a kifejezett hadsereget. Kérdi, mit használnak nekünk a hármasszövetség, amikor Goulichowski ott is azt a szerepet játsza, mint a szokéklubban. (Zajos derűtlenség.) Tudnillik a kibécserezet. Erre pedig a 13. § áll. (Derűtlenség.)

Az országban annyi baj és nyomor uralkodik, hogy nem hajlandó tovább a mochocknál több áldozatot hozni. A költségvetést nem fogadják el. (Zajos helyeslés és éljenzés a szélsőbalon.)

Műnch Aurél: Azt feleli Rákossinak, hogy felléteüti igazza van, mert ő igenc megadja magát ott hol az meggyőződésével egyezik. (Élénk ellentmondás a szélsőbaloldalon.) Megadja magát ennek a kormánynak. Természetes dolog, hogy ezután is elfogadják a költségvetést, mert ismét megadja magát a honvédelmi kormánynak, mert bizalommal viseltetik iránta. (Helyeslés a jobboldalon.) Zaj a szélsőbaloldalon. A vita folyamán a függetlenségi és 48-as párt vezérszónoka Tóth János, tegnap azt mondotta, hogy Magyarországon sajtáságos nizu fejlődött ki a nemzetnél, legutóbb pedig a magyar parlament kormány-pártjánál a hadügyi kérdésekben; a tulajdolt loyaltás és opportunitás noli me tangere-vé tette az ország hadügyét és a hadügy minden kérdését. Ma pedig Nessi Pál azt mondta, hogy a honvédség felállításával becsapták az országot 1868-ban...

Nessi Pál: Ugy is van!

Műnch Aurél: ... mert az nem lett önálló hadsereg, hanem csak bizon os tartaléka a közös hadseregnek. Végül Rákosi Viktor most azt mondta még pedig megiehetős nagy garral, egy kraicrt sem szavazunk meg idegen hadseregnek, a mi hadseregünknek ellenben mindent. Ugy-e azt mondta?

Rákosi Viktor: Az önálló magyar hadseregnek!

Műnch Aurél: Még a 70-es években is oly

kedvetleges állapot uralkodott a honvédségnél, hogy még akkor sem tudták e hazaitak, hogy mképpen is fog fejlődni a honvédség? A tisztikar ugy egészítetett ki, hogy mindenki, aki irni-olvasni tudott, bár a műveltségnek nem nagyon magas fokán állt, megkapta a tiszti karból, mert oly nagy szükség volt tisztekre. Tisztelet a kivételeknek, mert akkor is nagyon sok kitűnő férfi szolgált ott. (Ugy van! jobboldal.)

Ezek után következtek az új idők, midőn egyrészt a tanácszóházak szerveztettek, másrészt felállított a keretrendszer, hogy a tisztek valahára gyakorolhatták magukat állandóan. habár csekély számú csapatokkal is. Azelőtt nyo chetes gyakorlat után szabadságoták a honvédeket és mégis kénytelenek voltak a nagy gyakorlatokon a közös hadsereggel együtt működőni és bámulatok eredmény az, hogy akkor is wegállták helyüket.

Nessi Pál: Mert magyar volt.

Műnch Aurél: Következett a keretrendszer felállítása után az 1890. évi V. t.-c. amely végrevalahára kontingentálta a honvédség részére az uionc-jutalékot, évi 12.500 főben alapítván meg azt és megállapította egyuttal azt is hogy a honvédségnél a legénység két évig fog tényleg szolgálni. Abban az időben már működtek a honvédségi Ludovika Akadémia fiatal tisztjei, már a harcoképesség is magasabb fokon volt, mint 1868-ban és a következő években. Ekkor történt, hogy 28 gyalogezred és 10 huszárezred lett felállítva és azóta haladt a honvédség kiképzése igazi magyar szellemben napról-napra. évről-évre. (Ugy van! jobboldal.) Következett azután az az örvendetes nap, mikor a törvényhozás az 1897. évi XXIII. törvényeket megalkotta, mikor a tisztekezőintézetek újraszerveztettek. Ez időtől fogva igaz büszkeséggel tekintet minden magyar ember a honvédségre és nyugodtan nézhet az ország a jövő elébe. (Ugy van! jobboldal.)

Rákosi Viktor személyes kérdésben szól. Ő dokumentumokból rajzolta meg Műnch Aurél arcképét. Ezeket a dokumentumokat Műnch Aurél beszédeiből szedi elő. Műnch így izben kijelentette, hogy bizik a kormányban, de azt is kijelentette, hogy bizik a jövő kormányban is. Szóval elígerte magát kétszáz évre.

Műnch Aurél igazat ad Rákossinak. Ő azt mondta, de ma is tenntartja. Nem képzél Magyarországon kormányt, amely az országot a tönk szélére akarja juttatni. Ha a függetlenségi és 48-as párt kerül a kormányra, abban épp ugy fog bizni, min bármely más kormányban, mert meg van győződve, hogy a függetlenségi párt sem fogja eladni a hazát.

Kubik Béla örül, hogy most már Műnch sem állítja, hogy a honvédség a hadseregnek csak kiegészítő része. Nemzeti szempontból azonban kioktatnak nem fogad el. A honvédség tisztjei Bécsbe járnak tanulni még az éleimezés is. Ilyen intézmény iránt ő nem lelkesedhetik.

(A honvédelmi miniszter válasz.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Magyarországi érdeke megköveleli azt, hogy Ausztriával egyetemben egy nagy tekintélyes véderőt tart-sunk ienn. Mihelyt külön magyar hadsereg szervező-szerű van szó, akkor lesülve Magyarországi kicsiny állam, amelynek az európai kontinensen az a sulya nem lesz meg. (Ellenmondások a szélsőbaloldalon.) Zaj. Halljuk Halljuk! jobboldal.) Ne méltóztassanak mindárt felháborodni. Hogyva mi egyedül laknánk Európában, ha már egész Európát eloglaltak volna, akkor helyes volna, de miután más nemzetek is laknak Európában, ezekre mégis csak tekintettel kell lenni. (Derűtlenség jobboldal.)

Rákosi Viktor: Inkább független Szerbia, mint leigázott Oroszország lenni!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: A függetlenségi párt a dolgok megítélésénél a tényleges viszonyokat igen kevéssé veszi figyelembe, hanem inkább csak szive sugallatának engedve, óhajának ad kitéjezt, némelykor oly modorban, amely egy kicsit hangos. (Derűtlenség.)

Kubik Béla: Ez a hangos kifejezés! Egyoldalú és hangos!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: A fclv a véderő szervezésénél nálunk az, hogy a pragmatika szankció alapján a védelem közös.

Nessi Pál: A védelmi kötelezettség közös!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Elfogadom: a védelmi kötelezettség közös! Ezen az alapon jött létre a véderőnk 1868-ban. A közös védelmi kötelezettségből, amint azt a pragmatika szankció megállapítja, származott a közös hadsereg, amely 1868-ban ezen elnevezést nyerte. Már mostan hogy állunk a honvédség szellemével, amelyet hangoztatni méltóztattak?

Horváth Gyula: Csehül állunk! (Derűtlenség a szélsőbaloldalon.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Majd megmondom, hogy magyarul állunk! (Derűtlenség.) Hát azt akarják, hogy a véderőnek, a monarchia és abban Magyarországi véderőnek egyes részei szembe álljanak egymással és farkaszenetet nézzenek? (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem!) Az egy olyan abszurdum volna, aminek a világon nincsen párja.

Horváth Gyula: Abszurdum ilyen mondani!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: A honvédség magyar szellemét illetőleg, hivatkozik Műnch Aurél meg Nessi Pálra aki a honvédségben szolgált és a honvédség szellemét ismeri, ha tőle kérdeznél valaki vajon magyar szellem uralkodik-e a magyar honvédségben, azt fogja mondani, hogy igenis magyar szellem. Tóth János ezt nem tudja s azon nem is osodálkozik. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Miért?) Azért, mert Tóth János a közös hadsereg iránt van előszeretettel, minthogy eskis ott szolgált, valahogy kibűt felülvizsgálás útján és így kikerülte azt hogy a honvédségnél szolgájon. (Derűtlenség a jobboldalon.)

A véderőről van szó, az egész véderőről, mert a honvédség magyar szelleme ellen kifogás alig lehet, ha csak nem mesterséges műkiógás. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Komoly kifogás nem lehet ellene. Itt nálunk a nagy keretben ki-ki szeresse a hazáját, legyen büszke arra, hogy magyar, hogy lengyel, hogy cseh, olasz. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) de alkalmazkodjék azután a nagy kerethez.

Horváth Gyula: Magyarország nincs, el van törölve?

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Magyarországot először emlittem, ez ellen csak nem lehet kifogás!

Horváth Gyula: Csak Osztrákország van, Magyarországi nincs!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Én Magyarországot emlittem, Osztrákországról nem szóltam, mert nem létezik!

Eötvös Bálint: Csehország szines?

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Csehország van, ha csak a t. képviselő urak ki nem törültek a mappából. Ha kitörültek, akkor nincs. (Derűtlenség a jobb- és baloldalon.)

Rákosi Viktor: Közjogilag nincs!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter:

égesen turta a földet s ha összejöttek is, alig esett szó a katonákról. Hát megjönnek... Ez a nép egészen a mai napig él. A parasztnak nincs naptára, amibe bejegyzék a tennivalóit, de az esztendeje napokra, órákra be van osztva. A határ a kalendáriuma, a hó alá temetkezett fehér végtelenség, aztán a fekete föld, amibe a remény-ség fejében pénz kell dugni, aztán a zöldes, ritkás vetés, aztán az érett táblák s új ugar, új munka, új tél... Es sok bajoskodás között éppen olyan nyikorogva teszgilja előre a maga életének a kocsiját, mint ahogy vándorog a barma, s jajgat a szekere alatt a kenetlen tengely. — Hát majd csak megjönnek a katonák...

Csak kedden érkeztek. Számszerint kilencen. Mindeneknek elibe kellett vinni a maga saját gunyáját. Ezért morogtak is egy kicsit az itthonmaradottak. Egy nap belepesztul az ilyen uba. Reggel megy az asszony s most már egy-egy ledny izengeti is a kapukból, hogy: — tiszteltem és mennék eléje, de apám nem hagyta... A másik meg azt mondja, hogy a bátyja kettétörti a derekát, ha mozdul. S a békesség és most már megelégedetten mosolygó asszonyok csendesen mennek végig a falun meg az uton a mótyóval, amiben eszma van meg nadrág és ujjas és tiszta fehérnemű. Némelyiknél meg árvalányhaj is... Es aztán újra csend, de már várandósabb. Érdeklődés lapul meg alatta... Ahogy az emberek a kocsi laktorjáján ülve meg gyalogosan kifelé tartanak a foldekre, némelyik a maga katonakóról beszél. Hogy — azt mondja — a maiak semmit se értenek ahhoz. A gőzzel járnak... Es a lányok immel-ámmal dolgoznak. Ha egy megáll s ahogy guggol a veteményes földön, egyszerre csak föl-bámul, hát mindnek ellankad a keze és bámulnak valamerre... Aztán újra csendes robot kezdődik. Gyomlálás, kapálás és ilyenkor sok gyenge, finom kukoricatövet szokás kettényesni a kapával. A nap pedig lassan, aggodalmasan eresz-

kedik le a föld mögé, mintha félne attól, hogy az éjszakába süllyed. Keleten piaci, ragyogó gombostűnyeli ragyog föl az égén, csillag. Aztán másik, egyszerre több is és amikor már egész alaposan este lett, egyszerre énekhangot hajt bele a faluba a szél a lejtőről, ami az országról kanyarodik be.

Akkor már a kapuk előtt ültek az emberek. Az este leverte az utcára a tűzhelyek nyirkos füstjét. A házak ereszeig kék levegő libgett, azonfelül pedig szürke homály. Mintha uszva jött volna lefelé a hegyről a kilenc katonafej s mövűttük az asszonyok nagykeskenűben bonyált csoportja. Azok közül, egy-egy puzabban hallzott, hogy esuklik némelyik. Nyilvánvaló, hogy sirtak. A legények pedig most már ordítva fordultak be a fűtetára. Határozott, katonás lépésekkel járt a töbségük. Némelyik azonban már nagyon részeg volt. Az csak egy pár lépésre tudta kihuzni magát, máskülönbön azonban tántorgott. Egyetlenegyek volt kalap a fején. A többi katonasipkát viselt s nádpálát suhogtatott, aminek a végén kilőtt patron volt a disz. Csak egy az ut közepéből kiáltottak ki kétoldalra a házak elé az embereknek jóestét meg efféle, de hetykén, foghegyről — s egyenesen bevonultak a kocsmába. Az asszonyok ide is elkisérték őket a kapuig és sorba letlepedtek a padon végig. Csendben voltak, mindenik a fia hangját leste belülről.

Ejfél táján már egyszerre ordított mindenik odabenn. A nádpálékkal csapkodták az asztalt s kiabáltak: zsidónél! — Künn összebörzongva állott föl a padról egyik-másik asszony s csendesen elköszönve a többitől, elindultak jobbra, balra. Bena újra ordított egy legény: zsidónél — és verte az asztalt. Az asszonyok szorongva bámultak össze. Mi lesz ebből? A zsidónél tekintélyes, összes hajú, öreg asszony volt, akinek azt szokás mondani: asszonyág lelke, s egyik föl is állott és bement az ivóba. Csak a maga fiával

akart beszélni eleintén, hogy illedelemre intse, de aztán, ahogy belebámult a fűstbe s még a maga ijedt szuszogását se hallotta a rettenetes lármában, megfordult és kiment. A fia éppen akkor dobta oda az ezüst óráját zálogba az italért s követelőztött, hogy cigány legyen. Akárhonnan is. A többi is muzsikáért üvöltött, de aztán, hogy nem jött a cigány, hát megfeledeztek róla. Az asztalok között pedig álmosan, de máskülönbön békesség nyugalommal járkált az üvegekkel a kocsmáros meg a felesége és egy kis eselédleány. Hordták az italt, felszedték a pénzt és a söntés mellett meg-meg-pihentek egy-egy percre, ha semmit se parancsolt a vendég. A zsidó kurtszaru kis pipából pőfekt, az asszony pedig kezét az ólébe ejtve bőbiskolt a pokoli lármában. Mintha csak nem is hallották volna. Csak a nevüket értették meg, azt, hogy: Svare ur, meg azt, hogy: zsidónél! A férfinak ugy látszik sokkal nagyobb volt a tekintélye.

Reggelfelé már az agyapadlót itatták a legények a borral s a fa'hoz csaptak egy-egy üveget. Künn, messziről, az alvórlól tülek hallzott s egy-egy egészen csendes pillanatban kolomp is. Az udvaron kakasok rikoltottak bele a feketéből szürkén, még csak sejtelmess világgossággal kibontakozó világba. Erre jött meg, ugy látszik, Svare urnak a mulató kedve, mert magának is töltött egy pohár zavaros, savanyu bort s letelepedett a legények mellé. Helyet csináltak neki s egy kicsit bambán bámultak róla. Az öreg ember pedig azonnal elfoglalva, hogy lassan szürsölt egy-egyvet a poharából s aztán, amikor csend formálódott körülötte, jóakaratu mosolygással nézett végig a legényeken.

— Mulattatok egyet — mondta nekik. — Mulattatok.

Egy legény belevágott:

— A magunkét isszunk.

Nem közjogilag beszéltem! Arról beszéltem, hogy létezik!

Bakosi Viktor: Magyarország közjogilag létezik! Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Magyarország közjogilag létezik, nem vonja kétségbe senki. De azért megbocsátják, hogy Csehország is létezik, hiába tagadják az urak.

Papp Zoltán: Csehország is fog létezni! Majd megcsinálják!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Minden katonának, aki szolgál ebben a vésztudatban, első és legfontosabb kötelessége hazáját szeretni és hogy a királyát magasan tartsa. A többi azután magától jön és a legyelem nagyon sokat segít ott, ahol másutt talán más faktorok segítenek. Azt akarják talán, hogy mintán a véderő megvan úgy, amit van, mi a honvédséget ellenzéki vagy plane forradalmi szemlében neveljük? (Ellentmondás a szélsőbaloldalon.)

Hogy a kormánypart vagy mondjuk, a szabad-elempárt csendesen dolgozik és keveset beszél, az nagyon természetes. Az urak száma nézve kevesebben vannak. ennél fogva valamelyik hangosabbak, az természetes. (Nagy derűtlenség.)

A katonai rendtartás, merem állítani, május hó folyamán az igazságügyminiszterek kezében lesz. (Helyesítés.)

Pichler Győző: Ha a referens meghal, akkor is?
Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Akkor más nevezünk ki. (Derűtlenség.) Meghalt referens nem dolgozik, azt méltóztatik tudni. (Derűtlenség.) Hogy a dolog kissé sokáig tartott, az ön senki, ki az anyagot, ki a dolog természetét ismeri, ki tekintetbe veszi, hogy a katonának minden viszonyát, békében és háborúban kell, hogy felölelje ez a perrendtartás, aki ismeri az Ausztriában és Magyarországon létező törvénynek, melyekhez simulni kell, nem fog csodálkozni.

Várady Károly: Bizony, pedig nem nagy munka!
Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Hát méltóztatnék hozzájárulni, hanem azután megfelelő munkát előterjeszteni, nem ieromunkát! (Élénk derűtlenség!)

A hadügyminiszter állítólag nem eléggé világosítja fel a közönséget és a delegációt. Ennek legegyszerűbben orvoslása az, méltóztatnék belemenni a delegációba, ott alkalmat lesz a hadügyminisztert megkérdeni, examinálni és mindent megtenni.

Pichler Győző: Először tanuljon meg magyarul a hadügyminiszter, tetszik tudni?

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Tetszik tudni, hogy Jekellalussy altábornagy ott van és ha a képviselő ur nemétől nem tud, amit erősen kétségbe vonok. . . .

Kubik Béla: Az egész magyar nemzet tanuljon meg nemétől!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Jekellalussy altábornagy megmagyaráz mindent, per longum et latum, annyit amennyit akar, még ennél is többet. (Élénk derűtlenség és taps a jobboldalon.)

Pichler Győző: Szivesebben látám én Jekellalussyt, mint Krieghammer a hadügyminiszteri állásny!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Ez egyéni nézet! A nemzetet 68-ban nem csapták be a honvédséggel. Ez csak a mának kisebbség álláspontja. Állítja, hogy az osztrák Landwehr költségvetése nagyobb a miénknél.

Tóth János: Tessék a kettő költséget 35 év óta összeadni, 350 millió koronával több a magyar.

Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Ó nem germanizálja a honvédséget, csak a hadügyminisz-

terrel levelez nemétől. Vannak kivételes esetek is, amikor nem lehet tolmácsot alkalmazni, de ezek szörvénysok. Remélik, hogy a közös hadsereg itjai is jobban fognak tudni a jövőben magyarul. Konstatálja is, hogy javulás mutatkozik ezen a téren. Törvényrendeli, hogy a honvédség háború esetén a hadvezér alá van rendelve. A vezérkar nem diszponál, csak segédesszók amely a parancsnok parancsait részleteiben kidolgozza. Önálló vezényleti joga nincs. Azt mondták, hogy a magyar honvédséget bekebelezi a hadügyminiszter a közös hadseregbe. A tábornoki kar közös, de a csapatok vezetését honvédszisztek végzik. (Félkiáltások: Miért nincsnek magyar tábornokok?)

Kérem, tessék törvényt hozni erre. A vezérkari tisztek ha a honvédséghez vannak beosztva, annak fejelem alatt állnak.

Kubik Béla: Ezek nem is tettek esküt a magyar alkotmányra!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Az mindegy, egyágy egyénről van szó, a többi mind, aki a honvédségből kikerült, az mind a honvédségi esküt tette le és csakis egyágy tisztből van szó, aki ki van vezényelve, mert béke idején több vezérkari tisztre van szükség, mint háborúban.

Ezek a közös vezérkari tisztek utóbb a legtöbb esetben mégis a honvédséghez kerülnek és akkor le kell tenniük az esküt. Különböző kimondott dolog, hogy a honvédséghez beosztott tiszteknek a magyar s illetve a horvát nyelvet beszélniük kell, erről az oldalról tehát nem tenyegethet veszély. A Ludovika Akadémia magyarságáról nem egy képviselő ur meggyőződhetett már és úgy tudom, hogy Pichler Pécsétt is járt a kadétszobában és legteljesebb megelégedésének adott ki jelezést. (Derűtlenség.)

Reflektál! Tóth Jenosnak a tisztképző iskolák költségei dolgában tett megjegyzéseire; majd upból ráter a német nyelvnek a honvédségi iskolákban való tanítására és azt tartja, hogy a nyelvtanítás csak hasznára válik az ifjúságnak. (Ellentmondások.) A német nyelven való előadás bizonyos tantárgyakban és pedig osztrák. . . .

Pozsgai Miklós: Az osztrákoknak nem szükséges a magyar nyelv?

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nagyon fűdvös volna, hogyha megtanulnák!

Pozsgai Miklós: Miért nem kötelezik tehát őket a magyar nyelv tanulására?

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Én nem kötelezhetem őket. Ha majd a t. képviselő ur fel fog engem ruházni ezzel a jogkörrel, akkor talán megteszem; így azonban tehetetlen vagyok e részben. (Helyesítés jobbról.) Minél többet tanul az ember, annál jobb, akárcsak akármit beszél. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Eötvös Bálint: Tanuljanak franciául és nem nemétől!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Eötvös Bálint talán más nézetben van; méltóztatnék azonban kissé körülnezi a világot. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Egy hang jobbról: Ide nem hortobágyi argumentum kell! Hja, a hortobágyi argumentum az más. (Zaj.)

Rátkay László: Ez a hortobágyi argumentum tartotta fenn a magyar nemzetet! (Zajos helyesítés a szélső baloldalon.) Élénk mozgás jobbról.) Hiába nevetnek! Magyarország képviselőházában még sem járja, hogy a magyar nyelvet gyallazák! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Mozdítás jobbról. Igenis, és önök ott ezt is türelemmel hallgatták! (Nagy zaj.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter:

Kérem, hát nem mondtam én, hogy én nagyra-becsülöm?

Eötvös Bálint: Vilmos császár malmára hajtja a vizet, mikor a németet pártolja! Majd eljön még ide a Hohenzollern!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Tiszte em a prófétákat! (Derűtlenség.)

Bakosi Viktor: Német hadsereget csinálnak a Hohenzollernnek számára! Kinek germanizálunk? A német dinasztiának? (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Eötvös Bálint: A Habsburgok csak magyarok lehetnek!

Báró Fejérváry honvédelmi miniszter: Ha nekünk volna elegendő erőnk és elegendő pénzünk, semmi akadály sem volna annak, hogy mi itt is állítsunk fel iskolát, élelmezési és lovaglász kurzusokat.

Várady Károly: Hiszen a legtöbbet a pénzből önök kapják!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Először is tehát a pénz hiánya az oka annak, hogy ilyen intézkedéseket fel nem állíthatunk; azután meg minden hozzával erőnk a tisztek kiképzésére. Szemere Miklós a célőlvészet kultiválását sürgeti; tettek már erre nézve kísérletet, de a kiadott jegyveket elromolva, megrozsdosodva, eredmény nélkül kapták vissza. Tagadja azt az állítást is, hogy a Mauserpuska jobb a Manlichernél. A kétvéli szolgálatra nézve megjegyzi, hogy a magyar nehéz fegyelmre szoktatni. (Ellentmondások.) Félkiáltások: A boerok nem tanultak einzelmarstól! Ott nincs Rückverkonzentriung! A guerillabar kivánalmi mások, mint a rendes csatározásai. Két év egyelőre kevesnek látszik a kioktatásra és egyelőre úgy incidentaliter nem lehet e kérdést elintézni. De gondolkoznak már azon, hogy aratás idején legalább a földművelői népet szabadságolják, a városi népeknek nincs szükségük erre a szabadságra. A lóvásáros bizottság nehé, felelősségteljes munkát végez és talán egy-két tévedéstől eltekintve, helyesen jár el és lehetőleg közvetlen a tenyésztőtől szerzi be a lovakat. A többi katonai szállítás is tiszta és lehetőleg közvetlen, de bizony a legtöbb esetben lehetetlen a termelőktől közvetlenül beszerezni a cikkeket. Mindenesetre a legelősből ajánlattevő kapja a szállításra való megbízást. A katonai perrendtartás, ismétli, a jövő hónapban az igazságügyminiszterek előtt lesz.

Nessi Pál: Csak megfelelő legyen!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Az már más kérdés. (Derűtlenség.) Mindenesetre a létrejöttéig egy kis türelmet kérek. (Derűtlenség.)

Nessi Pál: Addig megörszűk!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Meglehet, ha meg nem kopaszodik! (Zajos derűtlenség.)

Nessi Pál: Kis levélke drága kis levélke!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: A királyi kéziratra vonatkozólag nem akar ismétlésekbe bocsátkozni. A miniszterelnök tegnap haratozottsággal és preciozitással nyilatkozott. (Élénk helyesítés jobbról.)

Nessi Pál: A miniszterelnök nem is ismerte azt a levelet, nem is látta!

Szál Kálmán miniszterelnök: *De igenis láttam is, ismerem is!* (Félkiáltások a szélsőbaloldalon: Utólag!)

Okolicsányi László: Akkor, amikor mi, utólag!

Szál Kálmán miniszterelnök: *Nem utólag!*

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Azt mondják, hogy az újonnan kinevezett magyar gárdakapitány sem nem magyar állampolgár sem nem tud magyarul, Honnan méltóztatik ezt tudni?

A közbeszólás azonban még a többinek se tetszett. Bosszankodva néztek a fiura s aztán visszafordultak Svarc urhoz.

— Hát persze. Hanem mutatok nektek valamit. — Intett az asszonyoknak. — Rózsikám, add csak ide a könyvemet. — Ahogy az asszony felállott s becsoszogott a másik szobába, némely legény sanda, félnék pillantással bámult utána. Aggodalom volt a nézésükben s szorongva pislogtak vissza Svarc urra. Még aki kiabált, hogy: ne rontsa a mulatságot Svarc ur, — az is csak úgy legénykedett, hogy idegenül, hitetlenül nézett rá a többi. — Az asszony visszajött a könyvvel. Nem is volt könyv. Gyűrőt szélü piszkos füzet, de vaskos s a sarkán, a cernákon meglátszott, hogy újra meg újra hozzávarrtak egy darabot. Svarc ur lapozgatott benne, megnyálazta az ujját s újra kerésgélt, aztán ahhoz szólott, aki az elébb azt mondta, hogy a maga pénzét issza.

— Hát három esztendő óta vagy oda István . . . Tóth István, emlékszem reád, derék fiu voltál . . .

Az belemorgott:
— Ma se vagyok rosszabb.
— Persze, hogy nem.
— Amért ittam . . .

— Jól tetted. Annak az örömirre, hogy hazakerültél, ihatsz is egy csöppet. Jól tetted, hogy ittál. Hanem hát tudod-e, hogy mivel tartozik nekem az apád! — Kerésgélt a könyvben s ujjával végigvázgálva a sorok alatt, lassan kezdte elősorolni a tételeket. — Pénzbe- . . . százhatvan, aztán negyven, aztán husz forint. Aztán tizenhét véka buza és harmincöt véka rozs. Aztán kilenc lovas-napszám, aztán kenyérliszt meg korpa . . . Husz zsák korpa. Hát hogy kerül az ki tőletek, mit gondolsz? Ha én azt mondom, hogy most már aköröm a pénzem, azt a buzám, meg a rozsom, mindent akarok . . . hát mi lesz?

Rámeleg a házatok, a földetek, a ló, a tehén . . .

— A legény sötétben bámult át az asztalon s nehézkösen, vállat vonva fölállott:
— Bele is mártánam Svarc urba a késom.
Svarc ur mosolyogva bólogatott:
— Bele, ugy-e. Hát aztán nem mondanád meg, hogy miért? Mert segítettem rajtatok? Az apádon. Amíg a császár szolgálat és nem a gazdaságotok. Hát aztán volna neked csak egy csepp igazad?

A legény sunyin körülnézett, hogy hátha pártolja valaki s aztán, amikor senki se szólott semmit, leült. Svarc ur tovább lapozgatott a könyvben s azalatt diskurált nekik:
— Nem vagyok ti olyan részegesek, hogy ne értenétek az okos szót. Jól tettétek, hogy ittak egy kicsit, hanem hát hogy te belém ütöd a kést, hát hogy mondhatasz olyat István. Hát aztán mi volna veled? Leszolgáltál volna valamit az adósságdoból is? Hát ez a virtus? Dehogy ez, István. Megélni, megtartani a földet meg a házat, ez való neked, ha még mindig olyan derék fiu vagy, amilyennek mondot magadat. — Uj nevet talált a könyvben s egy hatalmas vállu nagy fiura pislogott a sarkája alól. — Milyen nagy vagy, Samu. Amikor elmentél, akkor se voltál vézna legény, hanem most aligha akad a faluban párod. Pedig az anyád olyan beteges formájú, szegény . . . Rózsika a télen is vitt neki levelest. Köhögött, meg feküdt is itt-ott egy kicsit . . . Hát te hogy gondold, Samu?, Te is belém vágod a kést? . . . Vágjad!

A nagy fiu felvágta a fejét, mintha megbántották volna:
— Nem mondtam.
— Hát aztán hogy gondold a dolgot?
— Majd összeesináljuk.

Az öreg ember másik fiura nézett.
— Hát te, Ágota Feri? Te nem gondold,

hogy eleget ittam már?

A fiu felállott az asztal végén s mereven a könyvre bámulva, felelte:
— De igen.

Svarc ur megint lapozott a füzetben s megint diskurált szép csendesen, mint ahogy a barátainak elpanaszol az ember ügyes-bajos dolgokat.

— Azt hiszitek, hogy nem hiányzik a munka, amit nektek kellene végezni. Azt hiszitek, hogy ma is az a falu, ami volt, amikor elmentetek. Hát láthatjátok, hogy hogy beadósodtatok . . . Amig ti katonáskodtatok, nem adott az apátoknak munkásembert helyettesek a császár . . . S ami nektek hiányzott, hát azért hozzám jöttök, nem pedig a császárhoz . . . Aztán most belém vágod a kést, István . . .

A legény halkán szólott:
— Ne úgy vegye . . .
Svarc ur ránézett.

— Hát hogy? Hiszen, ha nem szólok nektek, három napig isztok. Ami pár garastok van, az is idekerül. Még az is, ami nincs. Hát most már elég volt. Nem?

Lenne az ablak alatt egy szekér zörgött. Mind kinéztek s az a legény, akit Ágotának szólított a zsidó, megkocogtatta az ablakot. Mindjárt ki is fordult a szobából, kicsit bizonytalanul, de azért sietve ment át az udvaron s kiabált az emberre, aki a szekér lajtorján ülve a lovakat hajította:
— Apám!
Az ember kedvetlenül nézett vissza.
— Nő?
— En is megyek.

Az ember nagyot nézett rajta s vállat vont:
— Részeg vagy.

A fia pedig bizonykodott:
— Bírom én. — S a mikor már az apja mellett ült a lajtorján, mentegőzött. — Nem is igen ittam.

Nessi Pál: Az újságokból! (Egy hang a szélsőbalon: *Nincs megafotva!*)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Méltóságok! Megjegyzni magának — tisztelet-beesület a sajtónak — de 99 század része annak, ami a japokban van, nem igaz. (Hosszantartó élénk derűtlenség. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Vészi! Vészi!*)

Rákosi Viktor: *Vészi személyes kérdésben fog szólni! Lászik, hogy a miniszter csak kormánygyári jogokat olvas!* (Derűtlenség a szélsőbaloldalon.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Képzhető-e az, ha valaki, aki itt Magyarországon lakik a honvédségnél szolgált, — mert hiszen huszárkapitány volt a magyar királyi honvédségnél és parancsnoksági volt József főherceg ő fenségével — képzhető-e, hogy egy Esterházy herceg, aki az országban lakik és itt az országban a honvédségnél szolgált, hogy az nem magyar állampolgár? Képzhető-e, hogy ne tudna magyarul? (Ugy van! jobbról.)

Pohler Győző: Osztrák állampolgárságot kért! **Báró Fejérváry Géza** honvédelmi miniszter: Ha *Esterházy-Walsin* grófról és nem Esterházy hercegről volna szó, az más lenne! (Zajos derűtlenség.) **Nessi Pál** azt mondja, hogy a honvédség nevelése nemzetellenes. Mivel indokolja ezt? Talán ő is nemzetellenesen nevelték, mikor honvéd volt? (Derűtlenség.) Nem veszem éppen észre. (Derűtlenség.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Argumentum ad Nessim! (Derűtlenség.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: 1833-ban és 1841-ben, mikor a karok és rendek Ludovika-akadémiai költségeket megszavazták, akkoriban magyarul alig beszétek itt az országban. Régen az embereket kerékre is húzták, ma azonban ezt nem teszik. (Derűtlenség.) Megint csak ott vagyunk tehát, hogy a ténylegesen fennálló viszonyokkal az elenzék nem számol.

Vészi József: *A sajtóval baj van!*

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nekem is! (Derűtlenség.) Azt mondják, hogy az gravimán egy honvédevelő intézetekből, a törvény 4. §-a értelmében a közös hadsereghez ki lehetne, ha a követelményeknek megfelelnek. Hát mi legyen az a követelmény? A német nyelv tudása semmi egyéb, mert ott a hivatalos nyelv a német.

Rákosi Viktornak először köszönetet mondok üdvözléteért, hogy helyreállottam. (Derűtlenség.) De azért téved, mikor azt mondja, hogy a rokkantak sorába léptem, ha jól értettem. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem mondta!)

Rákosi Viktor: a kombattansok közé! Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Es hogy javulni fog!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Köszönetet veszem és javulni fogok, nem ugyan abban az értelemben, amint azt a t. képviselő urak skarják, de tényleg. (Derűtlenség.)

Rákosi azt mondja a dinasztia kedvéért az egész nemzetnek németül kell megtanulnia. A dinasztia tagjai magyarul is beszélnek.

Rákosi Viktor: Hányan tudnak magyarul a dinasztia tagjai közül?

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Azt én nem tudom! E részben per centet nem tudok mondani. (Derűtlenség.) A mérvadókat mindenesetre bírák a magyar nyelvet.

Pohler Győző: Szegény soproni nyugdíjazott tisztek!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Azt kérdezte tovább, hogy mi lesz Ausztriában husz év múlva? Tudom is én! (Élénk derűtlenség.) Kitagolja a Gotterhaltet. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Persze!) Ez valami crimen laesae! (Halljuk! Halljuk! jobbról.)

Kubik Béla: Hogyne kifogásolnók, hisz ennek hangjai mellett vittek a Neugebäude akasztási és agyonlövési. (Nagy zaj.) Ezzel nem ognuk kibékülni soha, a meddig magyar ember lesz! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Soha! Jobb erről nem beszélni!)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: En nem háborodom fel. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon. Elég ba!) Ellenkezőleg. (Zaj a szélsőbaloldalon. Itt van előttem az a szöveg, melyet a Ludovika Akadémiában és a többi tanintézetekben danomak. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon. A Ludovikában is éneklük!)

István Isten, ója Isten királyunkat s a szent bazát, Erőt lelvé a szent lúthen ossza böcs parancsszavát, Hadd védjük önkormányzatát, hán honnan fenytve ezt, Szent hazánkat, Habsburg trónját egyestse így kéz.

Mi van ebben kifogásolni való? (Ellentmondások és felkiáltások a szélsőbalon: Annak történetje van!)

Krassay Ferenc: Mi majd lefordítja Rákóczit németre! Fogják-e énekelni? (Zaj.) Ami a Nemzetországgal és Olaszországgal való hármasszövetség és az a szerepet illeti, amelyet mi játsunk ebben a szövetségben arra nézve csak annyit mondok, hogy ez a szövetség épp úgy van Nemzetország, mint Olaszország, nemkülönbön a mi előnyünkre, egész Európa előnyére.

Az méltóztatik szememre hányni, hogy az emberek csak úgy nyugdíjba küldetnek...

Nessi Pál: Az már igaz.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: ... felsőbb parancsa. Örül mindenki, ha a régi erők megelégnék és minő tovább szolgálhatnak maradnak. Vannak olyanok, akik látszólag...

Molnár Jenő: Egészségesekek!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: ... egészségesek! Helyesen mondja Molnár Jenő t. képviselő ur. (Derűtlenség a jobboldalon.) De ha a delegációban résztvettek volna a t. urak annak idején...

Nessi Pál: Oda nem kívánok zúgni!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: ... meghaltak volna boldogult gróf Biant-Reith akkori hadügyminiszternek kijelentését, Beüthy Ákos-

sal szemben, mikor egy tábornokról azt beszélte: *Ich habe ihn gestern gesehen* és ilyen-olyan jól néz ki. jól tartja magát; azt kérdezte a hadügyminiszter: Hát látta t. képviselő ur. egészen ruhá nélkül? (Derűtlenség.) Nagy, igen nagy különbség van ebben. (Élénk derűtlenség a jobboldalon.) Hát így van az. Nagyok sok ember van, aki — mondjuk magyarul — csálja a világot. (Élénk derűtlenség.)

Kéri a költségvetés elfogadását. (Hosszantartó élénk tejsés, élénkezés és taps a jobboldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hooh!)

(Személyes kérdés.)

Tóth János személyes kérdésben kér szót. Szomorunk találya, hogy a miniszter viccének a tulajdoni laposnak. Kifejti, hogy csak kényszerből szolgált a közös hadseregrel s nem igaz az, hogy a honvédség alul kibújt. Betegség miatt elbocsátották. Tiltakozik a miniszter azon magyarázata ellen, amelylyel a közös hadsereget a pragmatika szankcióból ügyekszik vezetni. Közös védelem nem jelenti a közös hadsereget. Egyébként jogosnak találja bírálatát a többséggel szemben, mert a hadügyi kérdésekben már évek óta semmi vitát sem támasztott. Fenntartja a ve: érkarra és a honvédség germanizációjára felhozott vádakot is.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Hivatkozok arra, hogy Deák Ferenc 1876-ig soha sem kitagazította a honvédséget, amelyet az ő intenciói szerint szerveztek meg. Panasolják, hogy a honvédelmi minisztérium nemétül leve az országban kívül lévő hadtestparancsnokságokkal. Az ország területén levő katonai hatóságokkal mindig magyarul leveleznek; az Ausztriában levő hadtestparancsnokságokkal nem lehet magyarul levelezni. Megemlékezik arról, hogy ő tőle programot követelnek; erre sehol Európában példa nincs, a hadügyminiszter élhet előterjesztéssel, de nem fejt ki programot. Kéri a költségvetés elfogadását.

Elnök kihirdeti a kvóta-bizottság és a delegáció tagjai megválasztásának eredményét.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

BELFÖLD.

A magyar delegáció elnöke. A delegáció ma megválasztott tagjai körében mozgalom indult meg, amelynek az a célja, hogy a magyar delegáció elnöki székébe gróf *Andrássy* Gyulát ültessék. Mondanunk sem kell, hogy a magyar delegáció tagjai osztatlan örömmel látják, ha gróf *Andrássy* vállalkoznék arra a díszes pozícióra, amelyre minden kiváltságot egyesít magában, s amelynek betöltése méltó ambíciója lehet egy kiváló feladatokra hivatott államférfinak. Az elnökség kérdésének, amely *Szilágyi* Dezső halálával lett aktuálissá, igazán legszerencsésebb megoldása volna ez.

A delegáció alelnöke ebben az esztendőben a főrendi delegátusok közül választandó és előre láthatóan a tavalyi elnök, gróf *Szapáry* Gyula lesz.

Egy bibornoki kalapról. Az újságokot mostanában bejárta a hír, hogy a pápai konzisztórium két új bibornokot fog kinevezni az osztrák-magyar monarchia területére. Az egyikre nézve meg is van már a megállapodás. Monsignore *Montel* lesz az egyik bibornok, aki Ausztriának hivatalos képviselője a Sacra Rotánál, s akivel Ausztria egy kuriabeli bibornokot nyer. A második bibornokra nézve azonban még nincs megállapodás s a hír szerint Bécs *Katschaler* salzburgi érseket szeretné, míg a Vatikán jelöltje *Posilovics* zágrábi érsek, akinek kinevezésével a pápai szeretné engesztelni a San-Girolamo-ügyben neheztelő horvátokat. Hát ezt a hírt nem hagyhatjuk megjegyezni nélkül. Ha az egyik jelöltre nézve van megállapodás és az egyik új bibornok Ausztriáé lesz, akkor Ausztria érje be vele s nekünk egészen mellékes, hogy a második bibornoki kalapot kinek szánna Bécs. Mindakét új bibornok még se jár Ausztriának. Abban már igaza van a Vatikánnak, hogy az egyik bibornoki kalapot olyan főpapnak szánja, skiben Szent István birodalma nyer bibornokot. Ez megfelel a tradíciónak is, mert Magyarországon azelőtt is három bibornok volt, most pedig csak kettő van. De már abban, Vatikánnak sincs igaza, ha bármilyen taktikai szempontból *Posilovics* zágrábi érsekre gondol. Tudni kell, hogy *Posilovics* egy malomban örül *Strossmayer*rel s ha úgy *Posilovics*, mint *Strossmayer* alább adja mostanság, azt úgy kell érteni, hogy ezek az urak külön-külön háromszáz ezer forintnyi jövedelemmel bírnak, amit nem akarnak kockáztatni. Ellenben van nekik egy közös strommannjuk: *Stadler* ur, a szerajevói hírhedt főpap, aki az 5 rongyos nyolcezer forintnyi jövedelmét nem félti, mert ha elvesztené, dus kárpótásra számíthat *Posilovics* és *Strossmayer* uraktól, *Posilovics*ot tehát a *Stadler* ur világi-

tásában kell megnézni. Hogy pedig *Stadler* ur kicsoda és miessda, azt nem kell bővebben fejtegetni. Egyszer már kapott az uralkodótól olyan orrot, amelylyel holtig bőhrhetne volna. Nem érte be. S éppen a San-Girolamo-ügyben olyan kvalifikálhatatlan dokumentumot gyártott a Vatikán címére, hogy az egyszerűen országos botrányná nőtte ki magát. Felháborodott azon egész Magyarország, megütdött Ausztria és fejték csóválták még a jobb érzésű horvátok is. Ezt a kvalifikálhatatlan írást, bár *Stadler* egyenesen hivatkozott benne *Posilovics* felhatalmazására, a zágrábi érsek egyetlen lötölvel sem eódta meg. Ha már most a Vatikán mégis ennek a *Posilovics*nak adná a bibornoki méltóságot, az Horvátországban a magyar állam szemének, sőt a dinasztikus érzésnek is bukását jelentené. Mert nem bibornoki kalap, egyéb való az ilyen nemzetrepesztő politikában laboráló főpap fejére. Eppen azért elvárjuk, hogy a kormány egész befolyását latba fogja vetni, nehogy *Posilovics* érsek bibornoki méltósággal kitüntetését kapjon, holott egészen mást érdemelne. A magyar kormánynak vatikáni nagykövetség útján föl kell világosítania a Vatikánt és ezt meg is teheti, mert vatikáni nagykövetségünk, gróf *Széchen* jól ismeri a helyzetet, annak minden részletét és alapos információkkal szolgálhat a Vatikánnak. A második bibornoki kalapot igenis kapja magyar főpap, de semmiesetre sem az a *Posilovics*, akinek igazízületét *Stadler* ur tetteiből lehet és kell megítélni.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kereskedelmi minisztérium képviselőtében *Nagy Ferenc* államtitkár vett részt.

A főrendiház új tagja. A főrendiház állandó igazoló-bizottsága ma délelőtt 11 órakor *Darmány* Alajos elnökségével ülést tartott, amelynek napirendjére a főrendiház névjegyzékének tolvaitálagos kiigazítása volt kitűzve. A bizottság törülte a névjegyzékéből *Goldis* József és gróf *Palfly* András nevét, akik elhunytak és öltötte a névjegyzékbe gróf *Esterházy* Lajost, a testőrség új kapitányát.

Összeérhetetlenségi tárgyalás. Holnap, csütörtökön délután 4/3 órakor kisorsolják azt a bíráló-bizottságot, mely *Halász* Zsigmond összeérhetetlenségi bejelentésével fog bíraskodni. *Halász* Zsigmond maga becsajtolta a zsüri ítékezése alá, vajjon képviselői mandátumával összeér-e igazgatói állása, melyet a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél* elfoglalt. Az állandó összeérhetetlenségi bizottság az ügyet ítékezésre előkészítette, beszerelte a szövetkezet alapszabályait, kiállgatta annak ügyleteire nézve *Harsány* Oskárt, a szövetkezet hiteles-igazgatóját s az ügynek a zsüri előtt való referálásával *Heinze* Hugó előadót bízta meg.

Az autonóm vámtarifáról. *Koerber* Ernő osztrák miniszterelnök hétfőn Budapestre érkezik, hol előre láthatólag három napon át fog tanácskozni a magyar kormánnyal a vám- és kereskedelmi szerződésekről és az autonóm vámtarifáról.

A református konvent. Az ev. ref. egyetemes konvent ma folytatja ülését. Az elnöki székét a gyengédkedő *Kun* Bertalan püspök helyett *Kiss* Áron püspök és báró *Bánffy* Dezső foglalja el.

A előadó kongrua-bizottság jelentését *Dokus* Ernő elnöki terjeszti be. E jelentés szerint a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 23 000 korona államséglét bocsátott a konvent rendezésére olyan lelkészek segélyezésére, kiknek okvetlen kiaplánt kell tartaniok. E segély kiosztásával az idő szerint kész a bizottság, de mivel ez ügy véglegesen rendezve nincs a bizottság kéri a további lehatalmazást. *Fejes* István szerint a maghatalmazás megadandó a zsinatig, mivel a káplánokról e tekintetben a zsinati törvények nem intézkednek.

Báró Bánffy Dezső a felszólalót kiigazítván, jelzi, hogy a bizottság a felhatalmazást nem a zsinatig, hanem a legközelebbi konventi gyűlésig kéri.

A konvent a felhatalmazást a jövő konventig megadja s a jelentést tudomásul veszi.

Ezután *Sass* Béla reterens bemutatja a vallás- és közoktatásügyi miniszternek több leiratát.

A közigazgatási bizottság jelentését *Pokozy* József terjeszti elő.

A konvent a jelentést tudomásul veszi.

Foglalkozott a konvent az 1848. évi XX. t. c. végrehajtásának kérdésével is. A zsinati előkészítő bizottság javaslata az volt, hogy nem követeli az 1848. XX. törvényeikk 3. §-ának *mersu végrehajtását*. Elégnek tartja azt, ha az egyház anyagi szükségletei és adózási viszonyai számbavételével, az ország törvényhozása útján kéri a dotációnak 10 évről 10 évre való megállapítását. Az előkészítőbizottságnak ezt a javaslatát a konvent egyhangulag elfo-

gadia, gróf Tisza Istvánnak a módosításával, hogy a dotációval kapcsolatosan kell rendezni az egyházi adót, amely tördés egyébiránt csak autonóm kormányzati értékkel bír. Mindenesetre megnyugvással kell tudomásul vennünk, hogy az ev. ref. konvent a dolog lényegében egészen a kormány álláspontjának megfelelőleg határozott.

A szárszámadás. A képviselőház szárszámadási bizottsága ma délután 5 órakor Schmidt József elnöklété alatt ülést tartott. Az ülésen beható vita után letárgyalták a belügyminisztérium 1900-ik évi zárószámszámadását.

Hevesmegyei szőlőtermelők a kormánynál. Ma dében hevesmegyei, főleg gyöngyös- és egervidéki szőlőbirtokosok kétszáztagú küldöttsége tisztegett a kormánynál. A küldöttséget Visontai Soma, Gyöngyös város képviselője vezette, hozzájuk csatlakoztak Bíró Lajos, Szederkényi Nándor, Samassa János, Hellebronth Géza, Malatinzky György hevesmegyei képviselők. A küldöttséget a miniszteri szobában fogadta Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác földművelési és Lukács László pénzügyminiszter társaságában.

Visontai Soma tolmácsolta a szőlőtermelők kérelmét. Felsorolta a magyar bortermelők sérelmeit és esetleg az a válságos helyzetet, melybe a bortermelők azáltal jutottak, hogy az olasz borok a magyar piacot elárasztják. Az olasz borvámklauzula megváltoztatása és a vám felmentése az, amit a küldöttség a kormánytól kér. Feleltette még a szőlőművelés kérdését, különösen azt, hogy a bortermelők leszállításával, a törkölyborral való üzérkedésnek eltiltásával, az agrárkötésűk visszaszűntetésének módjait, a tisztelettel szabályozásával a borok értékesítése előmozdítottassék.

A kormány nevében Széll Kálmán miniszterelnök válaszolt. Kijelentette, hogy a kormány teljes tudatában van a szőlőgazdaság nehéz helyzetének és éppen úgy, mint az itt megjelent bortermelők, szívén viseli a gazdaság ez ágának jövendő sorsát. Ismeri a bajokat, amelyek az utóbbi években a szőlőgazdákra jutottak. Ő maga is szőlőtermelő és így közvetlenül ismeri a kérdést, amely különben a földművelési miniszter állandó gondoskodásának tárgya. A memorandumban érintett egyes kérelmek részletezésébe most nem bocsátkozhatik. Kijelenti azonban, hogy az ország különböző részéről a kormányhoz érkezett kérelmeknek és a most megjelent tekintélyes számú küldöttségnek eljéje terjesztett kívánalmait komoly megfontolással a kormány kötelességének ismeri. Biztosítja a szőlőtermelőket, hogy az új kereskedelmi szerződéseknek a kormány a gazdaság ezen ágazatának érdekeit is képviselni fogja és azzal a kormány tisztában van, hogy az olasz borvám-klauzula mai alakjában az új szerződésbe be nem vehető s hogy ennek kellő megváltoztatása a magyar bortermelésnek életét és fennmaradását kiüvni nem hagyható kívánás. Ugy a maga, mint a jelenlevő földművelési miniszter nevében igéri a kérdés tüzetes megfontolását, azzal a megjegyzéssel, hogy a kormány a bortermelés érdekeivel eddig is foglalkozott. Az adóleszállítás kérdésére nézve kijelenti, hogy ezzel az eszmével is hajlandó foglalkozni. Kötelességszerűen figyelembe veszi azonban a megjelenteket, hogy a pénzügyi kormány az államháztartás fokozódó igényeinek eber szemmel tartása mellett veheti csak fontolórra ezt a kérdést.

A küldöttség a miniszterelnök beszédét lelkesen megéljenzte. Visontai Soma a küldöttség, valamint megjelent képviselőtársai nevében hálás köszönetet fejezte ki a miniszterelnöknek s a többi minisztereknek a szives fogadtatásért. A küldöttség lelkes eljenzés között távozott a képviselőházból.

Megszűnt összehírdetlenség. A képviselőház állandó összehírdetlenségi bizottsága ma délután 5 órakor gróf Andrássy Tivadar elnöklété alatt ülést tartott. A bizottság konstátálta, hogy dr. Lendl Adolf országos képviselő az állami intézeteknek való tanárszállítást és műtömet megszüntette és így összehírdetlenség személyére nézve többé fenn nem forog.

Megfűrésztelt mandátumok. Veszprémből táviratozzák, hogy a megye központi választásán a szociális választást május 12-ére tűzte ki a szabadelvűpárt holnap tartja kijelölt ülését Csesznek községben. Makfalva Géza értesülvén, hogy a zirci kerület egy része szabadelvűpárti programmal Humikár Dénes kerületbeli földbirtokost óhajja megválasztani, a jelöltétől visszalépett. — A pécsvárad kerületben a függetlenségi és 48-as párt hivatalos jelöltje Egry Béla pécsi ügyvéd, Egry Dezsőnek, a volt képviselőnek testvérre, a néppárt Fedella Mihály volt jelöltet lépteti fel.

Pártértököllet. A függetlenségi és 48-as Kossuthpárt ma este hat órakor Kossuth Ferenc elnöklété alatt értekezletet tartott, melyen a pénzügyi társasági költségvetését vették tárgyalás alá. A költségvetés Kossuth Ferenc ismertette. A tárgyhöz szólalt még Thalhy Kálmán, Papp Elek, Bakonyi Samu. A párt elhatározta, hogy a társat nem fogadja el, még a részletes tárgyalás alapjául sem s álláspontjának kifejtésére Kossuth Ferencet kérte fel.

KÜLFÖLD.

As osztrák képviselőházból. As osztrák képviselőház mai ülésén a beérkezett irományok felolvasása után Giovanelli földművelési miniszter válaszolt több interpellációra. Azután folytatták a kereskedelmi költségvetés tárgyalását. Hofer az iparfejlesztés előirányzott összeget elégtelennek találja s hálás elismeréssel adódik a kormányhoz néhány gazdasági és iparfejlesztő törvényjavaslat benyújtása miatt. Panaszok a hatóságok és különösen a kerületi főnökségek önkényes eljárása miatt s több kívánságot sorol föl az iparfejlesztés céljából, így önálló iparkamarák szervezését és a fegyvermunka eltörlését. — Kiül levag konstátálja, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumban a szellem minden tekintetben modern, és hangsúlyozza, hogy kiváló szakreferensek a közvetlen érintkezést keresik az illető hivatalos körökkel. Hangsúlyozza annak sürgősen szükséges voltát, hogy a Magyarországgal való viszony mielőbb tisztáztassék. Az átmeneti forgalom statisztikai adataiból kitűnik, hogy Magyarországnak a közös vámterület fenntartása épp annyira érdekében van, mint Ausztriának. As osztrák miniszterek Magyarországra való utazása nem szabad, hogy Canossába való utazás legyen. (Élénk tetszés) Schukmeier a munkásvédelemre vonatkozó törvényhozási intézkedésekkel foglalkozik.

Menger ellenzi új adok behozatalát, mert a nép adóközpessége már nagyon meg van feszítve. Hangsúlyozza, hogy Magyarország már félig iparos-állam és évenként sok millió értékű iparokat importál Ausztriába, amit a vámszerződés megkötésénél figyelembe kell venni. Utal a telefon fontosságára és újra ajánlja elfogadásra azt az indítványát, hogy a kormány 30 millió koronányi telefonkölséget vegyen fel. Baernreither elcádo zárszáva után a ház változatlanul elodogja a tételt. A ház ezután Reichstädter és társainak a Teplitz melletti Doblhof tárnában történt bányászerekenlenség ügyében benyújtott sürgős indítványának elfogadása után Pernerstorfer indítványát, hogy holnap a májusi ünnep alkalmából ne tartsanak ülést, etvetették. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Antidinasztikus mozgalmak. Madridból jelentik, hogy a republikánusok és szocialisták május 17-ikén, a király nagykorúsítása ünnepének napjára országsszerte tüntető négyüléseket szándékoznak tartani, amelyeknek ele természetesen a királyság ellen fordul. Tüntető Barcelona városa is, melynek tanácsa egyszerűen visszautasította Madrid városának a nagykorúsító ünnepségre szóló meghívását, s mikor ennek a határozatnak a városban hirt terjedt, óriási néptömeg vonult a városháza elé és zajosan tüntetett a tanács mellett.

Komolyabb hír az, amit a belgiumi zavarásokról utólag jelentenek. Brüsszelben ugyanis az a hír terjedt el, hogy Albert trónörökös ellen az orosz kormányfő merényletet terveztek. A terv az volt, hogy a trónörökös, mikor a testőrségi kaszányába ment, hogy ott parancsnoki tiszttel teljesítse, meggyilkolják. Két anarkhista katona vállalkozott a merénylet elkövetésére. A katonai és polgári hatóságok vizsgálattal indítottak. Egy testőrt, akitől állítólag gyanus szavakat hallottak, letartóztattak. A brüsszeli lapok nem igen hisznek az állítólagos merényletben, mert a trónörökös nagy népszerűségnek örvend hazájában.

As oroszországi forrongás. Oroszországban, bármily terrorisztikus eszközökkel nyomták is el a diákmozgalmakat, egyre tart a forrongás, amely ellen az orosz kormányfőnek nincs más eszköze, mint a kancsuka, Szibéria meg a bitófa. Szipjagin belügyminiszter utója, Plehve, mint Kharkovból jelentik, a poltavai kormányzóba utazik, ahol a legutóbbi parasztzavargások husz vezetőjét fel fogják akasztani. A belügyminiszter tegnap Moszkvából Kharkovba érkezett, és tovább utazott Paltavába. — Rigából jelentik, hogy ott a rendőrség házmotóztást tartott a Djenasz Lapa című lap szerkesztőségében. A házmotóztást Proszovszki, a livlandi csendőrség parancsnoka végezte. Ugyanakkor 50 embert tartóztattak le a városban. A fennek is megkeserültek a városaikban ismételt előfordult munkás-zavargásokat. A kormány ugyanis ez a zavargások következtében elhatározta, hogy megszünteti a finn nagyfejedelemeket s mint kormányzóságot bekebelezi az orosz birodalomba. A cár elrendelte, hogy Plehve belügyminiszter további rendelkezésig tartsa meg a finnországi államtitkárságot is.

Rómából jelentik, hogy a turini diákbizottság 6000 aláírással ellátott kérvényt küldött a cárnak, amelyben arra kérte, hogy kegyelmezzen meg a zavargások miatt eltiltett diákoknak. Az orosz nagykövetéség a kérvényt azzal a száraz megjegyzéssel küldte vissza, hogy az orosz kormány tudja, mi a kötelessége.

Szipjagin meggyilkolására vonatkozólag jelentik Pétervárról, hogy sikerült kérekeríteni azt a kocsist, aki Szipjagin miniszter gyilkosát a birodalmi tanács épülete elé szállította. A gyilkos a szabónak, akinél segédülést egyenruháját megrendelte, azt mondta, hogy ő Finnország főkormányzójának a segédüléstje. Rendelt még egy másik egyenruhát is és azt mondta, hogy ez a testőrnök kell. Büntetésairól semmi fölvilágosítást nem akar adni.

A meghiusult béke. Brüsszelből vakmerő koholmányok nyilvánították azt az angol forrásból eredő hírt, amely szerint az összes boer csapatok hajlandók elfogadni az angol kormány békefelajánlatait, sőt a Brüsszelbe érkezett táviratok arról adnak hírt, hogy a fegyverben álló kommandók közt nagy az elkeseredés az angol kormányhoz az amnesztia kérdésében tanusított magatartása miatt. Egy londoni táviratunk szerint ott a tözsén ma az a hír terjedt el, hogy a kormány ma egész nap foglalkoztatta a délafrikai kábelét és hogy Delarey kommandója a békefeltételek elfogadása mellett szavazott. Ezzel szemben Brüsszelből azt jelentik, hogy odaérkezett jelentések szerint Botha, De Wet és Delarey kommandói elvetették az angol kormány békefelajánlatait s ezzel a béke kildatásai teljesen megszüntek.

HIREK.

Vadnay Károly.

Irta: *Uj. Abrányi Kornél.*

Hetvenedik évfordulóján gratulálják Vadnay Károlyt. Az üdvözlések sokasága és melegsége önkéntelenül is ünnepléssé válik. De ki is érdemelne meg, vagy: ki is érdemelte volna ki ezt az ünneplést jobban, mint az irodalomnak ez a nagy kertésze és a modern magyar újságírás megalapítója? Egy egész irodalmi generáció az, melyet Vadnay Károly nevelt fel; ápolva, gondozva s ahol kellett, nyesegetve is. Egy egész közművelődési korszak az, amelyben Vadnay Károly nem is két kézzel, hanem száz kézzel dolgozott, hogy utat törjön s hogy ne csak írókat a közönségnek, hanem közönséget is neveljen a sajtónak és az irodalomnak. Legfőbb ambíciója, hogy akiket oktat és nevel, azok őt tulszárnyalassák s hogy követői, az ő általa tört utakon, messze elhagyassák. S ez az, amit neki sohasem hálálhat meg eléggé sem a magyar közönség, sem a magyar irodalom.

Már mint gyermek fegyvert fog és végigküzd a szabadságharost; s mikor a fegyverletét megtörténik, ő is azok közé áll, akik nem teszik le a fegyvert. E fegyver a toll; s ő, aki a szabadságharost karddal kezében segít bevenni Budavárat, — a szabadságharost után tollal kezében segít visszavenni Budát, Pestet s az egész országot. Amilyen meleg szívvel, olyan hideg fővel indul munkájára ez a számító rajongó, hogy a szépirodalom terén segítsen fölépíteni mindazt, ami a politika terén összeomlott. A cenzura bilincsei közt tapogattja ki azokat a termő pontokat, ahol gyökeret verhet a szabadság növényzete. S hogy ezeken a pontokon az életerős gyökereket el ne sorvaszthassa a dudva, mely iránt nincs elég megkülönböztető ereje a nemzeti bánat szentimentalizmusának, — vállalja a legnehezebb szerepet. Vállalkozik arra a kegyetlenségre, mely a kritikát kötelezi. Valóságos hangyaszorgalommal merül bele az enciklopedikus ismeretek megszerzésébe s lassankint maga is egy univerzális lexikonná válik. A kritikus és a belletrista fürgeségével pótolja a tudományos nehézkességet és a vaskalaposág lassúságát átugorva, fölfedezi a modern szellemi élet alapörvényét, az aktualitást. A külföld kulturális haladásához hozzá-mérve a magyar irodalmi és tudományos élet elmaradottságát, nem javszékkel, hanem neki lát, hogy mindezeket az akkori sajtóviszonyok közt importálja és könnyen érthető, élvezetes alakban közkinoscsé tegye. A Fővárosi Lapokban, melyet a hatvanas évek közepén vett át, összetörte az újságírás régi sablonjait és az újdonsági rovathoz bele viszi az élet élelenségét, a szellemet, az izlést.

és ez által bevonja a közdolgok iránti érdeklődésbe a nőket is. Megtisztult és széles, tudományos alapon álló esztétikai elveivel megnevesíti az újságírás pongyolaságát. Brilláns szellemességével, mely mesterileg tud bánni a gunynyal, félelmes teszi a sajtó hatalmát és tekintélyét annak szavát. A *Fővárosi Lapok* hallatlan sikere által halálos dőfést ad a politikai lapok hagyományos nagyképűségének és megjelöli az újságírás modern technikáját. Az az irodalmi nemzedék, mely az ő nevelése alatt serdül fel, mind az általa megkezdett utakon halad s mindn a *Fővárosi Lapok*kal versenyre kelnek az új vállalatok, — ugyanazzal, amiben azt tulszárnyalják és lassankint végképp leszorítják a térről, magasztalják legjobban a mestert.

Es ha mindezek a nagy érdemek, melyek Vadnay Károly életét ily áldásossá tették egy félszázadon át, bele is foghatók egy ily díóhéjba, de beleférhet-e ebbe mindaz a kedvesség, mindaz a varázs, melyet Vadnay Károly a félszázad alatt nem toialt fejtett ki, hanem *elsőszóval*? Mert bármilyen óriási tömeget tesz is ki az, amit összeirt, de talán még több az az eszmeanyag, melyet minden alkalommal az élőszó hatalmával hintett el. E tekintetben Vadnay Károly teljesen altergója az öreg Dumasnak, akinél sohasem tudták, mit bámuljanak jobban? Termékenysége az írásban, vagy kifogyhatatlan bájosságát a csevegésben? Talán senkinek sem volt annyi éles polemiája, mint Vadnaynak. E polemiákban majd mindig ő maradt felül, ámbár néha sebeket nemcsak adott, de kapott is. Amde azokban a polemiákban, melyeket irodalmi vagy tudományos vitatkozások alatt folytatott, mindig ő volt a feltétlen győző, mert mindig az ő pártjára keltek a — nevetők. Istenem! Milyen szörnyű pathetikusak voltak annak idején azok a titáni lázadások is, melyeket a Vadnay által nevelt fiatal óriások indítottak ellene, otromba közzikkalakkal ostromolván az akkori Jupiternek olimpusi székét! S mily kedvesek most ezek a reminiscenciák, — s mily angyali szímben tüntetik fel azt, akit a megsértett poétai hiúság ádáz gyűlölete oly sokszor képzelt és mondott sátánnak s aki ezekre a titáni lázadásokra nem a jupiteri villámokat, hanem csak az eszprinek rakétáit szórta és olimpusi nyugalmát és objektivitását a legsértőbb gyűlölettel szemben sem veszíté el. Igaz, hogy az ilyen rakéták is elegendők voltak, hogy a lázadó titánok egyikét-másikát örökre agyonüssék. S csak ritka véletlenek voltak azok, amikor a véletlenség a Vadnay rovására szerzett a fiatal óriásoknak gaudiumot. Ezek között a legsikerültebb az volt, mely egy fatális sajtóhiba alakjában érte utól Vadnay Károlyt, mint a *Fővárosi Lapok* buzgó és a podánsságig lelkiismeretes szerkesztőjét. Ez abban az időben történt, mikor *Kászár* Emil, a mély kedélyű s divatossá éppen mélységénél fogva nem válhatott novellista megvált a *Fővárosi Lapoktól* s helyét a genialis, a rengeteg tudományu, de inkább melániz mint dolgozni szerető *Irmei* Ferenc, a világ leggerszeretreméltóbb bohémja foglalta el. Csak a római caesaroknak és a pápáknak lehettek a nők és a művészetek dolgában oly merész igényeik és kényes izlésük, mint *Irmeinek*. S ha egy szép nő alakja, akit az utcán vagy a színházban látott, eszébe jutott, vagy ha egy beethoveni dallam, vagy egy Bach-fuga végigfutott a lelkén, — olyankor órákig ülhetett a szerkesztőségi asztal előtt, a nélkül, hogy csak egy betű is kijött volna a tolla alól. De ha ilyenkor még csak *írni* kellett neki s a nyomdász sürgette, tudott segíteni magán. Mert kezébe vette az ollót és elkezdett *nyírni*. De a *Fővárosi Lapoknál* nemcsak írnia kellett, hanem az éjjeli reviziót is neki kellett elvégeznie. S itt érte a baj. Mert vagy egy szép nő alakjának, vagy egy beethoveni dallam emlékének hatása alatt egyszer akként revideált, hogy másnap a *Fővárosi Lapokban*, az éppen akkor elhalt székesfehérvári püspökről, *Jekelfalussy* Vincéről, a helyett, hogy

„valóságos belső titkos tanácsos“, — az jelent meg, hogy „valóságos belső titkos *táncos*“. Sem az azelőtti, sem az azutánai *Leiter* Jakabok és *Claquehutesek* nem okoztak olyan habotázó közderültséget, mint akkoriban ez. Vadnay Károly annyira le volt verve, hogy még csak helyreigazítani sem merte, nehogy még olyanok is észrevegyék, akiknek netán a figyelmét elkerülte. *Irmei* pedig halálos rettegések közt várta az első találkozást Vadnayval; s Vadnay el is volt tókélve, hogy keményen le fogja hordani *Irmeit*. De mikor meglátta *Irmeit* s eszébe jutott a „valóságos belső titkos táncos“, — maga is kacagni kezdett. S csak arra kérte *Irmeit*, hogy ezt ne beszélje el.

Az ötvenes évek közepétől a nyolcvanas évek elejéig tartott Vadnay Károly irodalmi és kritikai egyeduralma: — s ez idő alatt volt tanítványai mind hozzántöttek, sőt tul is öregedtek nála, — csak ő, aki a síhedrekkkel szemben a *vén író* adta, ő maradt a kopaszodó és őszülő néhai fiatal óriásokkal szemben is mindig fiatal. Esztétikai izlése makacsul konzervatív volt mindig. Irodalomban, művészetben ellensége a szecessziónak. De a humor világában megengedte magának a „fine de siècle“ szabadságait; épp úgy mint *Wagner* Richard, aki a saját irány mellett sokszor üdült a *Strauss*-féle keringőkön. Az esztétikában pedáus moralista, — s az irodalomban ennek rideg mestere, — a férfitársaságban mindig a *Deak* Ferenc tanítványa volt. S mikor lábbja miatt már Hévizre kellett járnia s járásközben már nehezebbre vált egyenesen tartania magát, — akkor lett a legnagyobb romantikus és felejtethetetlen bájos előadásokat rögtönzött akéhányszor a sziciliái szerelemről. — Előadásának bájával hódította meg a miskolcziakat is, akik örökké képviselőjüknél választották volna meg, ha ő maga vissza nem vonul a politikától s ha ő, a modern zsurnalisztika uttörője és megalapítója, a *hivatalos lap* szerkesztői állását nem igényli magának. S azóta „*Fiuménál a tenger csendes!*“ Vadnay Károly, aki egy félszázad alatt mindenütt jelen volt, — egyszerű szobájában írja emlékiratait. S itt keresi fel hetvenedik évfordulóján a hála és szeretet. Nemesak örököző babért hozza neki, hanem virágot is, mely színt, illatot és tavaszt jelent. A nagyrédmű, harcedzett katonának, a jó embernek és a nagy filozófnak, aki ifju- és férfiéveinek szakadatlan munkásságában elköltötte az öreg kor minden okosságát, — ellenben a fiatalkori illuziókat megörizte és eltette öreg korára.

Budapest, április 30.

— BUDAPESTI NAPLO. Április 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A Budapesti Napló legközelebbi száma a május elseji munkanapnap miatt május 3-ikán, szombaton jelenik meg.

— Személyi hírek. *Lipót Szalvátor* főherceg ma este hét órakor Budapestre érkezett, hogy a honnapi léghajó-elészálláson résztvegyen. — Dr. *Czunkor* Miklós, ismert fővárosi nőorvos Franzensbadban folytatja gyakorlatát. — Dr. *Mauksch* M., a női bajok, hydro-electro-therapia és a massage szakorvosa működését *Marienbad* ünnepében megkezdte.

— A király arcképe. Bécsből táviraolozzák, hogy ő felsége ma a Burgban modellt ült *Révész* Imre festőnek. A királynak ez a legjobb arcképe a belvári gimnázium számára készült.

— A német trónörökös a művészetről. *Düssel-dorfból* jelentik, hogy az odaváló múkiállás lakomáján a német trónörökös a német művészetéről és iparról beszédet fog mondani.

— Kitüntetés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a királyi méltóházi *Tóth* Bódog osztálytanácsosi címmel főruházott kuriai elnöki titkár sajtó kérésére nyugalmazta. A király ez alkalomból sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a miniszteri tanácsosi címet díjmentesen adományozta neki.

— A török főkonzul Budapestben. Pár héttel ezelőtt az a teljesen valótlán hír terjedt el, hogy *Lutfi*

bég, a budapesti török főkonzul temérdek adósság hátrahagyásával megszökött a fővárosból. Ezt a hírt már akkor megcáfolta a konzulátus, kijelentvén, hogy *Lutfi* bég kéthónapi szabadságra ment Konstantinápolyba. A főkonzul szabadsága most lejárt s tegnap visszatért székhelyére, Budapestre.

— *Mirkó* herceg Velencében. Velencéből jelentik, hogy *Mirkó* montenegrói herceg mennyasszonyával és a Konstantinóvis-családnak többi tagjával odaérkezett. A herceg két hétig marad Velencében s azután mennyasszonyával Bécsen és Raguzán át Cetinjébe utazik, ahol nagy előkészületeket tesznek fogadásukra. Az oiasz királyné is készül az új pár látogatására.

— *Halász* Ignác síremléke. Tavaly halt meg élete delén dr. *Halász* Ignác, a kolozvári egyetem tudós tanára, nekünk érdemes és kedves írótlársunk s a *Budapesti Napló* gyermek-olvasóinak szeretett mesemondója, *Móka bácsi*. Az elhunyt sirja körül kegyeletes ünnepre gyűlnek össze holnap a gyászoló család és a boldogult barátai és tisztelői. A bánatos özvegy emlékkövet állíttatott a sirra s az emlék leleplezése lesz holnap, május elsején délután negyedfél órakor itt, Budapestben.

— *Frigyes* főherceg katonái. E héten volt Bécsben a szokásos tavaszi dísz-szemle, melyen a király is meg szokott jelenni. Mielőtt még a király megjelent volna, *Frigyes* főherceg elküldte hadsegédét a pozsonyi 72. számú házierred ezredéhez azzal az értesítéssel, hogy ha az ezred a legfőbb hadur előtt épp oly délecegen fog defilírozni, mint a legutóbbi pozsonyi szemlén, a legénység hatszáz koronát kap sörre. A pozsonyi ezred pedig oly délecegen és szabatosan vonult el, hogy a király a csapat parancsnokához, *Franceschini* *Frigyes* ezredeshez intézett meg-szólitásában az ezredet külön megdicsértc. A főherceg a dísz-szemle után rögtön el is küldte a hatszáz koronát.

— Az új külügyminiszteri osztályfőnök. *Báró Dóczy* Lajos, a nemrég nyugalomba vonult külügyminiszteri osztályfőnök utódját már kinevezték. A *Budapesti Tudósító* jelenti ugyanis, hogy ettenbach dr. *Jettel* Emil udvari és miniszteri tanácsost bízták meg a külügyminisztérium irodalmi osztályának vezetésével. Az irodalmi osztály új vezetője ötvenhat éves. Jogi tanulmányainak elvégzése után rövid ideig a bécsi császári törvénytörvényeknél, majd az alsó-ausztriai pénzügyigazgatóságnál működött és már 1870-ben a külügyi hivatal szolgálatába lépett. Azóta, tehát harminokét esztendeje, fokról-fokra egészen a miniszteri tanácsoságig emelkedve, folytonosan ott dolgozik. Ő felsége a *Ferenc-József*-rend és az örökös osztrák nemesség adományozásával méltatta *Jettel* jeles érdemeit. *Jettel* régi munkása a külügyi hivatal sajtóirodájának, *Dóczy*nak helyettese volt és így méltán jutott az irodalmi osztály élére. Szives, készséges modorával mindig meg tudta nyerni azoknak tiszteletét: és rokonszenvét, akikkel érintkezett. Széleskörű, alapos tudása, fáradhatatlan munkássága biztosítékot nyújtanak arról, hogy kényes és nehéz új állásban is becses szolgálatokat fog tenni Magyarországnak és Ausztria küpo itikai érdekeinek.

— *Mária Krisztina* főhercegnő kelengyője. *Mária Krisztina* főhercegnő, *Frigyes* főherceg leánya május hó 10-én tartja esküvőjét *Salm-Salm* herceggel az udvari *József-kápolnában*. Az esküvőn jelen lesz a király is. A lénéséges ara számára pompás kelengye készül; megannyi csipkéből, selyemből, drága battisztából készült reneke az iparnak. *Isabella* főhercegnő minden egyes darabját megtekintette s javarészt finom vászonból készült virág- és pillangóalaku csokrokkal ékesített Valenciennes-csipkével, margueritá, ne-e-lejos-virágokkal és stilizált levelekkel átszőtt fehérneműt választott. A toalettek is csodás szépségűek. A rennunciációra készült ruha rózsaszínű satin royálból készült, alénon-csipkével van ékesítve és arabeszkkel átszőve. Az esküvő előtti estélyen fehér atlasz toaletten jelenik meg a menyasszony, kivágot derekán *La France*-rózsák pompáznak s tüllel, ezüst paillettel díszített szöveten nagy solitaire-gyémántok ragyognak. Valóságos tündérnő az s méltó párja a menyasszonyon másik estélytoalettje, mely szintén fehér tüllből készült, rózsaguirlandokkal, lila orgona és ezüst paillette-díszszel. A derek rózsas- és nouve-virágzálakkal van átszőve. Temérdek ruhát kapott még a menyasszony, de a legleszegebb a mousselin de soire, drága points a l'anguille csipkével ékesített nászruha, melynek négyméteres uszálya satin-royálból készült.

— *Kossuth* Lajos századik születésnapja. *Kossuth* Lajos születésnapjának századik évfordulóát az egyetemi ifjúság méltóan fogja megünnepelni. A budapesti ifjúsági egyesületek szombaton az Egyetemi körben tartandó értekezleten fogják az ünnep módozatait megállapítani, a vidéki főiskolák hozzájárulásáról pedig a május hónap Kassán tartandó országos diák-kongresszus határozz.

— **Cseh Ervin állapota.** Cseh Ervin horvát miniszter állapota egyre javul. Orvosa, dr. Aczél Károly naponta többször felkeresi s a gondos gyógykezelés mellett a beteg pár nap múlva teljesen fel fog épülni. Most már naponta több órát ágyon kívül tölti a beteg és barátait, ismerőseit, akik nagy számban keresik fel, személyesen fogadják.

— **A nemzetközi kertészeti kiállítás.** A tavaszi nemzetközi kertészeti kiállítás rendező-bizottsága ma kapta az értesítést, hogy a kiállítás megnyitására a sziam-i trónörökös, *Majavajiravudh* is megjelenik. A kiállításra újabb adományoztak: *Emich Guszláv* udvari tanácsos egy nagy pastell-képet, mely Pán istennek a nimfák által való koszorúsztást ábrázolja. Keeskemét város közönsége ó-gót sereglet adományozott. *Mihalovics Béla* remek ezüstérmeket küldött, *Mauthner Odön* pedig két boros-készletet s két hordó ó-bort a nőnlét fölül tisztelet-díjjal. A kiállítás ünnepies megnyitása napján két korona, a többi napokon pedig egy korona díjért tekinthető meg a kiállítás.

— **Ráth Károly betegsége.** Ráth Károly királyi tanácsos, a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara felelőse a Kerepesi-ut 30-ik szám alatt lévő lakásán. Állapota most annyira válságosra fordult, hogy az orvosai lemondtak életéről. Három évvel ezelőtt agy-szélhűdés érte, de akkor kigyógyult. Körülbelül három hónappal ezelőtt azonban ismét kiújult a régi baja. Tegnap délután beállott nála az agónia. Az éjszaka néhány pillanatra magához tért, de azóta ismét eszméletlenül fekszik és családját sem ismeri meg. *Veje, Molnár Ákos* országgyűlési képviselő éjjel-nappal a beteg mellett van.

— **A hétfalusi csánagokért.** Brassóban, mint ottani levelezőnk jelenti, a napokban gróf *László István* elnöke alatt érkekeztek a hétfalusi s általában a brassómezei községek magyarságának gazdasági és kulturális fölségítése dolgában. Az érkekezleten jelen voltak a vármegyei hatóságok képviselői, a királyi erdőmester és királyi erdőigénylő, több hétfalusi gazda, az iparileigénylő s még többen azok közül, akik a hétfalusi magyar nép javáért eddig is munkálkodtak. A tanácskozás megjelölte azokat a módokat és eszközöket is, melyek a kifizetőt cél megvalósításához szükségesek. Egyes előadók javaslataira megalkotották az östermelési, ipari, hitelügyi, közmívelődési és a Zajzon-fürdő felvirágztatása érdekében működő szakosztályokat s elhatározták, hogy az érkekezlet tagjai permanenciában maradnak a szakosztályok javaslatainak meghallgatása és megvitatása, majd fokozatosan kerestülvitelük végett.

— **A podeszta beiktatása.** Fiuméből távirtozták: A reprezentanza mai rendkívüli ülésén iktatták be az unjonnan választott podesztát, dr. *Vio Ferencot*, volt ügyvédet és városi képviselőt. *Szapáry* kormányzó felolvastatta a belügyminiszter leiratát. A podeszta az eskü letétele után hosszabb beszédben fejtette ki programját.

— **Keltakori lelet.** Ungvárról jelentik: *Kovácsy Elemér* főszó gabriór a nép körében élő monadák alapján *Hercegy Árpád* szorgalmazására a turai-remeteli vashidőt jobbra fekvő hegyoldalon levő halkok egyikét felásatta és két urna, 2 tál és 2 eszöcszerű edény került ez alkalommal napfényre. Az urnák hamvederül szolgálták, ugyisintén a tálak is. Az éleleget holttettek hamuát gyűjtötték ily edényekbe és rejtették el a földbe. Az urnák egyike teljesen ép, a másikból az ásatásnál egy darab kitorrult. Felirat az urnákon nem látszik, lehet, hogy alapos tisztogatás után némi nyomra akadhatna a vizsgáló, mely a rendkívül érdekes és a népvándorlás első idejét igazoló adatot szolgáltatna a történelemnek. Az eddigi adatok nyomán 350 év körül *Macedoni Pülöp* korában jelennek meg hazánkban a kelták, ezek közül a bohok a Fertő mellett laknak, az ordiszkok a Dráva és Száva közén.

— **Dinamitmerénylet.** Az ugocamegyei *Yeresmari* községben vakmerő merényletet követtek el *Takács Anna* és gyermeke ellen a múlt éjszaka. *Takács Anna, Svántsy Aladár* birtokán mint felügyelő van alkalmazva. A múlt éjszaka ismeretlen tettesek beverték a lakóház ablakát s egy négyméter hosszú rud végére erősített dinamitpatronát jöttek a szobába, amely azonnal fölrobbant és minden ott levő butort szétrombolott. *Takács Anna* és gyermeke egy szerencsés véletlen folytán azonban megmenekült a biztos haláltól. Ugyanis véletlenül nem abban az ágyban aludtak amely az ablak mellett áll s amelyben rendszeren pihennek, hanem a szoba tulsó végén álló ágyban. A vizsgálatot nagy erőnyel folytatják ebben az ügyben s állítólag nyomában vannak a tettesnek.

— **Házasság.** *Tauber Áron* rabbijelölt eljegyezte *Büschits Berta* kisasszonyt Dunaszerdahelyen.

— **A Petőfi Társaság Brassóban.** A *Petőfi Társaság* tudvalegőleg elhatározta, hogy május 19-ikén, pünkösd hétfőjén Brassóban felolvasó-ülést tart. A brassói magyarság nagy örömmel várja a vendégeket, a napokban már meg is alakították a fogadó- és rendező-bizottságot.

— **Hazaifas németek akciója.** A délvídekén egy idő óta vakmerően tűzött pángermán igazgatással szemben derék ellenakói indítottak hazaifas érzelmű német honfitársaink. Mint *Szegedről* jelentik, az ott lakó délvídek-i származású németek, élükön *Römer Péterrel*, a bánáti sváb konviktus igazgatójával, mozgalmat indítottak a hazaifalati agitáció ellensúlyozására s ebből a célból *Délvídek-i Kör* cím alatt egyesületet alakítanak Szeged székhelyvel. Az előértekezletet már megtartották, s határozottan bíznak a hazaifas mozgalom sikerében, mert a szópert tav már is élénk rokonszenvvel találkozik a délvídek németajku polgárai körében.

— **Házalozás.** Az új izraelita temető halottasházából ma délután temették dr. *Neuschloss* Tivadar fővárosi ügyvédet, a kamara választmányi tagját, aki a minap, egy ügyvédi lakomán hírtelen meghalt. Az a nagy részvét, amelyet az ügyvédi kar e derék tagjának halála kollegái körében kellett, a tetemesen is megnyilatkozott. Az ügyvédi kamara *Szivadk* Imre elnök vezetésével testületileg vett részt a végítészteségen, amelyen a fővárosi ügyvédség nagy számban volt jelen. A sírnál a kamara nevében dr. *Pap József* titkár mondott megható bucsuzatot.

Humanista voltál — mondta — a szó legnemezebb értelmében. eszményeid voltak, amelyekért mint ügyvéd lekeskedtél, amelyeket megvalósítani törekedtél. Szived utolsó dobnása, eszed utolsó megnyilatkozása hódolat volt a nagy, a hatalmas ügyvédség fogalmának. Egy szép és nagy jövőnek gazdag távlatát enyészik el, szép és nagy remények szállanak sírba veled. Sírodra, korán megnyitj sírta, a részvének és emlékeztetek virágot hűntük. Nemes jellemnek vonzó képét, hasznos életnek tanúságát meg fogják őrizni nemesak barátai, de összes pályatársai.

— **Elhunyt barátai nevében.** dr. *Nagy Dezső* mondott bucsuzatot, mire a megboldogult hült tetemét átadták az anyaföldnek.

— **Rejtélyes eset.** *Keszthelyről* írják: *Horváth* Menyhárt pöltskei lakos szőlőbogyi új lakásában tüzhelyt rakott és a feleségével beültetés után aludni tért. Két napig nem mutatkoztak, mire a szomszédok az ajtót feltörték. A férjet holtan, az asszonyt a halállal vívdóva találták. A rejtélyes ügyben megindították a vizsgálatot.

— **Repülő bicikl.** Április 29-ikén mutatta be. *Eperjesen Dobay Imre* dobó földbirtokos érdekes találmányát, a repülő bicikl-gépet. A jelenlévők figyelemmel kísérték a föltaláló tanulságos előadását *Dobay* Budapestre jön, hogy bemutassa találmányát az illetékes szakköröknek is.

— **A chic — német szó.** A pajkos kis *chic* szót a francia akadémia tudvalegőleg adoptálta és ezek után a hivatalos szótárban is ott ékeskedik majd. A *Figaro* most a következő meglepő apróságot írja ebből az alkalomból: „Tudják-e önök, hogy a *chic* szó, amelynek az akadémia csak az ímént adott polgárjogot, — német eredetű s minden valószínűség szerint a harmincéves háború alatt hozták be katonáink Franciaországba. A *schick* szónak akkor Németországban ugyanaz volt az értelme, mint nálunk ma. Emlékezzenek csak vissza *Schiller* Wallenstein-trilógiájának első részére. A költő lelejtett egy strázsamestert és két lovagot. A lovagok dicsekednek a hősiességükkel és csinyjeikkel és azzal kérkednek, hogy az utókor századokon át fog róluk beszélni. A strázsamester megvételével lelejt nekik: „Ugyan hogy is lehet ilyeneket mondani? Nem a dorbozolás az, ami a katonát teszi. Az idejét arra kell használnia, hogy kiképezze magát és *schicket* szerezzon!” A *schick* szó kétségtelenül paraszti szó: a *geschick* megrövidítése, amely annyit jelent, hogy valakinek szép testtartása, szép alakja van. A jó társaságban különben nem használják Németországban.

— **Fegy és hó.** A tegnapi fagy és havazás, úgy látszik, csaknem az egész országra kiterjedt. A vetésekben nagy a károsodás, mint ma jelentik, Brassó, Veszprém, Seps-i-Szent-György, Abrudbánya, Kézdi-Vásárhely, Kalocsa, Resicza, Szegzárd és Arad környékén. Aradon jégeső is volt ma. Az országos meteorológiai állomás a mai időjárásról a következő jelentést adta ki: Az idő változóknak volt, élénkebb szeleket fújtak Máramarosban és Erdélyben, a hőmérséklet valamivel emelkedett. Gyenge fagyok szórva-

nyosan fordultak elő a kis magyar Alföldön, a Bükk és Mátra vidékein, meg Erdély délkéleti részén. Havas eső az ország déli részén esett.

— **Bemutató az Országos Iparegyesületben.** Az Országos Iparegyesület összes szakosztályainak tegnap lovag *Falk Zsigmond* elnöklése alatt tartott teljes ülése rendkívüli érdeklődés mellett folyt le. A teljes ülés zajos tetszéssel fogadta az új magyar szabadsalom szerint készülő új gázizzóharisnyák bemutatását, amelyeket *Bayer Antal* gyógyszerész és dr. *Solti Odön*, mint a *Durable magyar gázizzófény-szővelkezet* igazgatósági tagjai tüzetes előadással kísérték. A gyártás részletes ismertetése után felolvasták a m. kir. technológiai iparminiszter hivatalos szakvéleményét is amely szerint a *Durable* gázizzóharisnyák fényerőssége 40 százalékkal, fénytartóssága 45 százalékkal, szilárdsága pedig ennél is többszörösen nagyobb, mint az eddigi gyármányokéi. Az ezekre nézve eddig érvényben volt szabadsalomnak kizárólagosságát a *Durable* szabadalom javára meg is szüntették. Meglepő gyakorlati demonstrációkkal bizonyították be ezután az új harisnyáknak rendkívüli ellenálló erejét az ütés lökés és nedvességgel szemben.

A teljes ülés, amelyben iparügyünk sok más jelesén kívül résztvettek *Schnierer Gyula*, a szabadalmi tanács elnöke, az Iparegyesület alelnöke, *Ghyzsy Béla* főrendiházi tag, dr. *Jovács Gyula*, a kereskedelmi muzeum igazgatója, *Gelléri Mór* királyi tanácsos, iparegyesületi igazgató, *László Pál* műegyetemi tanár stb., folytonos tetszéssel kísérte a bemutatást. Az előadás befejezése után az elnök egyhangy helyeslés mellett a teljes ülés elismerését és örömet nyilvánította az új hazai vállalkozás szép eredményei felett.

— **Május elsője.** A holtapri munkásünnep nagy mozgalmasnak ígérkezik. A nemzetközi szociáldemokraták délután két órakor gyűlekeznek az Újvártéren s onnan kirándulnak a városigeti Herminakertbe, ahol népiünnep lesz. Az újjászervezett szociálista-párt délután két órakor indul a Kálmán-térről a ligetbe s a Zöldvadász-vendéglőben telepedik le. Az újpesti nemzetközi szociálista munkások holnap délelőtt tíz órakor gyűlést tartanak a Széna-téren, aztán a váci-úti *Laris-téle* kocsmába mennek, ahol egész nap szórakoznak. Az újpesti újjászervezett szociálisták holnap délután két órakor találkoznak az Attila-utca 6. száma alatt, aztán a III. kerületi Árpád-földi vendéglőbe vonulnak, ahol gyűlés és népiünnep lesz. — A hentesegédek közül ünnepik meg május elsőjét. A Rákóczy-téren gyűlekeznek, aztán a népiigeti *Sverteczky-féle* vendéglőbe mennek. Ott gyűlést tartanak, amelyen valószínűleg kimondják a sztrájkot.

— **Újabb médium-leleplelés.** Most o'asz spirítiszta-körökben izgálnak a kedélyek egy botrány miatt. *Guastavino*, a genovai Caffaro című lap szerkesztője azzal vádolja lapjában *Palladino Eusapiát*, a híres spirítiszta-médiumot, hogy csaló. Bizonyíték gyanánt ebesszéli egy széansz leleplelését, amelyen maga is jelen volt *Ramorino* mérnököl. *Palladino* sorra bemutatta a szokásos spirítiszta-mutatványokat: láthatatlan kezek virágot és egyéb tárgyakat szórtak el, hangszerek szóltak meg, noha senki keze nozzájuk nem ért, vázonsátrakat meglebegtetett vagy leduzzasztott láthatatlan levegőáram és így tovább. *Guastavino* azonban észrevette, hogy mikor a sőtét-ségben egy arc hajolt fölébe, hogy megcsókolja, az az arc, már a lehetetlenségéből és sajátságos voltából következővel, eskis *Palladino Eusapiáé* lehetett. Ez az észlelete teljesen egybevágott egy genovai barátjának tapasztalatával. Az a barátja nemrégiben vesztette el feleségét s arra kérte *Palladino Eusapiát*, idézné föl előtte felesége szellemét. A szellem meg is jelent, üléssel és csókkal adta férjének tudniára, hogy megérkezett, csak-hogy azoknak a csókoknak feltűnő borszaguk volt. Ami természetesen látszott, mivel *Palladino Eusapia* közvetlenül a széansz előtt hajított fel egy pohárka marsalai bort. Elbeszéli lapjában *Guastavino* azt is, hogy a már említett *Ramorino* mérnök egyszer arra kérte a médiumot, jelenítse meg halott édesapjának képe mását egy viaszömbön. A kísérletet *Guastavino* is végignézte és bár koromsötét volt a szoba, észrevette, amint *Eusapia*, testének görösös rángatózása közben, mind közelebb hajolt a viaszhoz s ugyanezt a tapasztalatát bizonyossá tette tapogatózó keze. Mikor aztán alaposan szemügyre vette a gipszlenyomatot, határozottan ráismert benne *Palladino Eusapia* elmosódott aromásaira. Ezután



KITÜNŐ TALÁLMA NY!

Ezennel fölkérjük a férfi fehérmestri vásárló milyen tisztelet községét, ne mulassza el ebből szükségletének beszerzése előtt legújabb találmány szabadalmazott férfi-ingünk iránt érdeklődni, esetleg azzal kísérletet tegyen! — **Előnye**, hogy nyakörve a reáomboldáló gallér belsejében önmagától pontosan szabályozódik, ránekel központosított teljesen kizárja és esztétik vagy bővebb gallér használatát teszi lehetővé. Próbá esetén, ha meg nem felel, azt az ár megvételére mellett visszavesszük.

Külföldön kimejeljük a nyári idényre legjobb minőségű szántaró francia batizst-ingeinket — — — — — darabja 2 ft 50 kr. — — — — —

Bemutatókellünk a gallér számú megírni. — Az ingeket átlagosan és bormestve fölűnk. — Egyáltalán ajánljuk rástárunk nagy választékban lévő francia és angol úr-úrvetalkülönlegességöinket, valamint bel- és külföldi kárpokat.

VÉRTES és SEBESTYÉN cs. és kir. szabad. fehérmestri-készítők Budapest, V., Múzeum-körút 15.

egy pillanattal sem kételkedhetett már benne, hogy Eusapia a médium és a felidézett szellem szerepét egymaga végzi.

— **Körözött apagyilkos.** A regensburgi rendőrség körözi **Gróf Andrást** bajorországi származású 35 éves földművest, aki április 25-én reggel ajtját, **Gróf Ferencet** a Vaisseidortból Duggendorfi községbe vezető országúton agyonlőtte. Gráf letartóztatását kérik. Az apagyilkos 35 éves, közepertemű, haja fekete, arcszíne sötét, szeme kék, orra hajlott, polszakkáit visel.

— **Rendőri hírek.** *Stern* Lipót szobaestő az Irányi- és Váci-utak sarkán lévő házban leesett egy létráról és agyrázkódást szenvedett. A mentők a Rókus-szobára vitték. — A rendőrség körözi özvegy **Levy Dezsőt**, született **Menyhárt Gizelát** török-szent-miklósi születésű 45 éves maganzót, aki elne a törvényszék közokirat és maganzót hamisítás bűntette miatt vizsgálati fogságot rendelt el. — **Szibó József** kőműves lezuhant a Lipót-kört és Szemere-utca sarkán épülő ház első emeletét a ványaról. Karját és lábát törte. A mentők a Rókus-körházba szállították. — **Gottfried Béla** 24 éves pinóc, aki ápolás céljából a Lipótmezei eimegyógyintézetben volt elhelyezve, ma hajnalban a szabó és cipész műhely föltörése után az intézetből megszökött. — Egy számvívó százados ma délelőn a Fesztéchi-utóban 500 koronát levő fizetését elvesztette. A pénz egy **Mautner** leírattal ellátott szivaros borítékban volt 20 koronás aranyakban. A megta aió a főkapitányságon jutajomban részesül. — **Szék János**, a 16-ik huszárezred közlegénye ma elült a 16-ik számú helyőrségi kórházból. A téparancsnokság körözést rendelt el.

(x) **Figyelmeltetjük** az igen tisztelt magvásárló közönséget, hogy amikor nem közvetlenül **Mauthner Odón** cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapestben felezi szükségletüket, hanem vidéki kereskedőknél, akkor keressenek csak **Mauthner-jé** magot és ügyeljenek arra, hogy minden tasakon és zsákon látható legyen a **Mauthner** név vagy a óg ólomzár, mert amelyek a óg neve, illetve ólomzár nem fordul elő, az nem **Mauthner-jé** mag.

(x) **A legkényesebb** izlések meg'elő, elismert remek kivitelű lényképek készülnek jutányos árban Rivoli lényképzési műtermében, Kerepesi-ut 30. Diszes jelmezek díjtalanul. Esü dívtételek is.

(x) **Gebauer Károly** cs. és kir. szabad. első hazai érekeporos- és gyászkecsi-gyárának temetkezési intézete, Budapest, VII. Erzsébet-kört 26.

(x) **Wright-Ditson** tennis-raketek Kertész T.-nál.

(x) **Királyi és Társa** elismert előzékeny bankház szerencsejáték, mely a mai lapunkban megjelent, t. olvasni figyelmébe ajánljuk. — Próbálja meg mindenki szerencsését és válasza ki a születése vagy névnapja mellett jelzett számot és rendelje meg azt az osztályorsjegyet e közkedvelt szerencsés bankháznál. (Andrássy-ut 60. sz.)

A Buda-hajó halála.

Budapest, április 30.

Április huszonharmadikán hajnalán, negyven mértöldnyire Malagától, halálos léket kapott az **Adria** társaság **Buda** nevű hajója. Egy hollandus gőzös, az **Ariadne** ütozte rajta a halálos sebet s a **Buda** négyóránál halálküdelem után elsüllyedt a habokban. A **Buda** egyik utasa, **Tornai Gyuláné**, kitűnő testőnk felesége, ma a hajótörés történetét érdekes levében írja le, melyet az alábbiakban közlünk.

Hajnali két óra lehetett, mikor fölriadtam álmomból. Egy pillanattal figyeltem, de csak a tenger lassu morgását hallottam. Azt gondoltam, hogy nincs okom a félelemre. Eszembe jutott, hogy mikor esti tíz óraker kabinomba tértem, a tenger csöndes volt s a tiszta égbolton ragyogtak a csillagok. Lehetetlen, hogy most vihar legyen odakünn. Már-már megnyugodtam, mikor hirtelen éles sziszó hatolt be kabinomba. Percekig hangzott a hajó gőzsiója s vésztes, panaszos sikoltása végighangzott a csöndes vizeken. Most már értettem, hogy nem álmodtam, hogy valósággal szerencsétlenség környékezi hajónkat. Nem volt elég időm mindarra gondolni, amire ilyenkor a régenybeli hajótörtek szoktak. Egy másodpernyi idő sem telt el s máris irtózatosséggel tört be hajónk bordája. Kiugrottam ágyamból s kabinom kis kerek ablakán kinéztem a tengerre. A helyzet féltreérthetetlen volt. Egy nagy hajó állott a mienk mellett, mely föloldalt dőlve, sebesülten feküdt a vizen.

— Összeütöztünk! — kiáltottam önkéntelenül. Főlkaptam pongyolám s a fedélzetre ro-

hantam. Az első ember, akivel találkoztam, a kapitány volt.

— Mi történt az istenért?

A kapitány nyugodtan felelt:

— Minden veszve van, asszonyom. Más mód nincs, mint hogy a leeresztett csónakba száll s a többiekkel együtt menekül.

Egy pillanattal csöndesen álltam, aztán a leeresztett mentőcsónakra tévedt tekintetem. A vizen akkora már néhány csónak rengett, sőt egy nagy kád is, melyről utóbb kiderült, hogy a hajó festékes kádja, mely ilyenkor mentőcsónak minőségben is pompás szolgálatot tehet. Belátam, hogy nincs semmi okom a habozásra. Visszarohantam kabinomba, ahol barátnőmet hagytam.

— Siess, — mondtam lelkesedve — a mentőcsónakokat elviszik. Lekésünk. Siess! Vedd magadhoz a pénzedet is.

Percekig tartott, míg barátnőm öltözött. Újból főszaladtam a fedélzetre, onnan újból a kabinomba, egyre kiabálva s siettetve barátnőmet. — Már a szalonban van a víz — mondtam — siess!

Végre fölcsített ő is a fedélzetre. A matrózok, mint a macskák, úgy kusztak le a köteleken. Nem is tudom, hogyan, de egy szempillantás alatt mi is a csónakban voltunk. A fedélzetre egymásután szállították le az asszonyokat s halottam, amint a kapitány harsány hangon egyre azt kiáltotta:

— Urak! Hagyják először menekülni a hölgyeket.

Az urak félrelétek, nemesen és férfiasan viselkedtek. Husz perig tartott a mentés munkája, mely után biztos helyen voltunk, biztos távolságra sebesült hajónktól. A hold sütött s fényénél minden mozzanatát láthattam e borzalmas képek. Csónakunk elindult a hollandus hajó felé, mely a mi kedves és szép magyar hajónkat így megsebesítette. Mikor közelebb értünk hozzá, elolvastam a nevét.

Ariadnénak hívták.

Az **Ariadnéről** most a matrózok kétélhágcsót dobtak le s én, aki soha életemben nem mertem volna még gondolni sem arra, hogy ilyen kétélhágcsóra tegyem a lábamat, most igen ügyesen s igen gyorsan másztam föl rajta. Mikor a fedélzetre értem, azonnal tisztában voltam avval, hogy a kis Buda nem hagyta megtorlatlanul vereségét. A hollandus hajón is nagy seb tátongot s a fedélzeten már erősen zakatolt a gőzszivattyú. Zavaros, ijedt kérdezősködés indult meg:

— Veszélyben vagyunk? Itt maradhatunk? Az **Ariadne** is süllyd!

A helyzet csakugyan válságos volt. Azt hitük, hogy most már megszabadultunk s e helyett elénk állott a kapitány s így szólt:

— A hajó veszélyben van. De mindent megteszünk, hogy önök biztonságban érezzék magukat. Legyenek nyugodtak!

A szivattyúk teljes erővel dolgoztak, miközben a matrózok rakétákat hordtak a fedélzetre. Most meggyújtották az első rakétát, mely nagy ivben röppent föl a levegőbe. Utána százával röppentek föl a tüzkigyók, a gőzsiop rikoltott, a szivattyúk bugásával pedig összeült a tenger zúgása. Ilyen tűzijátékot még sohasem láttam életemben. Két óra hosszat tartott ez a tűz-és szipjelzés s mi szivszorongva vártuk a hajót, amelyet szabadításunkra küldenek. Végre, mikor már pirkadni kezdett, egy nagy angol gőzös jelent meg a láthatáron. Teljes gőzzel jött felénk s közvetlenül hajónk mellett állt meg. Meg voltunk mentve. Most már vigan kusztunk föl az angol hajó fedélzetre, hol udvarias tengerészisztek fogadtak bennünk.

Mire reggel lett, a messzeségből láttuk, mint viaskodik még a **Buda** a tengerrel. Hét óra volt, mikor a magyar hajó egészen oldalára borult, mint egy megsebzett, halálra vált nagy állat. Aztán hirtelen elmerült a víz alá.

Sohasem hittem, hogy az ember élettelen

tárgyakat is meg tud sajnálni. De én ugy sajnáltam ezt a szép hajót, mint ahogy a lovas kedves paripáját sajnálja.

Tornai Gyuláné.

A szíami trónörökös Budapesten.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, április 30.

Korán reggel mozgalmas volt az élet ma a Hungária szálló környékén ahol a szíami trónörökös lakik. Nagyon sok embert esalt oda a szálloda homlokzatára kitűzött szíami lobogó, ugyannyira, hogy az utóán szaporítani kellett a rendőrséget, mely időtt **Splényi rendőrtanácsos** és **Pavlik őtelligyele** rendelkezték. Tíz óra tájban érkezett a szállodába **Szell Kálmán** miniszterelnök, akit a szíami trónörökös azonnal fogadott. A miniszterelnök után **gróf Apponyi Lajos** udvarnaggy érkezett, aki megvárta míg a trónörökös megreggelizett, aztán pedig a lent várakozó kocsiok sétára indult a társaság. A trónörökös előbb még az összes miniszterek lakomét felíratta, hogy a névjegyet leadhassa náluk. A fogatok előtt egy lovasrendőr lovogott. Utána **Apponyi** fogatán a trónörökös az udvarnaggyal, majd még három bérkocsi a kísérettel. A **Dorothy**-, **Váci-utca**-, **Ferenc József-hidon** át a **Várkert-rakpart** és **Albrecht-uton** a királyi várba hajattak, ahol **gróf Apponyi** kalauzálása mellett megtekintették a várat. Ezután a **Gellérthegyre** kocsiztak fel, ahonnan gyönyörűdétek abban a szép panorámában, melyet a jóváros látkepe innen nyujt. Egy órára a társaság visszatért a Hungária-szállóba, ahol lunche már terítve volt. Érdekes, hogy paprikácsirkét galsukával tálaltak s borokban is kizárólag magyar termékeket szolgáltak fel, mint 1893-ik évi somlót és egri bikavért.

A trónörökös délután fogadta **gróf Szapáry Pált**, aki délutánra a **Park-klubba** invitálta meg a szíami trónörökösét. Három óra tájban kocsiara ült s a **Mücsarnokba** hajtott, ahol **Paur Géza** társulati ügyvivő fogadta. Az ő kalauzálása mellett tekintette meg a trónörökös és kísérete a kiállítását. A társalgás angol nyelven folyt. A trónörökös figyelmét mindjárt az első teremben lekötötték **Munkácsy** alkotásai, akiről nagy csodálattal szólt. A következő teremben **Bracht** képeinél időzött hosszasan, majd pedig **Révész** Imrénnek alföldi képét szemlélte nagy figyelemmel. Előadta a trónörökös, hogy atyja mennyi szeretettel emlékezett meg a magyar **Alföldről** és népéről és a magyar népeletről. Tetszetek neki a pályanyertes művek és szépnek találta azt a hölgyet, akiről **Márk Lajos** portréját festette. Megragadta figyelmét **László Fülöp György** képe, gyönyörűdötték **Mendák** tengeri képei, **Kardos** miniatüreje és **Stuck** Ferenc Tavasz. Dicsérettel szolt **Háry** velencei és római tájképeiről és sok magyar művész dolgáról. Az angol képek egy részét ismerté is már és általában kitűnő izlést és sok műismeretet árult el. Egy teljes órai ottidőzés és beható szemle után megköszönte **Paur Géza** kalauzálását és kíséretével a polójáték megtekintésére elhajtott a ligetbe. Itt **Augusta** főherceggasszonnyal együtt fényes társaság gyűlt egybe, köztük **gróf Apponyi Lajos** magyarországi udvarnaggy és **gróf Szapáry Pál**, akinek meghívására később a trónörökös megnézte a **Park-klubot** is, ahol megteázott. Itt bemutatták ő fenségének az ott levő **Dániel Ernő** bárónét és meghívták a **Park-klub** által a trónörökös tiszteletére pénteken rendezendő ebédre. Este a herceg a szállóban ebédelt.

Este az Operában volt rendes kíséretével a szíami trónörökös. **Mader** igazgató dirigálásával **Goldmark** impozáns dalműve, a **Sába királyneje** került színre s az előkelő vendég az első felvonásban jelent meg az elsőemeleti baloldali udvari páholyban. A trónörökös, akit **gróf Keglevich** intendáns és **Keller** műszaki felügyelő fogadott, mindvégig nagy élvezettel hallgatta a kitűnő előadást, amelynek során **Vasquez**, **Dósy**, **Bronik** és **Ney** Dávid sok tapsot kapott. A trónörökös, aki ezuttal irakkot öltött, felvonás közben **gróf Apponyi** Lajos udvarnaggy is meglátogatta. Közönség nem volt tulságosan nagy számban, alig telt meg a nézőtér háromnegyed része. A messzlatók gyakran szegeződtek az udvari páholy felé, de azok, akik látni óhajtották az exotikus vendéget, nem nagyon eléghitték ki kívánságukat, mert Szíam kistermetű trónörököse egészen elvesztett a nagy páholy egyik sarkában. Arcoai állandóan a szinpad felé fordult s hol erősen gukkerezett, hol kényelmesen rákönyökölt a piros bársonyos erkélypárkányra, gavallér-mancsettát jobbkarjára támasztva a le. Ölykor-olykor nevetgélve, élénken beszélt egy-két szót a környezetével. Szombatra ismét várják

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 perenyire **Payerbach-Rochentautól**. Tulajdonos: **Dr. Konrad** Győ. nyőri, pormentes, szőlőtől óvott fekvésben, 600 m. magas a tenger szepten fölé. **Specialis intézet szivbajtosoknak** (mauheimi gyógymó), idegbetegeknek és minden ét-és tápláló-gyógyom. — A legközelebbesben berendezve — Legnagyobb kényelem. — Villamos viágítás. — Prospektusok az igazgatótól. — Interurb. telefon **Edlach** 2. sz.

az Operába, ahol ez alkalommal *Hunyadi László* nyitányával kezdik az előadást s bemutatják *Bánk Bán* első felvonását, hogy a tejedelmi vendég a klasszikus magyarázattal és megismerkedhessen. Előadják továbbá az Operaház ujdonságát, Mader *Szerelmi kaland* című balletjét.

Erdekes epizód esett meg a trónörökösrel tegnap este. Kisértelek egyik tagja beszélgetés közben szóba hozta az osztrák császárt.

— Kérem — vágott rögtön közbe a trónörökös — az itt nincs; itt magyar király van! Maradjunk csak meg a helyes kifejezésnél!

A trónörökös időzésének további programját a következőképpen állapították meg. Csütörtökön délelőtt a Múzeumot nézi meg, s onnan a parlamentbe megy a trónörökös, utána a Margitszigetre rándul ki; délután autómobil-kirándulás. Péteken délelőtt a gödöllői vadaskastély megtekintése, hová Darányi miniszter is elkíséri, délután onnan visszatér, a Park-klubot tekint meg, hol tiszteletére 3 órakor lakomát rendez gróf Szapáry Pál, Szombaton a fegyvergyárat, a kaszárnyákat nézi meg, majd a Svábhegyre kocsizik ki és este elhagyja a fővárost.

A sziámi trónörökös Budapestről Madridba fog utazni, hogy atya képviselőiben jelen legyen a spanyol király nagyküldetésének ünnepélyén. Innen a trónörökös Berlinbe megy, hol a német császár vendégeként több napig időzik és a nagy tavaszi hadgyakorlatokon is részt fog venni, Berlin után a trónörökös utazásának célja London lesz, hol atyját a koronázási ünnepélyen fogja képviselni. Innen utazik vissza hazájába.

Milán emlékiratai.

Budapest, április 20.

Tizennégy hónap óta pihen Milán király a kruszedóli kriptában, utolsó pihenő helyén, amelyet királyunkhoz intézett levelében e szavakkal kért: egy kis magyár földet, ahol pihenhesek! Egy névtelen, aki állítólag közel állt a száműzött királyhoz, a napokban kiadta Milán emlékiratait. A könyv Rómában jelent meg s teljes címe ez: *Milán király emlékiratai. Tíz fejezet az első szerb király életéből.* Az ilyenféle írásokat mindig kétkedéssel kell ugyan fogadnunk, de az a nagy intimitás, amely e könyv minden sorában nyilvánul s a határozottság, mely az előadásban jelentkezik, kivételesen megengedi, hogy ezt a könyvet hiteles följegyzések alapján készülnék tartuk. A szerző azt írja könyve előszavában, hogy Milán két ízben írta le emlékeit. Első ízben 1892-ben, tehát lemondása után s másodszor 1900-ban, tehát akkor, mikor Belgrádba visszatérve, kibékült Natáliával. Az első kézirat alapján készült a mostani emlékirat, bár szerzőjük bevallja, hogy emlékeztet után írta le.

Az emlékiratok tíz fejezete autobiográfia jellegű, mely Milán gyermekkorát tárgyalja. Cusa herceg udvarának, melyben Milán neveltek, minden erkölcs-telensége és romlottsága föl van tárva a fejezetben s még Cusa hercegnek anyjához való gyöngéd viszonya sincs elhallgatva. Milán játszótársai a kertész gyermekei voltak. Mihály fejedelem nem tudta rászánni magát, hogy Milánt, az Obrenovic-dinasztia egyetlen örökösét Belgrádba hívja s magához vegye, mert azt hitte, hogy tekintettel kell lennie arra a rokonszere, melylyel Cusa herceg iránt Napoleon császár viseltetett. Csak mikor Cusa herceget megfosztották trónjától, akkor vitték az időkben tizenkétéves fiúvá serdült Milánt egy párisi nevelő-intézetbe. 1868. július hó 11-én gyilkolták meg Mihály fejedelemet a toposideri parkban s Risztics, aki Blasnavozaol és Gavrilovicsossal együtt átvette a kormányt, hazahívatta Milánt az intézetből. Risztics lett a tizenéves király nevelője s gondoskodott arról, hogy az ifjú király termeiben a legkétesebb híru asszonyok találkozhassanak, hogy a király mindennap végig élvezze a pálinka minden tajtját, sőt egy ízben komoly kísérlet történt a gyermek Milán megmérgezésére is. Risztics személyesen nem iolyt be ezekbe a gaszágokba, de az udvari alkalmazottak annál erőnyebben működtek közre bennök. Mikor Milán huszonegy éves lett, Risztics feleséget keresett számára. Milán azonban nem vette el azt a külföldi hercegnőt, akit Risztics ajánlott, hanem Keosko Natáliát jegyezte el Bécsben, az Arany bárányhoz címzett szállodában tartott eljegyzésen. Az eljegyzést követő egyik nap estéjén Natália szolgálója megállította Milánt sétája közben s megíósolta neki, hogy az uralkodni vágyó Natália nagy szerencsésültségbe fogja dönteni. Milán mosolygott a jóslaton s fütyörészve folytatta sétáját.

Boldogsága nem volt tartós. Natáliát féltékeny nyé tették az udvaronok besugásai, úgy hogy a királyt visszautasította férjét, mire az más nőknél keresett vigasztalást. Sándor herceg születése egy időre közelebb vitte egymáshoz a házastársakat, de aztán Natália megbetegedett, Milán pedig újból elfordult tőle. Így lett a királyné a király legnagyobb

ellensége. A legdurvább jelenetek napirenden voltak Milán és Natália közt s a király el is vált volna ne-jétől, ha 1887-ben Ferenc József király levele e zszándékától el nem térítette volna. Natáliát ekkor külföldre küldték s a királyné el is távozott, de magával vitte Sándor herceget, akit azonban Wiesbadenben a rendőrség közelbepésére vissza kellett küldenie Milánhoz. Nemokóra ezután elvált a király ne-jétől, majd lemondott trónjáról. A könyv, egész fejezetet szentel annak a viszonyoknak, melyet Milán *Krisztics* Artemiziával, s a görög követ feleségével *Nazan* asszonynyal folytatott s akit Natália egy ízben az udvar jelenlétében arcul ütött. Egy későbbi fejezet Milán bécsi szerelmeit tárgyalja. Részletesen beszéli el a könyv azt is, hogy miként jutott a trónra Draga királyné.

Nagyon érdekes fejezet az, melyben Milán királynak az osztrák-magyar monarchiához való viszonyát, illetve Milán politikáját tárgyalja a szerző. Ez a politika azon a meggyőződésen épült, hogy Szerbiát monarchiánk barátsága nélkül úgy összelehet roppantani, mint az üres dióhéjat. Szerbia Oroszországtól semmi jót nem várhatott. 1877-ben Milán megjelent II. Sándor cár plojesti íóhadiszállásán följajánlotta Szerbia fegyveres segítségét. Akkor így felelt a cár.

— Ertsé meg, hogy olyan megállapodás van köztem s a többi hatalmak közt, hogy Szerbiának semmiféle akcióját nem fogadhatom el. Ne is álmódjon ilyesmirtől. Térjen vissza Belgrádba s maradjon nyugton. A békekötés idején talán elveheti békés magatartásának jutalmát.

E peretől fogva Milán rendületlen híve volt az osztrák-magyar monarchiának s így történt, hogy mikor a plewnai ütközet előtt a cár az kérte tőle, hogy adjon neki negyven ezer katonát, Milán így felelt:

— Sokkal jobban szeretem katonáimat, semhogy ágyutótelékek engedjem felhasználni őket.

A könyv végén ismertelve van az a politikai testamentum, melyet Milán fíára hagyott. Azt ajánlja benne Milán, hogy fia iparkodék megtörni a radikális hatalmat az országban, kifelé pedig iparkodék szoros és őszinte barátságban élni monarchiáinkkal s Ferenc József királylyal, akiben atyai barátot fog lelteni. Az osztrák-magyar monarchia barátsága — így végződik a testamentum — épp oly áldásos Szerbiára nézve, mint amilyen veszteljes volna ellenséges érzülete.

Vadászok és vadorzók.

— Levél a szerkesztőhöz. —

A földmivelésügyi tárca költségvetésének tárgyalása során néhány képviselő nagy méltatlankodással kelt ki a vadászati ügyre és a jelenleg érvényben lévő vadásztörvény ellen, hangoztatva a kiszgazda tönkremenését a vadászati immár elviselhetetlen terhei alatt. Az igazság kedvéért kellő világításba akarom helyezni a vadászati mostoha ügyét s le akarom szálítani értékükre, ama nagyhangú irázisokat, amelyek va amely orrvadász-választó állításain, hazug panaszain alapulnak, aki dühöng, hogy vadásztörvényünk — bár keztyús kézzel — tilalmazza a vadorzást s nem ad teljesen szabad kezét az idegen jószág fegyveres elutajdonítása körül.

A kiszgazda hiába izzad s dolgozik, nem bírja megkeresni kenyérét mert a nagyurak által passzióból tenyésztett vad mind elpusztítja termését, — így szól a panasz — de azt szépen elhallgatják, hogy a vadászberlő vagy tulajdonos — gazdasági szempontból — hiába telepíti, tenyészti drága pénzen a községnek is kamatozó vadat — mert a vadorzók mind ellopják.

A kiszgazda szenvedett kára megtérül, ha bejelenli, mert arra van a törvényben paragrafus, de a vadászattulajdonos sokkal nagyobb kárát nem téríti meg senki; azt nem védi a törvény. A kiszgazda, ha nagy ritkán szenved is valami csekély vadkárt, az csak az ő lustaságán mulik. Májusától kezdve a falusi gazda úgy is szabad ég alatt, az eresz alatt szokott hálni; ha tehát kimegy a földjére s ott rőzséből tüzet rakva kint alsuzza át az éjszákát: meg van mentve a termés. nincs vadkár. A vadászberlőnek már sokkal nehezebb a helyzete. Az nem képes megvédeni a vadját, akármily nagy pénzálidozatokat hoz is. Mert az ő átkozott dúvada az orrvadász szintén éjjel csatangol, még pedig fegyveresen, nem rettenve vissza az emberölésről sem. És lévén a vadászterület nem fél hold, hanem esetleg több 1000 hold, a drága pénzen alkalmazott vadór nem bírja megfogni vagy távol-tartani gaz vendégeit.

Az elégedetlen, panaszkodó honatyák azon lovalognak, hogy a vadászati nagyuri passzió-mulatság, szórakozás, stb., mit a kiszgazdának kell megfizetnie. Pedig a vadászati hazánkban először kenyérkereset, fontos gazdasági ág s csak aztán passzió, mely éppen a szegény nép vagyonosodását van hivatva elősegí-

teni. Eötvös Bálint országgyűlési képviselő fölemlítette, hogy az ország vadászati jövedelme holdanként 4½ fillér s így nem érdemes a vadászati jogot törvényes alapon fenntartani a nép bosszantására. Hát ha ez a 4½ fillér holdanként tényleg csak 4½ fillér volna, bizony nem képezne a vadászati egy hova-tovább nagyobb fontosságú közgazdasági tényezőt s nem volna érdemes vele komolyan foglalkozni. Csakhogy nem így van a dolog. Mert az országnak alig ¼-ad része nevezhető vadászterületnek, mely jövedelmez, míg a ¾-ad rész vad és jövedelem nélkül áll. Így tehát a vadászati jövedelmet az ¼-ad rész hatja s az egy holdra eső vadászber-jövedelem kiszámításánál nem vehető az egész ország területe kombinációba. Éppen a mezőgazdaságnak nem jövedelmező vidékeken, hol a nép nyomorad, a vadászberjövdelem oly magas, hogy a földbirtok, illetve erdőbirtok után, annak értékét számítva tőkél: 1½%—2% tiszta kamatot hoz s megmenti a szegény népet az elhataláltól. Tehát a vadászatnak üres panaszok alapján nem szabad megnyírni a szárnyait, inkább szigorú törvényvel támogatni kell, hogy a vadtenyésztés országszerte virágozzék, hogy a mostanság vadászatiilag nem jövedelmező, vadban szegény ¾-ad rész is meghozhassa az 1½—2% jövedelmet, hathatósan szolgálva a közvagyonosodást és könnyítve a szegény nép községi adóján. Hogy azok a vadászatiilag nem jövedelmező területek vadban olyan szegények, annak éppen az az elnyomott, a nagyuri passziók terhe alatt gyöngyödő nép az oka, melynek Pichler Győző és Madarász József vadászati jogot s fegyvert akarnak adni a kezébe, mert gyenge törvényeink szárnyai alatt az ő kapzsiságukkal, tudatlanságukkal, lelketlenségükkel kizusztították az isten teremtetke vad utolsó hirmondóját is. A községi adó nagyságára s így a szegény nép sorsára is nagy befolyással van a községi terület vadászati bére. Már pedig ha a falu vadorzóit egészen szabadjára eresztjük s valami csekély összegért bérbé adjuk nekik a határt: kiírják, kipuszkazzák a vadállományt, úgy, hogy aztán évekig nem kap reá majd a község bérlet. Ilyen körülmények között a vadászber null, míg a községi adó magas lesz. Ellenben ha a községi területet egy hozzáértő ember veszi bérbé, az annak vadállományát nem pusztítja, hanem gondozza s áldozatok árán emeli. Természetes, hogy a határ értéke megnő s ezzel arányban felszökik a vadászber is, mi ismét a községi adó hányadát csökkenti.

Több esetet tudok, midőn a község határát kibérelték maguk a parasztek csekély 20—30 írtért s aztán évekig nem akadt utánuk bérlet, úgy kizusztítottak mindent.

Persze hogy nekik sem kellett. Nagy sokára, tengersok hírdetés után fogott az egyik község egy bérlet aki 50 írtért kivette a határt 6 évre és nagy költséggel vadat telepített bele. A következő bérletkor már 363 forintot s most 700 forint, azaz 1400 korona évi bért kap érte a község. Már pedig ha egy község 8—10.000 koronás költségvetését 1400 koronával csökkenti úgy olyan jövedelem, miért egy fillért sem áldoz azzal számolni kell s nem szabad kicsinyelve élnéni felette. Szigorítani kell a törvényeket oly irányban, hogy minden községnek meg legyen a magas vadászber-jövedelme. Az a bizonyos, sokat emlegetett s a mezőgazdaságot bénító vadkár pedig tulajdonképpen csak egy képzelt — a semmiből nagyra fut dolog. Azt mi falun élő, gazdasággal foglalkozó gazdaszemerek nagyon jól tudjuk s a panaszkodó képviselő urak meg azért nem tudják, mert nem vadászok, idealisták és hiszékenyek. Az apró vad kárt nem okoz mert az az ártatlan tojogó, fűr és fűcson csak a földre kihullott, különben is fel nem használható magot fogyasztja s ennek relatív értékénél sokkal több hasznót hajt a gazdának azzal hogy rengeteg kártékony érgert pusztít el évente és tenger gyomtól, gatzól tisztítja meg a földet, feloszipgetve azok kipergett magvait. A nyulra meg lezelkeseredetebb ellensége sem foghatja rá, hogy szőlővel, kukoricával, réppával, krumplyval meg gabonával él. A nagy vad pedig, annak a kárnak, mit ellenségei a rovására írnak huszadrészét sem követi el. Mert azok az elpusztított réppálidék, megsemmisített kukoricaföldök, vetések: mind az üldözött kiszgazdának a művét képezik. Ráereszti éjjel a házi disznóját, ökreit tehenét s aztán, amit azok pusztítanak, felbecsülte a vadászberlőre. Hadd fizeszen, ha nem enged bennünket vadászni! Nem egy répa-, kukoricaföldön melyet állítólag a vadak pusztítottak el, nem találtam egy vad csapatát sem; de annál több tinős ökrönyomot. Persze hogy a biró meg az esküdtt felbecsülte s a bérlet fizetett. Nem kézpénz az, amit a kiszgazda mesél. Van nékem egy erdei vadászterületem, mely patkó-alakban három oldalról vesz körül egy mezőgazdaság s jól-lehet jó szarvasállomány van rajta, nem esznek meg három répat sem egész esztendőben s a tulajdonos nem talál vadkört, nem panaszodik, nem szítja a

vadat meg a bérlet. Igaz, hogy olyan becsület ember az a gazda, hogy a maga tönit sem hajtja a répa, zabb, kukorica. Olyan helyen, hol szakszerűen tenyésztik a vadat, gondoskodnak neki etetőkről s zöld takarmányról, feltétve s bevetve az erdei tisztásokat; nem megy ki onnan a vad soha. Erdő annak a hazája s csak az éhség hajtja ki a földekre.

Egy dologban mégis osztozom a felszólaló képviselő urakkal, hogy a jelenlegi vadásztervényt módosítani kell. Igen, — rég óhajtott, égető szükség van a vadásztervény revíziójára, mely nem elegendő egy közgazdasági ág védelmére. De nem oly irányban, mint a képviselő urak gondolják, hogy közpénzre dobassák a vadászat s felszabadíttassák az így is gyengén korlátozott s a személy- és vagyonbiztonságot fenyegető vadász. Hanem igenis úgy, hogy a megkárosodott gazda is nyerjen teljes kárpótást, de a vadászati bérletnek is legyen joga — mi odáig nem volt — kártérítést követelni a tőle fégyveresen ellopott értékes vadakért, tenyészállatokért. Szigorítani kell a vadászati büntetését, hivatalból fildőzendő cselekménynek minősítve azt; megnehezíteni a vadásztegyvertartást, mi önvédelmi célra úgy is nagyon ügyetlen szerszám, messze elmaradva a revolvertől, s biztosítani — félmagyarizáttal megállapítván — a bérlet és bérbeadó jogait, köteleseit. Mert egy oly fontos s nagy nemzeti kincset képező közgazdasági tényezőt nem szabad lehetlenné tenni. Fejlődésében megakasztani azért a pár eső kukoricáért vagy répáért, mit esetleg a kiváló vad valamely vadász földjén lelegel. A vadászati manapság nem passzió már; hanem egy, mely fejlődése kezdetén lévő fontos s a legszegényebb hegyvidékeken a mező-és erdőgazdaságnál jóval jövedelmezőbb őstermelés közgazdasági tényező melylyel komolyan számolni kell. Ne vegyük ki tehát azoknak az igazi szegényembereknek, az ország felét képező hegyi lakóknak szájából a kenyert, kiknek egy lánc művelni való földjük sincsen, csak értékesíthetetlen erdejük, mert a vadászat azoknak jövedelmi forrás, kenyerük.

Takách Gyula.

A vig cimborák.

Mint a szabadság őszinte híve, törzstábori vendége vagyok a Szabadság-kávéháznak. Szabad óráimat és szabadságidőmet töltöm a Szabadság-kávéházban. A kávéházat általában a szabadság egyik legszebb intézményének tekintem, kivált a Szabadság-kávéházat, hol a kaszárna is a szabadság költőjét látja; többször jelentette ki meghitt társaságban: „Szabadság, szereltem, e keltő kell nekem“...

Hogy miként realizálja ezt a kettős ábrándot, arra nézve mincennek megbízható adataim. Szabadságra és szerelemre mostanában rossz konjunkturák járnak. Egyébre is. A Szabadság-kávéházban a vendégek, mint csüggedt madarak hallgató ajakkal szűrésölnék a napilíreket — habba! Pital ügyvédék komor figyelemmel olvassák Pócs miniszter beszédét. Rázzák a fejüket. A magukét. Szomorú foglalkozás. Az ember főleg az ügyvéd, mindig szivesebben rázza a más fejét.

— En, mondja az egyik ügyvéd, elegendőm a perrenyelártás kétharmad részét.

— Hogy hogy?

— Hát rendtartást, maradna nekem a per...

A vico, noha rossz, még sem nevetnek rajta. Mert az idők is rosszak. Az igazi, a szívből eredő nevetés bizonyos oku jólétet feltételez. A nevető-idegek épp úgy rászorulnak a kenésre, mint azok a bizonyos kerekék...

Délelőti tíz óráig a Szabadság-kávéházra komor nyugalom borul, de ettől kezdve hirtelen megváltozik a hangulat. Néhány peró és a kávéház zeng a dévaj kacagástól, bohózáti derű csapong a márványasztalok fölött. Új vendégek érkeznek. Tíz-tizenkét mosolygó ábrázata uriember a hanyag elegancia előkelőségével vonul be a kávéházba. A pincérek földig hajolnak előtök, mintha ugyanannyi velszi herceg érkezett volna. A pincérek nagy pszichológusok.

A hanyagul elegáns urak hangos neszeléssel telepednek le, Viccek röpöknek ajkukról. Valóságos, jó viccek. És ezek tudnak nevetni! Kacagásuk nem ezüstcsengés, sőt inkább kissé reszelős. bászusos, de a lélek mélyéből fakad, őszinte. Megérik rajtuk, hogy szeretik az életet s van okuk szeretni. Igazi vig cimborák!

— Megy a fene Osztdendőbe, — mondja az egyik, — unom már a tengert.

— De az osztrigák!

— Eh, osztrigát kapok én Svájban is.

Az osztriga fölött érdekes és szakszerű vita támad. Az ember azt hinné, hogy mindannyi gasztronomus.

— En máramarosi birtokomon nyaralok az idén, mondja a másik. Ha el akartok jönni egy kis medve-vadászatra...

Néhányan megigérik, mások szabadkoznak.

— Sajnálom, de már úgy megszoktam Biarritzot.

— Tudod, európai komort nélkül nincs nyaralás.

Aztán beszélnek a lovarkról, nem a mások lovakról, hanem a magukéről.

— Potom áron vettem azt a kancát. Hatszáz forint.

— Nem is pénz.

— Apropos, mi van azzal a miss Duncannal? Kérdi egyik fiatalabb tagja a vig társaságnak.

— Csodás. Eddig minden este megnéztem.

— Annyira izgat?

— Engem semmi sem izgat, de az ember megnézi.

Es ez így tart pont tizenegy óráig. Egy pillanattal sem tovább. Tizenegykor valamennyien felkerekednek, hönk alá kapják a táskájukat és a lavina emelkedő gyorsaságával kigurulnak.

Ha az ember kinéz az abakon, látja, hogy valamennyi kocsiba veti magát. A lovak oly örülten számulnak, hogy vakon lelhetne őket jelenteni gyors hajtásért.

— Kik ezek az urak? — kérdezik az új vendégek csodálkozva.

A pincérek megadják a felvilágosítást:

— A városi végrehajtók...

Es az új vendégek rögtön megszűnnek csodálkozni.

Luotán.

Májusi strófák.

I.

Sok lelkes, ifju, rozsy poeta
Aján pajzán vig dal fakadt...
A tavasz mindig há as thema,
De hálátlan is néha-néha...
? ?
Mert megszaladt.

Pedig pompás május havában

— Im wunderschönen Monat Mai —

Mások bolyongtunk illatárban

S most járunk még tőli kabátban...
? ?

A hideg jáj.

Ó jó fiuk, vig költőtársak
A dalnak vége sajna az,
Ha örültök lombakadásnak
Ne mondjátok el soha másnak...
? ?
Nem lesz tavasz!

II.

A nyarat nem győzi már várni,
A türelmes derék Krescsányi,
Már itt a május s mégis fagy.
Deficit lesz bolé! Nagy.

Csak Nansen jár most a színházba,
S örül a fagnak. Nem hiába.
Az édes lányka is hideg,
Nem kell szegény most senkinek.

A színészek bundában járnak,
Sok tricót kell ballerínáknak,
Es bár meg nem fagnak alatta;
A melegét nem Isten adta. Yatta!

III.

Å primadonna didereg,
Fázik a nagy színészszereg,
Es Krescsányi sirva fakad,
Nullok alatt.

— Adunk majd orosz darabot!
Kiált Krescsányi hejh, nagyot,
— Prémest, bundát kap mindenük!
S ók nevetik.

— Es minden jelenés után,
Míg ily hideg lesz Pest-Budán,
Teát iszik minden színész!
S mind iuni kész.

Es kapnak sok rumos teát
S ádják hideg május havát,
S a bánatuk akkor lesz nagy,
Hogyha nem fagy!

IV.

Boldog ifjú, ki andalgova,
Jársz a ligetben elegyemad,
Ne buslakodj, hogy ime május,
S egyetlen bimbó sem fakad.

A bimbó ezán majd úgy nyílik,
Amint a boldog szerelem,
Májusnak hisz minden időt ez:
Bár fakad őszkor őrogen.

Pont.

FŐVÁROS.

(*) A főváros közgyűlése. Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága ma közgyűlést tartott Márkus József főpolgármester elnöke alatt. A napirend előtt az elnök fájdalommal emlékezett meg Horváth Nándor haláláról, hosszasan méltatta érdemeit s indítványára a közgyűlés részvétiratot intéz a gyászoló családdal. A Horváth halálával megüresedett bizottsági tagságba Werthamer László lép. A közgyűlés két másodosztályú jegyzői állásra első helyen Bal Lászlót és dr. Bereghy Kornélt, második helyen Fenyves Bélát és dr. Wipier Emilt, a harmadik helyen dr. Ecsényi Lászlót és dr. Kovács Lászlót jelölte. Várossz Vilmós egy interpellációja és Német Antalnak a fűtésben való takarékoskodásra vonatkozó felszólalása után a közgyűlés többsége nem találta teljesíthetőnek a fűtőbetétek szanatórium egyesületének kérését, hogy az élelmiszereket szállító kocsioknak vámentességet adjanak. A tanács megokolása szerint a szanatórium idegen határban fekszik, s a javadalmi díjgyűzők határozmányai értelmében a kérelem nem teljesíthető. Komárommege feliratát a vándorokigányok rendezése dolgában a közgyűlés pártoló felirattal támogatja a képviselőházzal. Három évre egyenkint 1600 koronát szavaztak meg a kerületi tanintézetnek, négynégy száz koronás alapítvány fenntartására, s a kerületi kiállítás céljaira kétezer koronát szavaztak. Gelléri Mór indítványt nyújtott be, hogy az árlejtések és pályázati hirdéseknél való eljárás szabályozására külföldi mintára szabályrendeletet dolgozzanak ki és pedig a hazai iparpártolás fölöttelen érvényesítésével s annak az alapelveknek a szemmel-tartásával, hogy minden ősszáz koronán felül lévő ipari munka és szállítás csakis szabad verseny útján és pedig nyilvános árlejtés útján adható ki. A közgyűlés az indítványt kiadta a tanácsnak.

(*) A szükségalakások átalakítása. A Köztemető-úton lévő szükségalakások nem felelnek meg a rendeltetésüknek. A rozoga barakkokat csak alapsabb tatarozással lehetne föntartani, de akkor sem lesz jó. A jözelevárosi jótékony-egyesület nagy küldöttsége járt ma dr. Havass Rezső vezetésével a polgármesternél. A küldöttség azt kérte, hogy a rozoga barakkokat bontassa le a város s a fűszabadult telekre megfelelő épületet építsen. Az új szükségalakásban a lakásokon kívül foglalkoztató műhely, népkonyha, munkás kaszinó, népkönyvtár is lesz. Az egyesület vállalkozott az épület kezelésére. Halmos János polgármester megígérte, hogy a kérelmet pártolni fogja.

(*) Himnőoltás. A kilenoeodik kerületi előjáróság, mint elsőokú közegészségügyi hatóság közhírré teszi, hogy az oltó-bizottság az ezidei himnőoltást május hónap 2-ikán kezdi meg. A beoltásokat ettől a naptól kezdve bezárólag szeptember 30-ig minden kedden és pénteken déltől délután öt óráig és hatodéltől délután öt óráig a Soroksári-úton 85-ik száma alatt. Az oltást a kerületi orvosok díjtalanul végzik. A szülőök, gyámok és mindazok, kik gyermekeikről gondoskodni tartoznak, kötelesek ezeket életüknek első évében, amennyiben valóságos himlőt nem állottak volna ki, beolttatni és életüknek tizenkettedik évében újraolttatni. Aki ezt elmulasztja, azt 2—10, koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtják. Az oltásra kötelezett gyermekeket magánorvosok is beolttatják, ezt a köriményt azonban az oltó-bizottságnak bemutatandó oltási bizonyítvánnyal kell igazolni.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Hírek a Nemzeti Színházról. Dumas vig-játéka, A nők darátja hosszas pihenés után pénteken újra színe kerül a Nemzeti Színházban; s a darab ezzel negyvenkettedik előadását éri meg. A főszerepeket De Rijonst és Janet ezuttal is Nádaj Ferenc és Márkus E., a szerep kreálói fogják játszani mellettük Horváth, Császár, Gyenes, Desső, Vizvári, Saacsayné, Nagy Ibolya, Ligeti Juliska jutottak nagyobb szerephez. — Új betanulással s részben új szereposztással adják a jövő hét szerdáján Constantin abbát a Nemzeti Színházban. A címszerepet ezuttal is Ujházi Ede játssza. A többi szereplők közül: Mihályfi, Horváth, Lendovayné, Vizváriné, Gabányi megtartották régi szerepüket. Új lesz azonban Lányosi Ilka Scottné, Ligeti Juliska pedig Bettina szerepében.

** Az őrnagy ur. A Vigszínház bohózata Az őrnagy ur. amelyet párját ritkító sikerrel adnak a bemutató óta naponként, pénteken kerül színe újedszer. A közönség minden este megtölti a nézőteret és ki nem fog a jökedvből, derültégből, aminek érdeme egy az újdonság vidám cselekménye, mint a közreműködők gyors, őszvegő játéka. A Részabimbó és a méh című románc, amelyet Varsányi Irén énekel a II. felvonásban, máris rendkívüli népszerűségre tett szert. Nemcsak a művésznő énekét ismételték meg, de amikor a zenekar a felvonásközben a dalt eljátszta, szintén megújrázák.

Szigeti József emlékezete. A Nemzeti Színház május 10-ikén egyelőre emlékinnevet ül. Elhunyt kitűnő tagjának, Szigeti József születésének évfordulóját azzal teszi emlékeztetővé, hogy előadja a jeles drámáiról *Hang és mód* című színművet. Az előadásban részt vesz Sz. Prielle Kornélia is, aki hosszas gyöngyökéséből győgyultan ezen az eszén lép fel először. Régi kitűnő szerepét, Erzsébetet fogja játszani. A darab szereposztása ez lesz:

Baimai Gábor — Gál, Clariss — Mardóthy M., Irma — Török Irma, Gerő — Szalay, Sándor — Mihályfi, Auenburg — Ujházi, Elki — Nádas B., Tanner — Hetényi, Klein — Labócs.

A darabot 1894. február 18-án adták előjárja a Nemzeti Színházban.

A Népszínház népszínműújodonsága. A Népszínház legközelebbi újodonsága, mint már említettük, *Gécy István*nak a régi szerető című népszínműve lesz. Irodalmi és művészi körökben a legnagyobb érdeklődéssel néznek előbe a népszínmű bemutatójának; *Gécy* darabja ugyanis dícsőretet nyert a Népszínház legutóbbi népszínmű-pályázatán, melyen *A rozsdályi malom*nak ítélték oda a száz aranyat s most alkalma lesz a sajtónak és a közönségnek összehasonlítani tenni a pályanyertes darab és *Gécy* darabja között, melynek hír szerint, szintén kitűnő díjra. A régi szeretőre különben most készül a színház népszínmű-szemlélyezete. A színház műhelyeiben szintén folyik a munka, a festőteremben a Hortobágy látképe dolgoznak, a szabóműhelyben pedig eredeti minták után készítenek a csikósrúhák. A főszerepeket *Blaha Lujza*, *Kápolnai Irén*, *Szirmai, Raskó, Ujvári, Németh, Szabó Ania* és *Tollagi* játsszák.

Jótekonycsú előadás az Operában. Az Operaházban, holnap, csütörtökön rendkívüli bérlészetben a Nemzeti Színház és a M. Kir. Operaház tagjainak közreműködésével, a Budapesti Újságírók Egyesületének segítő-ajaja, a Nemzeti Színház és a M. Kir. Operaház nyugdíjintézetét javára tartandó előadás műsora a következő: 1. Nyitány, Wagner Richard Rienzi című operájából. 2. Borura-deri Selby zenés bájjátéka 1. felvonásban. Előadók: Payer M. és Takáts. 3. A telefonál. Dráma 2. felvonásban. Írták: De Lord A. és Foley Ch. Játsszák: T. Deli E., S. Fáti Sz., Paulayné Gál. Iványi, Rózsahegyí. Pálfi és Paulay. 4. Suppé Ferenc Szépművészet 1. felvonásos vigorája, éneklik W. Kramer T., Diósyó H. B., Kertész és Hegedűs. 5. Tánccok. Dalbesz.: a király mondta című operájából. Az egyes tánccok a következők: a) Gaillardé. b) Pavanne. Tánccolják Schmidék G., Gaszner B., Cammarano és Pini. c) Scene de bouquet. Tánccolja Balogh Sz. d) Lesquarade. e) Madridal. f) Pássepied és finale. Az előadást rendezés háttérrel tartják és 7 órakor kezdik. Jegyek váltathatók az Operaház jegypénztáránál a rendes pénztári órák alatt, valamint az egész napon át a Bárdféle jegyirodáknál: Kossuth Lajos-utca 4. szám és Andrássy-út 2. szám alatt.

Az aszfaltbetyár. *Kreccányi Ignác*, a Fővárosi Nyári Színház igazgatója előadja előadásra *Feld Mátyás* legújabb darabját, *Az aszfaltbetyár* című fővárosi életképet. A darab díszes kiállításban, teljesen új díszletekkel kerül színre.

A Magyar Színház karaszemélyzetének jutalomjátéka. A Magyar Színházban május folyamán — az egyik vasárnap délutánján — tartják meg a karaszemélyzet javára az évente szokásos rendkívüli előadást. Ez alkalommal a *Gécsák és a New York szépe* két-két képe kerül színre s az előadás különös érdekessége lesz, hogy a női főszerepeket mindkét darabban *Fedák Sári* és *Szojyer Ilona* fogják játszani.

Müllöcker szíriélete. Müllöckernek a hirtelen osztrák operettzerzőnek szíriéletek állítottak a bécsi központi temetőben. Az emléket tegnap leplezték le. A márványból készült emléken a zeneszerző ifjúkori relief-képe látható, melyre a zeneszerzős műsója, heggedüre támaszkodva, tekint föl. A relief-kép alatt kőfalap van *Gasparone* felirással. Az emléket talapzatán egy jelenet látható a *Koldusdiák* második felvonásából. Az emlékművet sok virág borította. Állalónan feltűnt, hogy leplezési ünnepen a bécsi színházak közül egyedül az *An der Wien*-színház volt képviselve.

Állami színpalota Budapest. Már megemlékeztünk róla, hogy a Király-utca és Gyár-utca sarkán lévő saroktelekre, melyen eddig a vakok-intézet volt, állami költségen nagyszabású színpalotát építenek. Az építés költségeit a közoktatási minisztérium költségvetésének keretében épp most szavazta meg a képviselőház s a színpalota építését még az idén meg is kezdik. Három oldalról szabadon fog állni az épület, amely egyik nevezetessége lesz a fővárosnak. Középső főszínté a hatalmas hangversenyterem foglalja el, amelyben ezerkötéses hallgató számára lesz hely. Ezzel kapcsolatban háromszáz nézőre berendezett színház épül az Országos Színeszeti Akadémia számára. Itt fogják tartani a színiiskola és az Országos Zenekadémia próbaelőadásait. Az új palota-

ban nyer elhelyezést egy a színiiskola, mint a Zenekadémia. Dr. K. Lippich Elek miniszteri osztálytanácsos, a művészeti osztály feje, maga fogja vezetni az építést, melylyel két előkelő fővárosi műépítést biztat meg.

Gustav Wright hangversenye. Ritka és nemes élvezet lesz május 2-án és 5-ikén a budapesti zenekedvelő közönségnek. Gustin Wright, a nagyírú amerikai orgonaművész, aki csak nemrégiben hangversenyzett nálunk kiváló sikerrel, újabb két hangversenyt ad a Kálmán-téri református templomban. Wright a maga művészetében egyike a legelsőeknek, neve híres Amerikában és Európában egyaránt s bizonyára a mi közönségünket sem hagyja hidegen előkelő művésze. A jeles mester ezúttal jótékony célra, a református templom orgonájának restaurálására javára hangversenye s programján Bach, Guilmant, Mendelssohn, Calceat, Franck és Buck szerepelnek. Finom játékról, nemes és művészi előadásról a külföldi lapok is ritka elragadtatással nyilatkoznak s hogy minden dícsőretre rászolgál Wright utolsó budapesti hangversenyén be is bizonyította. Mostani produkciója elé is nagy örömmel és várakozással nézünk. A hangversenyre jegyek a *Rózsavölgyi Testvérek* cégnél kaphatók.

A magyar színészet Temesvárt. A temesvári népszínmű-szemlélet nagy sikerrel jött a tegnapi bezártnál harmadik teljes magyar évad, amely hét hónapig tartott. Az óvadály *pángermán lap* az évad befejezése előttől hosszú cikkekben leközölte a magyar színészetet és nyíltan napirendre tűzte a német elem abbéli követelését, hogy vissza kell állítani a német színészet uralkodását a temesvári színpadon. Erre a provokációra a temesvári *Szingyámoltó Egyesület* május 15-iki közgyűlése meg fogja adni a kelet választ, de megadja a *Temesvári Zeitung* legutóbbi száma is, amely vezetőcikkben ünnepli az első háromesztendő magyar színházi ciklus lényeges sikerét. A délvideknek ez az előkelő és irányadó lapja többek közt ezeket mondja:

Üdvözljük Temesvár városát ehhez a nemzeti kulturális sikerhez, mely éppen az idegen nyelvű polgárok érzelmeit és magatartásában nyeri legbecsebb szánkegyét. Ennek az idegen ajku de szívében és gondolkodásában hiál és hazafias lakosságunk lojalitás magatartása diálalmaskodik a magyar színészet sikerében: egy ösödiktől igyva élvezet és megkedvelt szórakozásról való nemes és önkéntes lemondás, a nemzeti kultúra ideális érdekeivel szemben tanulsítól igaz áldozatkészség, amelyeknek a színpad a legnépszerűbb organuma, melyekben ez érdekek a legpregnansabbul jutnak kifejezésre. Az első háromesztendő magyar színházi ciklus végén tehát a magyar génius első tisztelése a temesvári polgárok hazafiságát illeti, akik nem elégedtek meg a megszokott német előadásokról való passzív lemondással, hanem ezenül a magyar színészetnek a legteljesebb erkölcsi és anyagi támogatást nyújtották. A jelentékeny szubvenció, a nagy bérlés s az előadások folytonos látogatottsága nyelvi különbség nélkül egyetlen hatalmas táborra egyesítve mutatta Temesvár lakosságát s ebben látuk mi a mostani évadárás méltánylására a legközvetlenebb és legörvendesebb indokot.

Baleset próbákban. A *berlini udvari operában* súlyos baleset érte a baletkar egyik tagját. *Kleinke kisasszony*, az *Órdög Robert* című dalmi próbája közben. A harmadik felvonás finaljában lévő nagy baletet próbálták s a tánc hevében *Kleinke kisasszony* és egy társnője fejfel rohantak egymásnak oly erővel, hogy az ifjú táncosnő a szenvedett ütés következtében agyrázkódást kapott. A szerencsétlenül járt baletárnát kórházba szállították, ahol néhéz betegen fekszik.

Gyermekhangverseny a Telefon Hírcsónakban. Ma, csütörtök délután 5 órakor — mint minden héten rendszeren, gyermekhangversenyt rendez a Telefon Hírcsónak az előzőtek gyermekei szórakoztatására. Közreműködésüket a hangversenyre megígérték: *Kerekes Antonia* urnő, *Eőri Sándor József*, *Fülei Sándor Lajos*, *Hörvöl Róbert* és *Kalocsai Viktor* urak. A hangversenyt *Basa* bácsi rendezzi, aki folytatni fogja a mesék mondását. — Este a Telefon Hírcsónak összes állomásain az Operaház előadása lesz hallható. Előadásra kerül Rienzi nyitánya, Selly zenés bájjátéka, a Borura deri, Suppé vigorája, a Szép Galatea és végül táncszíriéletek, melynek zenéje szintén hallható lesz a nagy-lókon keresztül.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Kistalud-Társaság ülése. A Kistalud-Társaság ma délután tartotta rendszer havi felolvasó-ülését, *Berezovszky Albert* elnöklésével, nagy és előkelő közönség jelenlétében.

A felolvasások előtt az elnök bejelentette, hogy a Társaság küldöttségileg üdvözölte *Vadnay Károlyt*, 70-ik születésnapja alkalmából. *Vadnay* immár 36 év óta érdemes, szorgalmas, munkabíró tagja a Társaságnak.

Pekár Gyula felolvasa ezután *Bartók Lajos Rómában* című gyönyörű költeményét. A nagyhatalmú

költeményt a közönség tetszésével jutalmazta. Tapsvihar fogadta *Herczeg Ferencot*, aki *Lisano* című egyfelvonásos verses drámájából olvasott fel részleteket. A dráma színleves Konstantinápoly, a oszász udvara, ideje Bizáncnak a törökök által való elfoglalása napja. A szíriés és érdekes jeleneteket figyelemmel halgatta a közönség és végül zajosan megőjezte a szerzőt. Végül *Berezky Arpd* mutatta be *Gőmőry Olivér: Fizek Margit lakodálma* című regényének egy kedves megírt fejezetét. A felolvasó állást zártilés követte, amelyen a folyó ügyeket intézték el.

A Wessélyny-óda. Egy *silahi* távirat jelenti, hogy Szilagyvármegye törvényhatósága mai közgyűlésén elhatározta, hogy magára vállalja a Wessélyny-szobor leleplező ünnepségének a rendezését, az ünnepség kiadásainak a fedezését és az ünnepi ódára a szoborbizottság által már kitűzött *száz korona pályadíjon kívül a maga részéről ötszáz koronát* tisz ki. Ennek a jelentékeny megtoldott pályadíjnak érdekes előzményei vannak. A szoborbizottság annak idején a Kistalud-Társasághoz fordult, hogy intőzze az ódapályázat dolgát, bejelentve egyúttal a pályadíjat *száz koronában*. A Kistalud-Társaság rendkívüli értekezletre hívta össze tagjait a pályázat feltételeinek megbeszélésére, s ez alkalomból a sajtóban szóba került pályadíj feltűnése szerény összege, amely alig volt érdemes a Kistalud-Társaságnak oly bürgő közreműködésére. Szilagyvármegye törvényhatósága mai nobilis határozatával nyilvánvalóan a szoborbizottság szembe-tűnő takarékoskodásának készsége reparálását jelenti. A Kistalud-Társaság részéről kitűzött pályázat határideje egyébként május 17-én jár le. A pályaművek, a szerzők nevét rejtő jellegű levéllel a társaság titkárához (Budapest, IX. Kálmán-tér 7. szám alá) küldendő.

Az agrárpolitika alapvonalai. Fölőtte aktuális szakmunka jelent meg az agrárpolitika alapvonalai címen az Athenaeum kiadásában. Az agrárpolitikának ez az első magyar rendszeres tudományos könyve, a szerzője *Arkóry Rikárd* jeles közgazdasági szakíró. A nemzetgazdaság tudományának a mezőgazdaságot érintő része a gazdasági és politikai viszonyok alakulásával mind nagyobb önállóságra jut, ezért széles körök érdeklődésére számíthat az agrárpolitikának most megjelent tudományos kézikönyve. A becses szakmunka a nemzetgazdaság elsőrendű tudományos vizsgálódásainak figyelembevételével tárgyalja a föld, a földtulajdon, a mezőgazdasági üzemek, a mezőgazdasági hitelügy s biztosítás, a szövetkezetek, a munkások és az állam agrárpolitikája minden teoretikus és gyakorlati kérdését. Az ismertetések során a szerző tekintettel van a hazai viszonyokra, fölőttára a különbözőségeket és hasonlóságokat és megjelöli a reformok általa helyesnek tartott útját. A nemzetgazdaság tudományával foglalkozók és gyakorlati s elméleti politika művelői jó hasznát vehetik e munkának, amely elismerésre méltó eredménye a szerző széleskörű tudományos vizsgálódásainak. A huszonekét ivre terjedő munk ár 6 korona.

Közgazdasági értekezések. Politzer Zsigmond és *Fia* kiadása. Ár 14 korona kötve 16 korona. Ez értekezések a nemzetgazdaság a gazdaságtörténet, a pénzügytan és a statisztika számos vidékéről meritenek. Ha végül tekintünk amaz óriási területen, melyen a tudós tanár pályájának folyamában ekként magokat vetett úgy fogalmat alkothatunk magunknak Földes enciklopédikus szelleméről, amely oly mélyen tud beutatóni a társadalmi gazdaságtan bonyolult problémáiba. A nemzetgazdasági elméletet 14, a gazdaságtörténetet 10 értekezés képviseli, a többi gazdasági- és szociopolitikai téren mozog. A gazdaságpolitikai értekezések az ipar, a valuta és jegybank, az agrárpolitika a külkereskedelem és a vasutak problémáit tárgyalják, az először 1899-ben megjelent Kvótatanulmányok pedig államháztartásunk egy nagyfontosságú tényezőjét viágítják meg. Földes akkor sem tagadta meg az őt jellemző telőség- és tárgyalásmodót, ha konkrét gazdaságpolitikai kérdéseket tárgyal. Egyetemes szempontból igyván tel azokat, csaknem mindig a nagy szempontok perspektívájára nyílik meg előttünk. Számos kérdésben oly nézeteket formulázott, melyeket azóta a fejlődés igazolt. Így az *Eszmélel a magyar ipar kérdése*hez című értekezés 1879-ben konstátálja az ipar elégtelen fejlődését, hozzáteszi, hogy „kivánnunk kell az ipar fejlődését, mert a szükség kényszerít bennünket arra, mert nagy szükségünk van a szemben termelési képességünk csökkenés, és más mód nincs, mint vagy többet termelni vagy adósságnak terhe alá öszereskedva, lemondani arról, hogy a nép fogyasztása, mely még igen gyenge, fejlődék és választanunk kell a sorvadás és a küzdelem közt. Ez értekezésben Földes több olyan intézkedést javasolt, melyeket — mint új grá-raknak adókedvezményekben való részesítetése a közszállítóknál a hazai ipar kedvezményezése, stb. — iparpolitikánk később magává tett. Igen érdekes, különösen a jelen pillanatban, az az eddigi kiadatlan — bár töredékes jellegű — értekezés, mely a külkereskedelmi helyzet és az önálló vámtérsület kérdését fejtgeti. Valamennyi tanulmány érdekes, eszmékben gazdag, gondolatokat bősémez.

Mirtuscrème

Raditz Róbert
"Apostol gyógyszerész"
— BUDAPEST —
József-körút 64. n.
Baross-utca közlében.

CASCARADIN
Évtized óta bevált, orvosi tekintélyek által rendelt ezor gyomeres májbal, székrekedés, sárgaság, epék, aranyér, elhízás ellen kitűnő vértisztító 1/2 doboz 1 K. 20 L, 1/4 doboz 2 K. 20 L.

○ **Hedő drámapályázat.** A Nagyvárdi Színgyűjtő-Társaság 800 koronát tűzött ki társadalmi színre. A bíráló-bizottság mai választmányi ülésén bejelentette jelentését. E szerint a díjat nem adják ki; a legtöbb díszretet *A múlt* című dráma kapta, szerzője *Szeesó Vilmos*.

○ **Az Erő** című kiűnő egyetemi ifjúsági szepirodalmi és társadalmi heilap, a *Corda Fratres* nemzetközi diákszövetség hivatalos közlönyének legutóbbi, nyolcadik száma is változatos és érdekes tartalommal jelent meg. *Wlassics Tibor* írószekesztő és *Szekula Jenő* leelőls szerkesztő mellett újabban *Ótvös Leó* vállalta el a szerkesztői és *Láng Mihály* a íő-munkatársi tisztet. A szép címkepet ifj. *Wlassics* rajzolta.

○ **Kuriai határozatok.** *Gresák Károly* kuriai bírő *Kuriai határozatok kereskedelmi, váltó- és csőd-ügyekben* című jeles, gyűjteményes munkájának IV. kötetét most rendezte sajtó alá. Ez a IV. kötet a Kurianak az említett szakkönyvekben az 1901. évben hozott elvi jelentőségű határozatait közli, nem mulasztva el a kereskedelmi, váltó és csőd eljárásra vonatkozó összes jelentős ítéletek ismertetését sem. A IV. kötetben, miként az e.ösz háromban, nagy elvi jelentőségű része a határozatoknak, hogy birtukkel külön ki van emelve és utána következik a Kurianak, sok esetben az első bíróságok határozatainak részletes indokolása is. A rendkívül kimerítő gyűjteménynek fontos része a tárgymutató amely külön készült a kereskedelmi-, külön a váltó- és külön a csőd törvény, valamint külön a három eljárás számára. Az Athenaeum kiadásában megjelent gyűjtemény ára 6 korona.

○ **Telekkönyv.** A *Káplány Géza* szegedi királyi táblai bírő szerkesztésében megjelent *Telekkönyv* című jeles szakkönyvnek kettős száma jelent meg. Ez a szám közli a szerkesztőnek a végrehajtási törvény módosításáról szózó négyredukú cikkét, amely szakkörökben méltó érdeklődésre tarthat számot.

○ **Örmöhangok.** Leó pápa trónralépésének huszonötödik évfordulójára írta *Bertalan Vince*. A Szent-István-társulat kiadása. Ara 20 fillér.

EGYESÜLETEK.

(A Nemzeti Színház Nyugdíjtársasága) ma délelőtt tartotta meg a Nemzeti Színház épületében *Fenyvessy Ferenc* veszprémművegyei főispán elnökléte alatt évi rendes közgyűlést, amelyen ugy a Nemzeti Színház, mint az Operaház tagjai közül számosan jelentek meg. Az elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Szigeti Józsefről*, *Borosényi Béláról* és *Feteky Miklósról*. Előterjesztvéen a zár-számadás, a közgyűlés a felmentést megadta. A kormányzó-választmányba bevalasztottak: *Szigeti Imre*, *Császár Imre*, *Gál Gyula*, *Mészáros Lajos* és *Mészáros Imre* az Opera részéről. Az elnök a nyugdíjintézet nevében üdvözölte a Nemzeti Színház új igazgatóját, *Somló Sándort*, akinek indítványára az elnök vezetése mellett egy küldöttség ke-restelte fel a nagybetűt alelnökséget *Szigeti Imrért*. A közgyűlés után a kormányzóválasztmány újból megválasztotta elnöknek *Fenyvessy Ferenc* főispánt, alelnöknek *Szigeti Imrért* és jegyzőnek *Császár Imrért*.

(A Poliklinikai-Egyesület) e hó 8-ikán délelőtt 11 órakor tartja rendes évi közgyűlést dr. *Schlauch Lőrinc* bírnok elnökléte alatt. A gyűlést ezuttal az Akadémia Kisfaludy-termeben fogják megtartani, mert az alapszabályszerű tárgysorozatot megelőzőleg *József* főhercegnek, az egyesület védnökének arcképet fogják ünnepélyesen leleplezni. Az ülésen jelen lesz *József* főherceg és *Klotild* főhercegnő is az ünnepi beszédet *Schlauch* bírnok, az egyesület védnök-helyettese tartja. A meghívott tagokon kívül az érdeklődő közönséget is szivesen látja az egyesület.

(Az Országos Nőképző-Egyesület) tegnapi vá-lasztmányi ü.ésén elhatározta, hogy évi rendes közgyűlést május 11-éről 25-kére halasztja.

(A szegénysoron tudóbetegek szanatórium-egyesülete) tegnapi délután bár *Harkányi Frig-*es elnöklésével igazgatótanácsi ülést tartott. Dr. *Tausz* Ferenc titkár előterjesztette az idei mérleget, melyet az igazgatótanács ellogadott. Egvuttal elhatározta, hogy az idei közgyűlést május 27-én délután 4 óra-kor az Első Magyar Általános Biztosító-Társaság üléstermében fogja megtartani. Az Erzsébet-szana-tóriumban egy második segédorvosi állásra dr. *Saidgyi* Józsefet ajánlja az igazgatótanács.

(A Magyar Tanítók Otthona) május elsején, csütörtökön vita-estét tart, melynek tárgya: A társadalmi nevelési tényező. Felolvasó: *Tóth Kálmán* fő-városi tanító.

SPORT.

○ **Kerékpárverseny.** Az *Olympia* sport-egye-sület nagyban készülődik májusi kerékpárversenyére. A tagok naponként erősen treniroznak s így május 7-én már teljesen jó kondícióban állhatnak sztárhoz. A versenyzők motorvezetéssel *Gerger Ferenc* bajnok felügyelete alatt készülnek s *Lóczy*, *Simo*, *Fosszert* és *Frisch* eddig is jó formában vannak. Rendkívül érde-kes lesz a *Gerger-Kácsi* match is. A versenyeltételeket, melyeket *Wiegand Rezsó* állított össze, a napok-ban közzé ismét.

○ **A newmarketi lövész.** Egy éjjel távirat-ban jelentik, hogy ma délt Newmarketben a 2000 gineés verseny, első lett *Sceptre*, második *Pistol*, harmadik *Arpatócsk*. Fogadás: 4:1; — 50:1; —

9:2. A hat nadiknak beérkezett ló volt a favorit de közvetlenül a start előtt olyan erősen fogadták *Sceptret*, hogy hirtelen az került elő mint favorit.

○ **Bécsi lövésznek.** A holnapi versenyeknek elsőrangú érdekességeit közösen a kétévesek be-mutakozása. A *Micoda* verseny és *Szent Lópdó* dij-ban áll először sztárhoz a legújabb generáció. Típekelt adni majdnem lehetetlen, csak istállóhírek és a le-származás lehet legérősebb mértékadó. Jelőljelünk:

- I. *Marathon* — *Lepka*.
- II. *Boriska* — *Zaasa*.
- III. *Mindogy* — *Mágnas*.
- IV. *Könnyvartar* istálló — *Miljaj*.
- V. *Sarkantyú*.
- VI. *Faiz* — *Matchbox*.
- VII. *Geranium* — *Fakir*.

○ **A bécsi lövésznek eredményét** minden más organumtól megelőzve a leg hamarabb és legmegbízhatóbban a *Telefon* Hírmondó után tushatják meg az érdeklődők, mert a Hírmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentése alapján közvetlenül az egyes versenyek lefűtása után, két tatamonként részletes tudósítást olvaszt fel a versenyek eredményéről. A lövészversenyek felolvasására, melynek összeredményét már hat óra tájban felolvasztja a beszélő újság, *Létszeres* riadójellet hívja fel az előfizetők figyelmét a *Telefon* Hírmondó.

Nyiltér.

IZZATSÁGOTL

Kipáltott testrészek, lábak és hónalj alatt, valamint víz keletéggel előforduló bőrtüneteknél, ótvár, sömör ellen bűmulatón hatásos az

Erényi-féle „Ichtliol-Salicil”

néhány este bedörzsölés az illető testrészt. Teljesen Ártalmatlan JÓHÁLLÁS mellett. Széküldi 3 koronáért utastársai: Erényi György-szerzés, Szabadkiszállás. Főraktár: Tóth József, Király-utca 12. Eger: Szegvár, Váci-utca 17.

Mohai ÁGNES-Forrás

hazánk legszénsavdúsabb természetes savanyúvize. Tiszta, kellemes asztali víz s a Budapest főváros részére való külön háztartási töltés olcsóbb a szódaviznél s jobb minden mesterségesen készített szénsavval telített viznél. 1^o/₁₀ lit. palack 36 fillér, üres palack visszavételi ára 8 fillér.

Kapható minden fővárosi fűszerkereskedésben.

Főraktár: **ÉDESKUTY L.** Budapestben, os. és kir. udvari szállító, **Ásványvíz-nagykereskedő.**

Egy finom kivétel **menyasszonyi kelencye** megtekintésére a nagyérdemű hölgyközönséget tiszteljük meg-hívjuk

Schreyer Viktor és társa menyasszonyi keletégyék raktára Budapest, Váci-utca 26.

Dr. FABINYI J.

specialista — volt kórházi szakorvos,

rendel nemí betegségek ellen

délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Budapestben, Erzsébet-kör 12. földemelet.

Dr. Lichtenberg Kornél

cime a mai naptól

V. ker., Nádor-utca 31. szám.

Míg eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok (neurasthénia, vitus-áno), a sápkor, a női arcot eléktelemtő pattanások s a női nemű szervek folyásokkal kombinált huzeros megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegcsigizeterek voltak utalva, addig újabbban

a PARÁDIARSEN vízben

(vastartalommal)

olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsen-vasas viznél (Roncigno, Levico) hatásosabb, könnyebben emész-tető s manapság már, minthogy legelőnből orvosi tekintélyűk felkarolják s a fogyasztók egész serege dicseri hatásait, hasznáiban csaknem kizárólagos keres-letnek örvend.

Dr. Károlyi Mihály orvosi felügyelősége Parád.

Egy postaládá 7 palack parádi arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postáallomásaira 5 korona 80 fillérért bérmentesen szállít a

Főraktár: **ÉDESKUTY L.** Budapestben, os. és kir. udvari szállító

Ásványvíz-nagykereskedő.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Teljes ülés a Kurian.** Ma délelőtt teljes ülés volt a királyi Kurian. Ez alkalommal *Vermes Gusztáv* újonnan kinevezett száműlötti bíró letette a hivatalos eskűt *Szabó Miklós* elnök kezébe. Az új bíró a he-tedik polgári tanácsban fog működni, ahol eddig mint kisegítő bíró dolgozott.

§§ **Nyugalmasított elnöki titkár.** *Mihályházi Tóth* Bódog osztálytanácsosi címmel feiruházott kuriai elnöki titkárnak saját kérelmére történt nyugalmaztatása al-kalmából sok évi hű és buzgó szolgálatai elismerés-séül a királyi a miniszteri tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

§§ **Bírósági kinevezések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Jánál Kálmán* budapesti büntető járásbírósgái abíróit a pestvidéki dr. *Szavet* Ferenc budapesti b. ntető járásbírósgái abíróit pedig a büntető törvényszékhez bíróvá nevezte ki. Ugyan-csak a mai hivatalos lapban jelent meg, hogy dr. *Farkas* István budapesti kereskedelmi és váltótör-vényszéki jegyzőt a budapesti VII. kerületi járásbíró-ságához dr. *Alesuthi* Ágost és dr. *Tholt* József buda-pesti kereskedelmi és váltótörvényszéki jegyzőket pedig a budapesti törvényszékhez abírákká nevez-ték ki.

§§ **Párbajügyek.** A budapesti büntetőtörvény-szék ma két párvadal-ügyben ítél. Az egyik ügyben dr. *Kacziány Gézá* ítélte el két napi államfogházra. Dr. *Kacziány* ugyanis tavaly párbajt vívott *Beúthy* Lászlóval, a Nemzeti Színház volt igazgatójával. A mai tárgyaláson *Beúthy* László családi gyásza miatt nem jelent meg.

A második párbajt, mely fölött a budapesti büntető törvényszék ma ítél, herceg *Ódesalchi Géza* vicia sógorával, gróf *Széchenyi* Aladárral egy privát levélben foglalt sértő megjegyzésért. Gróf *Széchenyi* más elítéltek e párbaj miatt két napra s ma herceg *Ódesalchit* ítélte el a törvényszék négy napi állam-fogházra.

§§ **Musolino.** A hírhedt briganti, aki ellen most folyik a tárgyalás a lucai esküdtszék előtt, rohamban hódította meg az esküdtek s a közön-ség rokonszenvét. Egyénisége valóságos uralko-dik a bírái fölött. Ha mosolyog s vakító fehér fogait mutatja, együtt mosolyog vele az egész nagyszámú hallgatóság, ha könnyek jelennek meg hosszú pillái alatt, vele zokognak mindannyian s ha szeméből a vad, fékezhetetlen harag villámai szóródnak, a hallgatóság sorain rémület fut ke-resztül.

Egyre világosabbá válik, hogy *Musolino* csakugyan igazságsgálátástól tervedés áldozata volt s ártatlanul került először a börtönbe. Igaza volt tehát, amikor vonakodott rab-ruhát ölteni a tárgyalásra. Feleletei ösztintek s ahogy védekezik, azt mutatja, hogy nagyeszt ember, aki a kalabriai minden bátorságát és lovagságát örökölte. Az életről úgy beszél, mint amelynek semmi értéke sincs előtte, de a vendettát szent dolognak tartja. Sok embert megölt, de egyetlen egyet sem szurt, vagy lött le orozva, senkit ki nem rabolt s soha nem erőszakoskodott. Nagyon jellemző, hogy miként beszél el a börtönből való szökésének történetét.

— Karácsony éjszakáján azt álmodtam — így mondta el *Musolino* — hogy mély örvény szélén állok. Hátram mögött egy hang szólalt meg:

— Mire gondolsz?
— A sorsomra. Hisz nincs szerencsetlenebb ember a világon, mint én. Azt hiszem, hogy az állatok sokkal tisztességesebbek, mint az emberek. Az alak ekkor így folytatta:
— Bizál Istenben. Te még élni fogsz. El-fogod hagyni ezt a helyet és bosszút állhatsz ellenségeiden.

Másnap elbeszéltem álmodat fogoly társam-nak, aki kinevetett érte. En azonban így szóltam:
— Én hiszek az álmokban. Ott fogom ki-törni a falat, ahonnan a hang szólt hozzám. Ha sikerül, úgy *Krisztus* küldte hozzám ezt az alakot.

És sikerült. Pedig nagy munka volt. Egy szikla állt az utamban, melyet három éjjel próbáltam elhengeríteni. Hogy sikerülhetett volna ez, ha *Krisztus* nem segített volna? A kezemről lehorzsolódott a bőr, a csontomat láttam s a vé-res hús csafatokban lógott le róla, de én nem szenvedtem. Mikor végre kiszabadultam, az a meggyőződés élt a lelkemben, hogy golyó nem fogja a testemet, mert ártatlan vagyok. Négy éjjel s négy nap kóboroltam, míg végre *Aspromonte*-ba jutottam.

Egy szer karabinerrel akadtam össze. Egyi-kük rám célzott. Feleje kálítottam:

— Az Istenért ne löj! Hagyj menekülni! Én nem bántlak!
Emde a karabinieri katona, annak meg kell tenni a kötelességét. Lőtt. Mit tehettem? A golyó ott süvített el a fülem mellett.
— Az Istenre kérek — fordultam újból fe-leje — ne kímélj, hogy visszalöjjelek!

Igazán fája a lelkem, ha erre a fiura gondo-lok. Ugy sajnálom, mintha a testvérem lett volna. Tegnapi, mikor itt láttam szegény fiúnak az öreg,

beszárjék, összeszorult a szívem. Uram! Meg kellett ölnöm azt a fiút, mert védelmeztem kellett magamat. Ne higgyék, hogy tettetésből sírok, én nem tudok komédiázni, de ezt a szegény katonát jobban megsíratam, mint az apámat. Nem véttem nekem, de rám lőtt és —

Musolino minden vádat beismer s vagy bocsujával vagy avval védekezik, hogy önvédelemből gyilkolt. Büntetésének büneit mind magára vállalja. A tárgyalás nyilván avval fog végződni, hogy Musolino első rabságának jogtalan voltát fogják bebizonyítani s aztán élethossziglan tartó börtönre ítélik. Vajjon nem azért bűnhődik-e ez az ember, mert Kalabriában még mindig középkori jogfelfogás uralkodik s mert ebben a felfogásban nevelték föl ezt a brigantit?

§§ A kadarkuti földesur. A Nagy Ákos ellen folyó bünpör mai tizenegyedik tárgyalási napján, Polónyi Géza, Nagy Ákos védője mondotta el védőbeszédének fele részét. Polónyi ismertette az elhunyt kadarkuti nábob életfolyását, azután a közönséghamisítás vádjának alaptalan voltát igyekezett bizonyítani és a tanuvalomások ellentmondásait állította szembe egymással. A védőbeszédet a holnapi tárgyaláson folytatja Polónyi.

TÁVIRÁTOK.

London, április 30. Cohen hadnagy az osztrák-magyar tengerészeti parancsnokság rendeletére a *Szigetvár* cirkálóhajón Fultonon át Newyorkba érkezett. Sérülései nem súlyosak.

Loo, április 30. A ma délelőtt kiadott orvosi jelentés szerint a királynő ma is nyugodtan töltötte az éjszakát. A lázmentes időközök rendszeren visszatérnek és egyre hosszabb ideig tartanak.

Konstantinápoly, április 30. A szultán a *bolgár ezarkánok* az Ozmanje-rend gyémántos nagycsigáján adományozta.

Ferdinánd fejedelem pétervári utja.

Odessza, április 30. Ferdinánd bolgár fejedelem Dánev miniszterelnök és a szófiai orosz ügyvivő társaságában június hó 18-ikán Odesszába érkeznek és onnan Pétervárra utaznak.

A franciaországi választások.

Páris, április 30. A Havas-ügynökség jelentése szerint a vasárnapi képviselőválasztáson 11,216,757 jogosult választó közül 8,883,727 gyakorolta választójogát. Ezek közül 5,198,193 a republikánus és kormánypárti jelöltekre szavazott, 3,352,825 pedig az ellenzéki jelöltekre, 312,639 szavazat érvénytelen volt.

Páris, április 30. Belfortban tegnap a képviselői megválasztott *Schneider* polgármester hívei összegyűltek a *Ralliement* nacionalista lap szerkesztősége előtt s bevették az ablakokat. Verekedésre került a dolog s több ember megsebesült. A *Sicile* jelentése szerint Pondicheryben (Frankó-India) a választás után rendezettség volt. A kerület egyik jelöltje *Yves Guyot*, a *Sicile* szerzője volt, de megbukott. A választás után az ellenpárti emberei kiosztották *Yves Guyot* főembereinek házáit.

Páris, április 30. A kormánypárti republikánus liga felhívást bocsátott ki, a melyben azt mondja, hogy a republikánus jelölteknek a pótválasztásokon vissza kell lépniök azoknak a jelölteknek javára, akik az első választáson a legtöbb szavazatot kapták. Más eljárást árulnak. A reakciós pártok szövetségével szemben a republikánusoknak is szövetségre kell. A felhívásnak Páris legtöbb kerületében már cleget tettek a republikánus jelöltek. *Montigés* szocialista jelölt felszólította választóit, hogy a pótválasztáson *Millemard* miniszterre szavazzanak, akinok megválasztása ilyenformán valószínű.

Osztrák-magyar-német barátkozás Londonban.

London, április 30. A német kórház-egyesület mai évi lakomáján gróf Wolff-Metternich német nagykövet, aki az asztalfőn ült, felköszöntötte az angol királyi házat és a német császárt, valamint az intézet más pártfogóit, különösen *Ferenc József* királyt, a német császárt hű szövetségese-társát. Gróf *Mensdorf* osztrák-magyar követségi tanácsos az intézet elnöke éllette s megemlékezett arról a gondos ápolásról, amelyben magyar és osztrák állampolgárok is részesülnek a kórházban s amelynek elismerése az a hozzájárulás, amelyet *Ferenc József* ő felsége az intézetnek évenként juttat. Kiemelte azután az Ausztria-Magyarország és Németország uralkodói között lévő bensős barátságot s azt a reményét fejezte ki, hogy az a barátság jövőre is kölcsönösen ki fog hatni a szövetséges államok polgáira.

A Krosigk-pör.

Gumbinnen, április 30. *Marsen* és *Hickel* vádlottakat a gyilkosság és lázadás vádjá alól fölmentették.

A határidő-üzletek.

Bécs, április 30. A közgazdasági bizottság albizottsága befejezte a gabonahatáridő-üzletről szóló törvényjavaslat végleges szövegezését. A 11. §-nál hosszabb vita fejlődött. Végül a szakaszt *Ploj* és *Licht* indítványával szemben és az *Iro* által indítványozott következő szövegezésben fogadták el:

Gabonára és malomtermékekre vonatkozó határidőüzletek, melyet a 10. §-2-ik és 3-ik bekezdése értelmében esetleg el nem fogadott tőzsdéken, tőzsdészerű intézetekben, vagy egyes üzletek közt kötetnek vagy bonyolítatnak le, szintén a 10. §-első bekezdésében statáltil tilalom alá esnek és a 18. §-büntető szankciójával sújtandók. Ha e törvény életlépte után a tőzsdén eddig szokásos fizetési normatívumoktól különböző új normatívumok fejlődének, melyeket minőségüknek megfelelőleg tőzsdéi határidő-üzletnek kell tekinteni, ily üzletek az illetékes minisztérium által rendelti uton eltiltandók. Ily tilalom kibocsátására a tényállás kifejtése mellett indítványt tehet a tőzsdé vezetőisége, a mezőgazdasági testületek és a kereskedelmi és iparkamaraik.

A kormányképviselő *Ploj* indítványa mellett nyilatkoztak az albizottság azonban *Iro* fenti indítványát fogadta el 3 szavazattal 2 ellenében. A többi szakaszokat az albizottság előbbi határozatainak megfelelőleg fogadták el. *Ploj* előadó kijelenti, hogy az *Iro*-léle szöveget a bizottság előtt nem képviselheti. Ezzel az ülés véget ért.

A drótosok Ausztriában.

Bécs, április 30. Az iparügyi bizottság mai ülésén folytatta a hálaló törvény tárgyalását. Dr. *Stojan* indítványára a következő új szakaszt (81. §) vették fel.

§ Az Árva Trenosún, Turócs és Zólyom magyar vármegyékből való drótosítóokra nézve a drót és pléhrúkkal való hálalás tekintetében Ausztriában fennálló különös intézkedések avval a lételevő fenntartandók, hogy hasonló kedvezéseket Magyarországban is törvényesen megadnak az Erőhegységben fekvő *Graslitz*, *Joachimthal*, *Haaden* és *Komau* politikai jársók lakosainak a csipke, kötőt és himzett árúkkal való hálalás, a gottsheebelieknek hálaló kereskedelmük és *Fritsch* bírósági járás és *Ternovo* község lakosainak a szövőpárrai és játékarúkkal való hálalás tekintetében.

Afrika.

Brüsszel, április 30. A XX. *Sicile* jelenté, hogy a *Nilus* vidékén a helyzet nagyon aggasztó. Ugandában a bennszülöttek megtámadtak néhány belga őrséget. Angol csapatok egy angol tiszt vezetésével belga területet szálltak meg *Ladobán*. Ebből *Konfliktus* támadt a belgák és angolok között. Francia-Kongóból is kedvezőbb hírek jönnek. Az *Ubangi* felelő folyamánál állítólag ismét lázadás tört ki. Hír szerint két szultán titokban elefántcsontot szállított az angoloknak. A büntös megbüntetésére kiküldött tisztet, mikor 12 fős kísérlettel megjelent a szultánoknál, megsejték és súlyosan megsebesítették.

Bányarobbanás.

Aussig, április 30. Ma reggel 4/5 órakor a brüxi kőszénbányatársaság *Dobelho* aknájában bányarobbanás történt. Eddig hat halott és hat súlyosan sebesült hozták ki a bányából. Sok bányász még az aknában van és attól tartanak, hogy a szerencsétlenségnek még több áldozata is van. A menőmunkát félbe kellett szakítani, mert a robbanás helyén tűz ütött ki, melyet előbb el kellett oltani, mielőtt továbbhatolhatnának.

Tűzvész.

Ungarisch-Trausbach, április 30. A közeli *Kostelan* községben ma délelőtti heves északi szél mellett eddig ismeretlen okból tűzvész támadt, mely két óra alatt 68 házat és öt pajtát az összes készletekkel és felszereléssel együtt teljesen elhamvasztott. A kármajdnem 145.000 korona.

A munkáskiszáras kérdése.

Koppanyák, április 30. A munkaadók egyesülete ma értesítette a munkások szakszerveületét, hogy május 6-án határozatot fog hozni, vajjon a munkásegyleteket által indított és jóváhagyott sztrájkok ellensúlyozására alkalmazza-e a munkáskiszárat.

Főlkelés Haiti szigetén.

New-York, április 30. San-Domingóból jelentik, hogy *Horácio Vasquez*, a haiti köztársaság alelnöke, főlkélet szerzett *Jimenez* ellen.

Lázadás Albániában.

Konstantinápoly, április 30. Az elzárt kerületben (gémeni vilajet) a lakosság fellázad a helyi hatóságok ellen. A lázadás elnyomására katonaságot küldtek ki.

Közgazdasági táviratok.

Bécs április 30. Az osztrák vasművek igazgatói ma Budapestre utaztak, hogy folytassák a tárgyalásokat az osztrák-magyar vasraktell megújítása céljából.

London, április 30. (*Gabonapiac*). Az iránzat általában nyugodt és állandó. Az árak változatlanok. Városi liest 23—30 sh. *Repeolat* 26 sh. 6 p. *Dunavédiki* tenger 23 sh. 6 p. *Behozatal*: Buza 10,000, árpa 100, zab 60,000 qu. Időjárás: Süri kdd.

New-York, április 30. (*Terménybörze*). *Zárlat*. *Gyapot*: New Yorkban helyben 9.10/16 (9.10/16). Áprilisa — (0.—). Júliusa 9.68 (9.68). New-Oriensban helyben 9.1/16 (9.1/16). — *Petrolium*: Stand white New-Yorkban 7.40 (7.40). Stand white Philadelphianban 7.35 (7.35). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — *Zsír*: Western steam 10.35 (10.45). *Rohe* és *Brothers* 10.55 (10.60). — *Tengeri iránzata* gyenge. — Májusra 68.1/16 (68.1/16). Júliusa 68.1/16 (68.1/16). — *Szept-re* 67.1/16 (67.1/16). *Busa iránzata* engedő. — *Piros ószi* helyben 89.1/16 (89.—). Májusra 81.— (80.1/16). Júliusa 80.1/16 (80.1/16). *Szept-re* 80.1/16 (80.—). Dec-re 81.1/16 (81.1/16). *Gabona szállítási díja* Liverpoolba 1.1/4 (1.1/4). — *Kávé*: fair Rio T. sz. 5.1/16 (5.1/16). Áprilisa 0.— (4.80). Júliusa 4.95 (5.05). — *Liszt*: Spring Wheat clear 2.90 (2.90). — *Cukor*: 3.— (2.10/16). — *Ón*: 28.37 (28.—). — *Réz*: 11.1/4—12.— (11.1/4—11.95). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 30. (*Terménybörze*). *Zárlat*. *Busa iránzata* engedő. — Májusra 74.1/16 (74.1/16). — Júliusa 75.1/16 (75.1/16). — *Tengeri iránzata* gyenge. — *Szept-re* 61.1/16 (62.1/16). — *Zsír*: Májusra 9.87 (10.05). — *Szept-re* 9.97 (10.12). — *Szalonna short clear* 9.80 (9.97). — *Serfészus*: Májusra 16.55 (16.77). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Köziratokat nem adunk vissza. —

E. H. Csegléd. 1. A gyógy mód abból áll, hogy konstatálják, melyik lémben van érzéke a páciensnek s annak a lemezeivel gyógyítják a beteg testrészeit. 2. Arról a bizonyító társaságtól emmitéle adatot nem találok a *Pénzügyi* Compaszban, tehát már minden valószínűség szerint felszámolt.

L. A. Berzenc. Közöltük a hirt, de hogy ezt tehessük, valóságos kutató-eljárást kellett indítanunk. Levelei alig ugyanis mindannyiszor *oivashatalan névaláírást* irt és így a nevével kapcsolatos hirt nem irhatt meg. Végre is a kiadói által expediciójában kiküldték a nevet. Mulasztás tehát csak ott terheli.

K. M. Budapest. 1. Épp úgy, mint bárki másnak. 2. Nem kell. 3. Ily, főtéve, hogy az illető azt megengedte. 4. Ugyanaz a válaszunk. 5. Az a bagyrt álalopt, amit az ember egy zajosan eltöltött este után érez.

M. M. Szomtor. Nem mondhatunk róla véleményét, mert az az intézet nem is ismerjük.

E. E. Budapest. Az *Egy tévedés következménye* című cikk közölnetelen. Nem enyhít a dolgon az sem, hogy a rászórán irta.

R. M. Szatmár. Az ezredparancsnokságtól függ, amelyre tartozik. Ha föl is veszik, először csak próbaszolgálatra osztják be hat hónapra. Ha megjel, bentartják a kötelekben, ellenkezőleg elküldik. Protekcióval ott nem jár semmire.

Cz. J. Nem kaptuk a levélét, kérdését nem ismerjük, tehát arra nem is felelhetünk. Ha megismétli, amit kérdezett, szívesen állunk a rendelkezésére.

Szegedi előzetes. Dr. *Taufler* Vilmos egyetemi tanár. VIII. Sándor-utca 10.

Kiváncs. 1. A Sturdza-kormány liberális. Miniszterei névszerint nem ismerjük. 2. Dr. *Moldován* Gergely könyvre utalhatjuk.

J. J. Zólyom. Akkor is megírunk, most is ismételtük, hogy amennyiben az a ajánlást magán uton s nem hivatalosan teszi, nem követ el vele semmitéle törvényellenes doigot.

Helyreigazítás. Készséggel tudomásul vesszük, hogy *Forgács* Ambrus ur, a *Magyar Génius* munkatársa és a róla szóló üzenetet provokáló kérdésre nem adott okot. A kérdésközökön hamis nevet használt és érdekeldése nyilván tendenciózus volt.

Hú előzetes. A bécsi bankház fejei: *Rothschild* Albert és *Rothschild* Nathaniel. Semmitéle közlebebi címzés nem szükséges, mind a kettőnek külön béreit fiókja van a iópostán.

Crampantull. Az a híres történeli mondás így hangzik: „Et tu mi fili, Brute?”

E. I. Budapest. A kérdezett művész 8 hónapra, 36.000 korona fizetést kap.

S. M. Tünnye. A nevezett lapot nem ismerjük.

A. A. Lugos. A tudomány-egyetemre cimezze a levelet, W. T. nevére.

V. I. (Sztéssz). Annak idején megüzentük, hogy közölhetetlen.

E. F. Győr-Szemere. Minden levélre válaszolunk. Az emittett levélre nem emlékszünk. Méltóztassék megismételni a kérdését, szívesen válaszolunk.

Concordia. 1. Igen, renonce-nak nevezhető, mert befolyásolta az utlmót. 2. Az is renonce volt A. részéről, mert a partnernek elárulta, hogy az ász-ok nála vannak.

L. Azonnal kellett volna a rekontrát bemondani, nem mikor már a harmadik játszó leadta az ütést.

K. S. B. nem követelt el renonce-ot, midőn a hat kártyát, mely biztos ütés, a partnernek is megmutatta.

E. J. A pártit ön vesztette el.

Régi olvasó. A legközelebbi szüköév 1904-ben lesz.

+ Villamos óra. Neuenburgban, Svájcban élt Perret Dávid órák, aki állítólag olyan szerkezetet talált föl, mely az óraipar terén forradalmat fog csinálni. Ez a villamos óra, mely más óráktól abban különbözik, hogy éveig jár anélkül hogy felbuzna kellene. E mellett a villamos óra a lehető legpontosabb és a legújabb modell. Melyet kipróbáltak. egy nap leforgása alatt legfeljebb 0,07 másodperc eltérést mutatott. Perret találmánya nem egészen mai keletű, de mostanig várt azzal, hogy villamos óráját, melyre a legtöbb államban szabadalmat kért, forgalomba bocsássa.

+ A legnagyobb zongora-rekord. Marseilledől jelentik, hogy Garnier Gusztáv ottani zongoratanár másfél órai megszokással huszonhét óra hosszat zongorázott. Érdekes, hogy olyan hallgató, aki elejétől végig jelen lett volna a ritka produkciónál, egy sem akad, mert nyolc-ötz órai hallgatás után a legerősebb idegzetű ember is kimerült. Garnier azonban a legjobb kondícióban fejezte be produkcióját és kijelentette, hogy újait masszívotatni fogja és azután még nagyobb rekordot fog elérni.

+ Ember és kutya. Egy kölni színészt az ottani rendőrség kettős bírsággal sújtotta: egy márkával, mert nem jelentette be magát, tíz márkával, mert nem jelentette be a kutyáját. A színész ezzel szemben bírósági határozatot követelt, azonfelül pedig sértve érezte magát, mert kutyáját többre becsülték, mint őt. A bíróság írja a *Kölnische Zeitung*, személyeknek megsértése és lebecsülése dolgában a kutyáknak legmagasabb ítéletéhez, a főpolgármesterhez utasította, egyebekben pedig tízről két márkára szálaltította le a követelését.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Ügynökök a tőzsdén. A Budapesti Áru- és Értéktőzsdé tanácsi termében ma délután 4/5 órakor Kornfeld Zsigmond főrendiházi tag elnökléte alatt az az értekezlet tanácskozott, amely a tőzsdei jogosított ügynökök intézményének visszaállítását tette megvitatás tárgyává. Ez az intézmény a tőzsdétanács 1897. évi augusztus havában életbelépett határozata folytán tudvalegőleg megszűnt. A értekezleten nagy számmal megjelentek élénken tárgyalták a szónyegen forgó kérdést s a felszólalók legnagyobb része az intézmény visszaállítását mellett nyilatkozott. Kivétel nélkül hangsúlyozták azonban, hogy az ügynöki és bizományosi tevékenység körei élesen megvont határok által választassanak el. Kornfeld Zsigmond elnök az értekezlet befejeztével röviden összegezve a felszólalások tartalmát, kijelentette, hogy a tőzsdétanács a legmélyrehatóbb alapszággal és esetleg a külföldi tőzsdék hasonló intézményeinek figyelembevételével fogja tanulmányozni, a kérdést, amelyet a mai értekezlettel megoldottak még egyáltalán nem tart.

A megtámadott mentőakció. A Technologiai Iparmuzem mult évi kiállításán Engel Kálmán mérnök újajta ionógépet mutatott be. Ezt a találmányát, amelyről a hivatalos szakértők kedvező véleményt mondtak, átengedte a székely és rutthén nép fősegédsére úrténő akció javára. A kereskedelmi minisztérium ezekből a gépekből egyelőre ötven darabot rendel meg avval a feltétellel, hogy amennyiben a kísérletezések bevalának, akkor államkölcsönség még ötezer darabot vásárolt és azokat ingyen osztja szét a székelység és a rutthén között. A *Hazánk* és a *Magyarország* most erősen megütözköznek azon, hogy a kereskedelmi minisztérium nem rendel meg eddig még az ígért ötezer ionógépet és a leglehetelebb kommentárokat fűzik a megrendelés elmaradásához. A *Hazánk* ebben a „Klinger bécsi gyáros szerepében előbuzt osztrák kép” megkötését látja, mert ennek a gyárnak nem akarnak a magyar gépek megrendelésével kárt okozni. A *Magyarország* ezzel szemben azt írja, hogy Klinger gyára nem is készíti olyan gépeket, amelyek az Engel-éle gépekhez hasonlóak volna. A Klinger-gép nem állít elő fonalat, hanem a mások által szállított fonállal dolgozik. A *Magyarország* szerint tehát nem ez a valódi akadály és más elfogadható okot keres a megrendelési akció abbanmaradására. Mi megmondjuk lapírtásunknak a való okot. Az államnak nincs kidobni való 500-600 ezer koronája ötezer olyan gépért, amely használhatatlan, amely semmi egyéb, mint az ország nagy részében használhatatlan levő keresek pergő rokkának. Az Engel-gép pedig ilyen. Es amíg a keres pergő rokka darabonként 3 korona, az Engel-éle gép ennek éppen a negyvenszeresébe kerül és emellett nem felel meg a céllának. Es ha Finnország, Oroszország meg az osztrák kereskedelmi muzeum rendelnek is az Engel-éle gépből

mutatványokat, ez a sa'tó utján való híresztelés eredménye lesz. De tovább ök se mennek, megelégszenek ök is a próbával, éppen mint a magyar kereskedelmi miniszterium.

A Fönclere, Pesti Biztosító-Intézet Budapestben ma tartotta meg évi rendes közgyűlését. ki-lényi Kálmány Hugó nyug. miniszteri tanácsos elnökléte alatt. A közgyűlésen huszonhét részvényes volt jelen, kik összesen 232 szavazatot képviseltek. Az évi jelentésről kiemeljük a következőket: Az ügyfelek száma a folyton tartó kedvezőlen közgazdasági és a mindinkább fokozódó éles versényviszonyok dacára is a társaság által művelt biztosítási ágazatokban ürvendes mérvben szaporodott. Az életbiztosítási ágazatnál 148.455 korona 61 fillér tiszta nyereség; a tüzbiztosítási ágazatnál a készpénzdíjbevétele 5.068.495 korona 81 fillér volt. Ebből az összegből vizsontbiztosításra 2.661.836 korona 72 fillér fordították, az intézet számláit terhetők károk fejében 1.845.460 korona 36 fillér fizetnek. A későbbi években esedékes díjkötelezvények és díjváltók 17.819.180 korona 77 fillér értékét képviselnek; a légbiztosítási ágazat díjbevétele 355.320 korona 0 fillért tett ki, vizsontbiztosítás fejében 290.246 korona 27 fillért és károk fejében 69.661 korona 62 fillért adtak ki; a balesetbiztosítási ágazatban a díjbevétele 440.526 korona 69 fillér, míg a vizsontbiztosítás 47.855 korona 36 fillér, a kártérítés összege pedig 206.600 korona 67 fillér volt. A tehertemes díjartalék 158.047 koronára emelkedett, a később esedékes díjkötelezvények pedig 2.170.15 korona 05 fillérre ruggak, a szállítmány biztosítási ágazat díjbevétele 1.803.764 korona 57 fillér volt, míg vizsontbiztosításért 892.727 korona 23 fillér a számlákat terhelő károkért 820.170 korona 87 fillért fizettek ki. Az évi mérleg 212.767 korona 28 fillér tiszta nyereséget tüntet fel, melyből 21.276 korona 73 fillért a tartalékalap javára fordítanak, 150.000 koronát a részvénytők 60%-os osztalékára adnak, jutalékokra 6223 korona 58 fillért, míg 1%-os felülszállékul 30.000 koronát fizetnek ki. A fennmaradó 5206 korona 77 fillért új számlára írják elő. A szelvényeket 12 koronával (6%) váltják be május 1-től. A közgyűlés tudomásul vette a jelentést és a felmentvén egyhangulag megadta. Ráday Gedeon elhunyt felügyelő-bizottsági és nök emlékeit jegyzőkönyvbe iktatták, a felügyelő-bizottság eddigi tagjait újból megválasztották és ezzel a közgyűlés véget ért.

A Nemzeti baleset biztosító részvénytársaság Budapestben 1. évi aprilis hó 29-én tartotta meg kilencedik rendes évi közgyűlését Ormódy Vilmos elnökléte alatt. A felolvasott évi jelentés konstatálja, hogy a mult év kielégítő üzleteredményre záródott. A díj- és illetékbevétele a balesetbiztosítási ágazatban 1.716.669-61 korona, a tüzbiztosítási ágazatban 1.159.099-61 korona; az életbiztosítási ágazatban 248.708-22 korona; a népbiztosítási ágazatban 289.369 korona 98 f., mind a négy ágazatban tehát 3.388.664-97 koronát tett ki, a mult évi 2.876.939-80 koronával szemben. Az élet- és népbiztosítási üzlet teljes egészében vizsontbiztosításba adott. Véglegesen rendezett károkért a vizsontbiztosítási rész levonása után 1.062.800-92 korona fizetettel, míg üggyöben maradt károkra 157.700 korona helyezettett tartalékba. A későbbi években esedékesse való díjkötelezvénytartóra 10.899.516-26 koronát tesz ki. Az igazgatóság és felügyelő bizottság együttes indítványra, hogy az 1901-iki évi 51.837-22 koronát levő összenyereségből, illetve az alapszámból levonások után mutatkozó 48.624-27 korona nyereségből osztalékot minden részvény 9. számú szelvénye után 9 korona 4 1/2%, azaz összesen 45.000 korona fizetessék ki, a közgyűlés által egyhangulag elfogadottak és elhatározottak, hogy a fennmaradó 3624-27 koronából a tőketartalék rendkívüli dotációjára 914-62 korona fordítassék és a 2709-46 korona maradvány az 1902. évre vezetessék át. A felmentvén megadása után az igazgatóságba Deutsch Sándor, Goldberger Berthold, Jeney Lajos, Knoté Manired, László Zsigmond, Nyitrai Zsigmond, Ormódy Vilmos, Thieme Károly és Weisz Fülöp, míg a felügyelő-bizottságba Tóth Pál egyhangulag bevalasztattak. A közgyűlést követő igazgatási ülésen Ormódy Vilmos az igazgatóság elnökévé egyhangulag megvalasztottak.

Vásároszarnok (Vámos és Bruszli hatósági közve-títők üzleti heti jelentése.) Jelentésünk tárgyát képező három nap alatt az üzlet eseménye letyálus volt, mi a küszöbön levő házbérnegyedben leli magyarzatát. Részleteiben a következőképp alakult az üzlet: *Husz-félék.* Vidéki marhahús kevés kerül a piacra, miért is a beérkező árú jó árákon gyors elhelyezést nyer. Ölt; borjukban az utóbbi két napon megérkezett az üzlet, az árak 4-6 fillérről emelkedtek és ma hosszan mérve súlylelvonas nélkül 80-90 fillérről találtak vevőre kilogrammonként. Bárányokban az üzlet változatlan ma, borbén páronként 5-12 koronát jegyeztek. Ölt; nehézs zirsztessék szalonával együtt 91-100, lehuozott sertésbús 90-104 f.-rel voltak a forgalomban. *Továbban* az üzlet élénk, a vételekdv jó, bármily nagy mennyiség gyors elhelyezésre talal és ma elsörendű iriss. teit altdídi árú 54-55 és erdélyi árú 52-53 koronát jegyzett eredeti ládkáink. *Vágott baromfi*ban az üzlet változatlan, elsörendű hizott vágott ludak kilogrammja 1.-1.20 koronát jegyzett pilardok páronként 2.60-2.70 koronás árban keresettek. *Élő baromfi*ban élénk az üzlet, ma rántani való csirke 1.20-2.40, sütni való 2.20-2.60, tyúk 2.20-3.-; káppan hizott elsörendű 4.-4.-, másörendű 3.-4.-, kaesa hizott 3.-4.80, lud hizott 7.-14.- és liba undonság 6.-10.- korona páronként minőség szerint. *Vadétek* közül még mindig özek vannak legnagyobb mennyiségben a forgalomban és ma hosszan mérve 1.60-1.70 koronás árban értek elhelyezést. *Vaddisznó* elenyésésben csekély kerül a piacra és az ár nagyság szerint változatlanul 60-70 fillér kg.-kint. *Spárgyában* az üzlet élénk, mind a mellett az árak a nagyobb hoztalokkal szemben hanyatlást mutatnak

és ma vastagszálu (szóló) spárga 1.-1.40, közép-szerű 0.70-1.- és vékony mezei levelesk való spárga 0.40-0.60 koronás árban került elhelyezést. *Vaj* már nagyobb mennyiségben nyert a piacra, miért is az árak egy kicsit hanyatlottak. Ma I. rendű szövetke-zeti édes tejszínből készült teavaj fél kilogrammos csomagokban 2.30-2.40, közönséges teavaj 2.-2.20 koronát jegyzett kilogrammonként. *Főzövények* az üzlet lanyha, ma kg.-kint 1.40-1.80 koronát jegyzett.

Szeszárak. A kontingens nyerseszez ára *Buda-pesten* pénzben 39.- korona, árban 39.50 korona. *Bécsben* készpénzben 38.- korona, árban 38.40 korona.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő készpénzvárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1902. évi április 30-án. Készlet 65 darab. Erkezett 656 darab. Összesen 722 darab. Eladott 615 darab. Maradt 107 darab. Naplárak: 120-180 kilogramm súlyban 98-106 koronájig, 220-280 kilogramm súlyban 100-106 koronájig, 320-380 klg. súlyban 100-104 K.-ig Öreg nehéz páronként 400-500 kilcs 92-98 koronájig. Malac --- K. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, április 30.

Nyugodt üzletmenet és alig tartott árak mellett 14.000 métermázsza buza került forgalomba.

Rozs nyugodt. Tengeri tartott. Zab változatlan.

Eladottat: *Buza. Tiszavidéki:* 100 mm. 78 k. 9 K. 27 1/2 f., 200 mm. 78 5 k. 9 K. 25 f., 100 mm. 77 3 k. 9 K. 17 1/2 f.

Hódmezővásárhely: 1900 mm. 77 3 k. 9 K. 27 1/2 f., 1000 mm. 78 k. 9 K. 15 f.

Féjermegyei: 1000 mm. 74 8 k. 9 K. 05 f. *Pestmegyei:* 100 mm. 77 k. 9 K. 22 1/2 f., 100 mm 76 7 k. 9 K. 2 1/2 f. 100 mm. 80 k. 9 K. 20 f. sárga. 600 mm. 75 k. 9 K. 10 f.

Bácskai: 1800 mm. 75 5 k. 9 K. 15 f. *Zimonyi:* 1000 mm. 73 5 k. 8 K. 50 f. *Romaniai:* 1000 mm. 73 5 k. 8 K. 50 f. *Raktárárú:* 1800 mm. 76 2 k. 8 K. 90 f.

Maúd három hónapra. *Ross:* 200 mm. 7 K. 10 f. *Zab:* 100 mm. 7 K. 25 f., 100 mm. 7 K. 22 1/2 f., 200 mm. 7 K. 05 f., 100 mm. 6 K. 85 f.

Tegnap déntán eladottak: *Szarvasi:* 1600 mm. 78 k. 6 K. 85 f. három hónapra.

Készpénzbevitel mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsdé s-akási szerint készpénzben 60 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsdé s-akási szerint készpénzben 60 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm ar		Kilogramm ar		
		K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig	
Tiszavidéki	uj	76	8,95	9,68	9,25	9,45
"	"	77	9,00	9,30	9,30	9,40
"	"	78	9,05	9,30	9,30	9,40
"	"	79	9,10	9,35	9,35	9,40
"	"	79	9,15	9,35	9,35	9,40
Féjermegyei	"	76	8,95	9,15	9,15	9,30
"	"	77	9,00	9,20	9,20	9,30
"	"	78	9,05	9,25	9,25	9,30
"	"	79	9,10	9,25	9,25	9,30
Hódmezővási	"	76	8,95	9,15	9,15	9,30
"	"	77	9,00	9,20	9,20	9,30
"	"	78	9,05	9,25	9,25	9,30
"	"	79	9,10	9,25	9,25	9,30
Bácskai	"	76	8,95	9,15	9,15	9,30
"	"	77	9,00	9,20	9,20	9,30
"	"	78	9,05	9,25	9,25	9,30
"	"	79	9,10	9,25	9,25	9,30

Egyéb gabonafajták		Kilós	Kilogramm ar	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	uj elsörendű	70-72	7,20	7,30
"	másörendű		7,10	7,20
Arpa	takararany	90-92	6,10	6,20
"	szegény való	88-90	5,75	5,85
"	szegényese való	86-88	5,60	5,70
Zab	uj búsarany	98-101	6,00	7,20
Tengeri	búsarany		6,00	6,00
"	manomú		5,00	5,00
Repece	uj káposzta		4,00	4,00
"	búsarany		4,00	4,00
Köles			4,00	6,00

A határidőszület folyamán a következő kőtések történtek:

- Áprilisi buza 1902.
- Májusi buza 1902. 8,87-8,86-8,87
- Októberi buza 1902. 7,87-7,86-7,89
- Októberi rozs 1902. 6,65-6,66-6,68
- Októberi zab 5,82-5,81
- Májusi tengeri 1902. 4,80-4,81-4,84-4,88-4,91
- Juliusi tengeri 1902. 4,96-4,99-5,04-5,06
- Augusztusi repece 1902.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

- Áprilisi buza 1902. pénz — árú
- Májusi buza 1902. 8,88 " 0, —
- Októberi buza 1902. 7,89 " 7,90 "
- Októberi rozs 1902. 6,68 " 6,79 "
- Októberi zab 1902. 5,81 " 5,88 "
- Májusi tengeri 1902. 4,92 " 4,98 "
- Juliusi tengeri 1902. 5,03 " 5,04 "
- Augusztusi repece 1902. 12,30 " 12,40 "

Déltán fél 5 óraker zárul: Buza áprilisa 1902. — 8,88 — 8,84 Buza májusa 1902. 8,88 — 8,84 Buza októberre 1902. 7,82 — 7,83

Októberi rozs 1902. 6.61—6.62
Októberi zab 1902. 5.79—5.80
Májusi tengeri 1902. 4.86—4.87
Júliusi tengeri 1902. 5.—5.01
Augusztusi repce 1902. 12.25—12.85

A budapesti értéktőzsde.

Ma nem bírt élénkebb forgalom fejlődni az értéktőzsdén, habár magasabb bécsi fejedelemre a tegnapi nyomott hangulat elmúlt. A vezetőértékek még az előtőzsdén némi javulást értek el s kedvező irányzatnak a déli tőzsdén is megtartották.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 669.25—669.—Magyar Hitelrészvény 688.50—687.50. Rimamurányi részvény 609.—Államvasuti részvény 661.—660.75. Alpesi bányarészvény 87J.—376.50. Koronajáradék 97.65 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.65 százalék. Magyar Hitelbank részvény 666.—667.—. Jelzálogbank részvény 465.—. Leszámitolóbank részvény 483. Osztrák hitelrészvény 668.50—669.75. Fiumei hitelbank részvény 140.—Salgótarjáni Kőszénbánya-részvény 494—498.—. Rimamurányi vasmű-részvény 507.25—507.75. Adria hajózási részvény 432.—433.—. Déli vasut-részvény 60.—58.—. Államvasuti részvény 661.—662.—. Városi villamos vasut részvény 814.—315.—. Közúti vaspálya részvény 619.—622.—. Német birodalmi márká 117.17 1/2—117.87 1/4. Frank 95.35—55 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 670.25, Magyar hitelrészvény 687.—, Leszámitoló 483.—, Rimamurányi vasműrészvény 507.25, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 661.70. Közúti vasut részvény 619.—, Villamosvasut részvény 814.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ártízyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar 46.—54.—korona, vörös aprószemű 35.—40.—korona, vörös erdélyi korona, vörös búsángi korona, középsemű 42.—46.—korona, nagyszemű 48.—52.—korona. Disznósér: budapesti: 58.—58.50 korona, vidéki korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki korona, városi 4 darabos 48.—48.50, korona, 3 darabos 52.—52.50 korona, füstölt korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 120 darabos korona, 100 darabos 18.50—18.75 korona, 85 darabos 21.50—22.—korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 100 darabos 17.75—18.—korona, 85 darabos 21.—21.50 korona. Szilvaiz: sláviai: 19.25—19.50 korona, szerbiai 17.50—18.—korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, április 30. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A hőméréskelit valamivel emelkedett s észszaka sem süllyedt a fagypontra s ezért a rozs állása miatt tegnap támadt aggodalom megszűnt, de általában a zord időjárás nem veszélyeztette a vetéseket s ez abban jutott kifejezésre, hogy a külföldi piacok csekély gyengülése eladásokat idézett elő. Rops 6—7 fillérral, május—júniusra buza 9, őzi buza 5 fillérral hanyatlott, ellenben május—júniusra zab 4, tengeri pedig 6 fillérral javult. Buza május—júniusra 9.01—9.03—9.01, rozs május—júniusra 7.29—7.27—7.30, zab május—júniusra 6.96—6.97, tengeri május—júniusra 5.08—5.18, augusztus—szeptemberre 5.38—5.31, buza észre 8.01—8.03, rozs észre 6.89—6.90, zab észre 6.17—6.19, repce augusztus—szeptemberre 12.65—12.75 korona. Zárlatok buza május—júniusra 8.97, észre 7.99, rozs észre 6.86, tengeri május—júniusra 5.14, július—augusztusra 5.28 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde hízlletlen. A déli tőzsde csűndes. Zárlat szilárdabb.

Bécs, április 30. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjáradék 119.85. Tiszai s szegedi kölcsön sorsjegye 102.50. Magyar vasuti kölcsön ezűben 100.70. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.65. Magyar lezámitoló- s pénzváltóbank Rimamurányi vasműrészvény 506.50. Magyar koronajáradék 97.60. 4% os Magyar földtelerm. kötvény 97.—. Magyar hitelbank részvény 685.—. Magyar nyeregművi kölcsön sorsjegye 204.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 381.—. Magyar keresek. bank Magyar cukoripar 1410.

Bécs, április 30. (Osztrák értékek zárlata.) 4% os papírjáradék 101.55. 4% os osztr. aranyjáradék 120.40. 1880-os sorsjegye 153.25. Osztrák hitelsorsjegye 433.—. Angol-osztrák bank Bécsi bankjegyesület 452.—. Osztrák-magyar bank 1595. Déli vasut 69.—. Dunagőzhajózási részvény 873.—. Dohányrészvény 289.—. Caszari s királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.20. 4% os ezűt járadék 101.40. Osztrák koronajáradék 99.50. 1864-iki sorsjegye 249.—. Osztrák hitelintézeti részvény 689.50. Unionbank 546.—. Osztrák Lánderbank 423.50. Osztrák-magyar Államvasut 61.25. Elbavölgyi vasut 466.—. Alpesi bányarészvény 389.50. 20 irank. arany 19.07. Londoni váltóár 240.10 Bécsi Tramway Lít B. Bécsi Tramway Lít A. 234.25. Lipót kök 340.—. Az irányzat szilárdabb.

Bécs, április 30. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 670.—. Magyar hitelrészvény 688.—. Angol-Osztrák bank 271.50. Bécs: bankjegyesület 452.50. Union bank 546.63. Lánderbank 423.50. Osztrák-magyar Államvasut részvény 661.25. Déli vasut 59.50. Elbavölgyi vasut 466.50. Eszaki nyugati vasut részvény 461.—. Dohányrészvény 290.—. Rimamurányi vasut 509.—. Alpesi bányarészvény 382.50. Májusi járadék 101.55. Magyar korona járadék 97.60. Török sorsjegye 107.—. Német birodalmi márká 117.27—117.30—117.33 Napleon'or 19.08.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 30. (Tőzsdei tudósítás.) A többi kontinentális tőzsdékkel egybehangzóan itt nagyon kedvelen volt a forgalom. Különösen cleinte alig volt árlat. A második órában egy bankbizonyos óráig visszavásárlásai miatt, amely bányáértékekben fedezte magát, ezek a papírok emelkedtek. Magánkamatláb 1% 4/10.

Berlin, április 30. (Zárlat.) 4% os papírjáradék 101.60. 4% os osztrák aranyjáradék 102.50. Elbavölgyi vasut Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák-magyar Államvasut Kassa-oderbergi vasut Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.75. Alpesi bányarészvény Disconto-Commandit 186.10. Általános villamosági Edison 170.50. Gelsenkirehm 167.25. Laura-kohó 200.50. 4% os ezűtjáradék 101.60. 4% os magyar aranyjáradék 101.10. Osztrák hitelrészvény 210.60. Déli vasut 17.—. Károlyi Lajos vasut 100.40. Orosz bankjegye 216.05. 4% os új orosz kölcsön 96.75. Török dohányrészvény Olasz járadék 101.90. Magyar hitelbank Dynamit Trust 172.50. Harpeni 168.40. Az irányzat szilárd.

Berlin, április 30. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjáradék 101.10. Magyar koronajáradék 98.—. Osztrák hitelrészvény 210.60. Osztrák-magyar Államvasut 142.—. Déli vasut 16.90. Eszaki nyugati vasut Elbavölgyi vasut Orosz bankjegye középénz Buschtiehradi Orosz bankjegye 216.05. (Utolsó.) Lombard

Páris, április 30. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasut 711.—. 4% os osztrák aranyjáradék 101.95. Osztrák Lánderbank 3% os francia járadék 100.07. Ottomanbank 565.—. 3% os francia járadék 101.65. Alpesi bányarészvény Déli vasut 97.50. 4% os magyar aranyjáradék 103.—. Párisi bankrészvény 1020. Olasz járadék 102.25. Francia törleszt. járadék Osztrák földhitelintézeti részvény Török dohányrészvény 313.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, április 30. (Zárlat.) 4% os papírjáradék 101.85. 4% os osztrák aranyjáradék 122.55. Magyar koronajáradék 98.35. Osztrák-magyar bank 114.70. Déli vasut 17.30. Elbavölgyi vasut Londoni váltóár 204.75. Bécsi bankjegyesület 114.80. Villamos részvény 3% os magyar aranykölcsön 85.20. 4% os ezűtjáradék 101.70. 4% os magyar aranyjáradék 101.—. Osztrák hitelrészvény 209.00. Osztrák-magyar Államvasut 142.—. Eszaki nyugati vasut Bécs: váltóár 85.25. Párisi váltóár 84.36. Unio bank Alpesi bányarészvény 190.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, április 30. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ártályancok januára. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 211.40. Német bank 207.—. Disconto 188.60. Berlini kereskedelmi bank Gelsenkirehm 167.75. Harpeni 168.60. Laura-kohó Olasz járadék Szilárd.

Hamburg, április 30. (Zárlat.) 4% os ezűtjáradék 101.55. 1880. sorsjegye 153.75. Déli vasut 17.—. 4% os osztrák aranyjáradék 102.40. Osztrák hitelrészvény 210.70. Osztrák-magyar Államvasut 141.75. Olasz járadék 101.70. 4% os Magyar aranyjáradék 102.25. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Április 30. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Húsot sertések ára: L) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) 98—100 fillérrig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) fillérrig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 103—104 fillérrig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 103—104 fillérrig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérrig. — II. Magyar másodikrendű: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felüli súlyban) fillérrig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) fillérrig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérrig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) fillérrig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) fillérrig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban, fillérrig. IV. Romániai eredeti (Stacchi). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérrig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérrig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogrammon felüli súlyban) 100—102 fillérrig. Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 98—100 fillérrig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 98—100 fillérrig.

Sertésleltárszám 1902. Április 28. napján volt készlet 40.128 darab. — 1902. április 29. napján felhajtott 1184 darab. 1902. április 29. napján elszállított 1073 darab, 1902. április 30. napjára maradt készletben 40.249 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 30. — Kinevezés. A vallás- s közoktatásügyi miniszter az Erzsébet Nőiskolával kapcsolatos állami polgári iskolai tanítóknakpöz intézethez Bogár Elitkát a természetrajzi, Szupper Mártát a mennyiségteni, továbbá a felsőbb leányiskolához Ulreich Vilmat a német nyelv- s es irodalmi tanácsokra, s X. ézetési osztály 3-ik fokozatúba rendes tanítónökké kinevezte. Anyakönyvtári kinevezés. A belügyminiszter Aradvármegyében a barakonyi anyakönyvi kerületbe Suhajda Antal jegyzőt, a silingyvári Dirte László jegyzőt anyakönyvvezetőkké, Bács-Bodrog vármegyében a gakovai anyakönyvi kerületben Pál István községi irnokot, a bátamonostoriba pedig Borsay Jenő segédjegyzőt, Fejérvármegyében a felecsuthi anyakönyvi kerületbe ifj. Balazsovits István segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesökké nevezte ki. Névváltoztatás. Matu József püthgyi illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru József es Erzsébet gyermekjei család névén Mezősire, Holländer Ede vezűti illetőségű hékegyfalvi lakos család névének Hegedűsre, Mikulka László

máv. mordonyvezető-lanone, valamint kiskoru Margit lánya család névének Merőre, Spiller, szletési anyakönyvi kivonatt szerint: Spiler Aron es kiskoru Spiler Jakab kiskülföldi-házi illetőségű nagyváradi lakosok család névének Szabóra, kiskoru Róth Lóna ceglédi illetőségű ugyanottani lakos család névének Rónára, kért átváltoztatása belügyminiszteri engedéllel megengedett.

Napirend.

Napár. Csütörtök, május 1. — Római katolikus: Fülöp es Jakab. — Protestáns: Fülöp es Jakab. — Görög-orosz: (április 18.) János szer. — Zsidó: Nisan 24. — Nap két: 4 óra 28 percor. — Nyugszik 6 óra 54 percor. — Hold két: 12 óra 55 p. éjjel. — Nyugszik: 11 óra 24 percor délelőt.

A miniszterelnök es belügyminiszter fogad délután 4 órakor. A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A honvédelmi miniszter fogad délután 12 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor. A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor. Tavaszi nemzetközi tárlat a városligeti Műcsarnokban d. e. 9-től este 6-ig es 6-tól este 11 óráig zenchangverseny mellett. Beléppődj 1 korona.

Nemzeti Szalon tavaszi tárlata (Ferenciek-tere 4. sz.) d. e. 9 óráig este 8-ig, Beléppődj 50 fillér. Nemzeti Múzeum. Természettárlat. Nyitva délelőt 9 óráig délután 1 óráig. Többi tárlai 1 korona beléppődj megtekinthetők.

Tecnologiai iparmúzeum délelőt 9—1-gig. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9—1-gig. A fővárosi intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-gig. Beléppődj nincs.

Az országos leltári oklevélkiállítás a belügyminiszteriumban délelőt 11-től 1-gig. Múzeumi könyvtár délelőt 9 óráig 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óráig 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőt 9 óráig 12-ig es 3—3 óráig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Beléppődj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóóság, kereskedelmi szakkönyvtár es keleti miniatúr. V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása es kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben sz út levétvezetés árusításokat is eszközöz) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőt 9 óráig 12 óráig es délután 3 óráig 8 óráig. A külföldi kirendeltség központi szervezetezősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V. Váci-körút 32. szám alatt.

Napár. Péntek, május 2. — Római katolikus: Atanázia. — Protestáns: Zsigmond. — Görög-orosz: (április 19.) Pafonec. — Zsidó: Nisan 25. — Nap két: 4 óra 26 percor. — Nyugszik: 6 óra 56 percor. — Hold két: 1 óra 25 percor éjjel. — Nyugszik: 12 órakor délben. A fővárosi pénzügyi es gazdasági bizottságnak ülése délután 4 órakor.

A képviselőház összeférhetlenség bizottságnak ülése. Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva délelőt 9 óráig 1 óráig. — Többi tárlai 1 korona beléppődj megtekinthetők.

Tavaszi nemzetközi tárlat a városligeti Műcsarnokban délelőt 9 óráig este 6 óráig. Beléppődj 1 korona. A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata nyitva délelőt 9 óráig este 8 óráig. Beléppődj 50 fillér.

A Műbarátok Körének kiállítása (Ferenciek-ter 4. sz.) délelőt 10 óráig este 8 óráig. Beléppődj 50 fillér.

Országos Képtár az Akadémiaiban délelőt 9—1-gig. Tavaszi iparmúzeum. Nyitva délelőt 9—1 óráig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőt 9-10-1 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőt 10—12-gig. Múzeumi könyvtár d. e. 9—1-gig. Akadémiai könyvtár délután 3—7-gig. Egyetemi könyvtár d. e. 9—12-gig. Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Beléppődj 60 fillér.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, április 30.

A magas levegőnyomás Nyugat-Európa felett tartózkodik, Európa többi részét pedig kisebb-nagyobb depressziók borítják.

Európa időjárásában lényegesen változás nem történt. Hazánkban az idő változóknak volt. Élénkebb szelek fujtak Mármarosban es Erdély dékeleti részén. A hőmérséklet valamivel emelkedett es gyenge ágyék már csak szűrványosan fordultak elő. Az ország déli felében sok helyütt, nagyobb mennyiségű havas es esett.

Különös: Változóknak, szeles es enyhébb idő várható, helyenkint — főleg délen es keleten — esővel.

Vizállás.

Table with columns for dates (Apr. 30, Apr. 29, Apr. 28) and various locations (Zala, Dunas, Pénzváltó, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pannónia, Orosva, Mórva, Vág, Seregélyes, Szeged, Békéscsaba, Győr, Pécs, Zala, Zalaegerszeg, Barcs, Eszék, Mór, Szécsény, Szabolcs, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Ung). It lists water levels and other measurements for each location.

SZENÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4. SZ.

Legnagyobb választék a legújabb genreben, elismert legjobb ízlés és csak elsőrendű gyártmány. Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

EGY GAZDÁTLAN CSONAK TÖRTÉNETE

REGÉNYY
IRTÁ: MOLNÁR FERENC
KAPHATÓ A „BUDAPESTI NAPLÓ” MADORVÁLTALABAN.
ÁRA 2 KORONA.

Asztalos és kárpitozott legjobb minőségű BUTOR

részletfizetésre
Schwarz Lipót és Testvére

Budapest, VII., Hársfa-utca 37. sz.

Fizetési feltételek:
100 kor.-tól 200 koronáig havi részlet ... 10 kor.
200 ... 800 ... 15 ...
300 ... 500 ... 20 ...
Készenléti díj 15%, csomagolási díj 2%, Képes árjegyzéket 60 fillér díjtétel, mely önmaga az árjegyzékért visszatérítendő.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET
Központi és hajón, az átrakodás és csomagolás megakadályozása, elfogad az elvárt Szabadalmazott Butorköszívvel
Caro és Jelinek szállító,
Budapest, V., Arany János-u. 34.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles közönlőre folytán ezen negyedszárad óta fennálló rendelési-intézet a legelőször ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOSBETEGSÉGEKET

hagyományokat és szokásokat, az önfertőtlenítés utóbjait, az elvongult férfiak magánéletét, a hajhagató utóéletét, a nőkkel fehérlőbaját, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és börtettségüket gyógyítja a gyógyszer szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészetben, volt csász. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta dé. a. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott leveleire legnagyobb figyelemmel választották és gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Ugyanott megjelent és a szerzője: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemzeti betegségek és ezek észlelési gyógykezelésének című könyve, volt ára 2 fr. 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól besomagolva lesz elküldve, 1 frt bekielése mellett bérmentve vagy 90 kr. utóvét mellett.

Most jelentek meg!

Szépirodalmi ujdonságok:

A tyuki prókátor kliensei
Elbeszélések.
Irtá: Abonyi Lajos.
Ára vászonkötésben 1 korona.

Vándorok.
Elbeszélések.
Irtá: Kabos Ede.
Egy vastag kötet vászonkötésben = 2 korona =

Lábán úr könnyei és egyéb elbeszélések.
Ábrahám Emil:
Ára 2 korona.

Margit férje.
Regény és egyéb elbeszélések két kötetben.
Irtá: Kéver Ilma.
Két vászonkötésben 2 korona.

Élőképek.
Bárony István:
Elbeszélések. Ára 2 korona.

Virányoslak. A jégvirág hazája.
Két elbeszélés.
Irtá: Kvassainé Kún Melanie.
Ára vászonkötésben 1 korona.

Egy görbe nap.
Énekes bohózat 3 felvonásban, táncokkal.
Irták: Csicseri Bors és Tsa.
Ára 2 korona.

A rabszolgák.
Dráma.
Irtá: Palágyi Lajos.
A M. Tud. Akadémiá által a Karátsonyi-jutalommal kitüntetett mű.
Ára 1 kor. 60 fill.

És mégis jönni fog.
Kolostori történet. 2 kötet.
Irtá: Wilhelmine v. Hillern.
Fordították: Alexander Erzs és Schanzer Margit.
Ára vászonkötésben 2 korona.

Magunkról.
Elbeszélések.
Irtá: Tutsek Anna.
Ára vászonkötésben 1 korona.

A csicsa.
Zsedényi Aladár:
Bácskai historik. Ill. kötet.
Ára 2 korona.

Tartalma: A csicsa. — Palásthy András kir. kamarás. — Elpusztult fészék. — Gyöngyszemek a homokban. — Egy gavallér királyi. — Egyszer lefűzött bennünket. — Apja lánya. — A Karikás. — Nincs szomsz. — Emeljük el. — A mi csicsánk.

Mindezen könyvek az „ATHENAEUM” irod. és nyomdai r.-társulat kiadásában Budapest, VII., Kerepesi-út 54. szám. jelentek meg és ugy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben kaphatók.

Egyedül valódi angol Balzsam Thierry A. gyógyszerésztől

Közegésségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.
Az üvegok felszerelése a kereskedelmi törvények védjegyeitől alatt áll.
Ezen balzsam belsőleg és külsőleg használható. — 1. A tüdőnek és mellnek összes betegségeinél elérhetően gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarrhust és köpetkivárást, a fájdalmas köhögésnek elejét veszi, sőt még regibb betegségeket is gyógyít. 2. Kitérő hatással van torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiirtja a hideglelést. 4. Megelőző gyorsan gyógyít gomorgóroszt, köhikát és szakgátakat. 5. Jótékony hasznát és vértisztító, tisztítja a veséket, megszünteti hypocondriát és melancholiát és előmozdítja az étvágyat és emésztést. 6. Kitérő hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpenésznél, továbbá minden fog- és szájbetegségeinél és megszünteti a felbőgőst, valamint a száj- és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden seb, nyom, ugymint hőpörénés, sipoly, szemölcs, égési seb, fagyott testrészek, ruh, kosz és kiütések, megszünteti továbbá a fűfájást, zugást, szakgátat, köszvényt, fülfájást stb. Tessedk mindig vigyáznai a zöld apaca-védjegyre, mint fent látható! Hamisításoktól legjobb óvzer egyenesen a gyárból eredeti kartonokhoz bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postáállomására 12 kicsi vagy 6 dupla üvegát 4 koronáért hozatni. Bosznia és Hercegovinába 4 kr. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés csak az összeg előzetes utalványozása vagy fizetése mellett.
mikor önnek a biztos gyógyulása a legregibb sebeknél is kiállításra van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputálást, ha Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi centifolia-kenőcsét használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalmak enyhítésében pedig elérhetően. Valódi centifolia-kenőcsét használják; a gyermekágyasok mellbajainál, a tejelválasztás akadályainál, melkmeményesedéknél, vörhenyénél, mindenféle régi bajnál, nyílt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sósusz, dagadt lábknál, sőt csontszűrés is: ütöt, szurt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, dara, tövis stb.; mindenféle dagadt, kénővés, karbunkulus, új képződmények valamint ráknál, körömméregnél, körömméregnél, halyagnál, menőstől kisobesedetől lábknál. Eggett sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvőtől eredt sebeit, a nyakon támadt dagadatot, vérdagadatot, fülbajt és a gyermekek sebesedését stb. stb. Szétküldés csak az összeg előzetes bekielése ellenében. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállítólévelel együtt 3 kor. 50 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető. Mindenkit övök hamisítványok vételeitől és kérem vigyáznai, hogy minden tégelyen a cég: „Orangyal-gyógyszerár Thierry (Adolf) Limited Pragrad” bejegye legyen.

Miért szenved?
Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalmak enyhítésében pedig elérhetően. Valódi centifolia-kenőcsét használják; a gyermekágyasok mellbajainál, a tejelválasztás akadályainál, melkmeményesedéknél, vörhenyénél, mindenféle régi bajnál, nyílt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sósusz, dagadt lábknál, sőt csontszűrés is: ütöt, szurt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, dara, tövis stb.; mindenféle dagadt, kénővés, karbunkulus, új képződmények valamint ráknál, körömméregnél, körömméregnél, halyagnál, menőstől kisobesedetől lábknál. Eggett sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvőtől eredt sebeit, a nyakon támadt dagadatot, vérdagadatot, fülbajt és a gyermekek sebesedését stb. stb. Szétküldés csak az összeg előzetes bekielése ellenében. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállítólévelel együtt 3 kor. 50 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető. Mindenkit övök hamisítványok vételeitől és kérem vigyáznai, hogy minden tégelyen a cég: „Orangyal-gyógyszerár Thierry (Adolf) Limited Pragrad” bejegye legyen.

Női betegségeket,
mint egyáltalán kifolyást és méhajt fel. **Lysofferrin.**
Ezen befecskendezendő por kitérő hatással bír, idült és új fehérfolyásnál, anyaméhburjánzásnál és anyaméhgyulladásnál, valamint minden más terhes nő bajnál, 1 doboz ára 3 kor. és egy dupla doboz ára 5 korona.

Erőmegújító-elixir,
hatásban a mai napig utól nem ért szer mindennemű gyöngeségi bajoknál, de különösen elgyengült férfiak (impotencia) ellen kitérő szer, valamint vérszegénységnél, sápkór, idegyengeségnél, valamint női magtalanságnál és önkénytelen magánéletnél. Egy kis üveg ára 6 korona és egy nagy üveg ára 8 korona.

Férfiaknak.
Injectio Lysofferrin és Capsulae Lysofferrin kitérő szer gonorrhoea és kifolyásoknál a bonyosgyulladásnál, még ha a gyulladás is, gyorsan és biztosan gyógyíthatók, már néhány befecskendezés és Capsulae bevétele elegendő, hogy a leghevesebb folyást megszüntesse. Egy üveg injectio Lysofferrin 2 korona és egy doboz Capsulae 2 korona.

Zalógházból veszek cédulákat.
Eladok
13 lates csász. evőkezeset 12 személyre 140 frt, 6 szonővére és 10 frt kezeset és feljebb. Mindennemű faem ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy rakár arany fűző láncokból, masszív aranygyűrűk 6 forat 40 kr. arany fűző-órák 12 frt, arany női órák 10 frt, minden 12 darab masszív evőkezes 6 frt 50 kr.
Képes árjegyzék bérmentve és ingyen.
Grünberger A. Béla örökös
Budapest, Harisbáz Váci-utca 30. l. em. 23.

Postai megrendelések gondosra eszűszöletnek. — 5 koronán felüli megrendeléseknél csomagolás nem számít atik. Számos hálaírat van, kiknek fentebbi szerek segítettek.

Mint egyedül valódián kapható: **Erős Aladár** gyógyszerárban a Szt.-Jánoshoz Nagykikindán 2. sz. Raktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12. szám.

THE ENGLISH CLOTHING COMPANY

26
Károly-körút

KOCH Testvérek

Budapest legnagyobb férfi-,
fiú- és gyermekruha-áruháza

Budapest, Károly-körút 26. sz.



Kamgarn-öltöny
divatos szürke 8, 16
és 12 forint.

Lawn-tennis-öltöny,
16, 14 és 12 forint.

Fiu-öltöny,
divatos és jó 12, 10
és 8 forint.

Gyermek-kosztüm,
6 mosó 1.50 forint
és följebb.

Szabott árak!



VÁSÁROLJON
OSZTÁLYSORSJEGY
BANK-
HÁZNAK

BUDAPEST
FERENCZ-
TERE 6. sz.

es ERZSÉBET-KÖRÚL 32. SZÁM.

Huzás május 22. és 23-án.

A legtöbb főnyereményt nálunk nyerték.

Sorsjegy árak: Egész Fél Negyed Nyolcad
korona 1.20 — 0.60 — 0.30 — 0.150

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor



Etréni szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legjobb istállóban használták van étvény — hiány a rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejlöképességének fokozására, csontvárosára. — 1 1/2 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a fenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerüzemben és gyógyszerkereskedésben. Forgalmaz: **Kwizda Ferencz János**, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari orvosi, körzeti gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.

Orvosi: **Török József** gyógyszerész, Király-utca 12. és **Andrássy-ut 26.**

Liebe Sagrada Bora

Kiváló, a székelést kitűnően előmozdító emésztőszer.

Biztos, kellemes hatás!

Kapható a gyógyszerüzemekben, ha nem, akkor egyenesen a gyártól.

J. Paul Liebe, Tetschen a. d. E.

Mint Budapest legjobb, legtartósabb és legegységesebb lábbelijének készítőjeként alábbi gyári céget ajánljuk, tessék



meggyőződni erről s az eredményről minket értesíteni, mintán nagy fogadásról van szó.

Nőeknek:

Fekete v. barna bőrből, tűző	frt 3.-
Fekete v. barna bőrből, gombos	„ 3.50
Fekete v. barna legfin. box, Derby	„ 3.50
Lakk, kutyás v. cherrus-bőrű, tűző	„ 3.60
Lasting, cugos 2.50. Lasting, ragatta	„ 2.50
Fekete v. barna házi-cipő szegelt talpjal	„ 1.20

Uraknak:


Borjubar, egus, egy darabóll	frt 3.-
Borjubar, beset, elegáns	„ 3.20
Kezlyűbőr, chevreaux v. lakk	„ 3.50
Fekete v. sárga, tűző	„ 3.20
Pineórcipő, fekete v. barna bőrből, elől enges	„ 1.20

Több 100 Abrás Árjegyzékem ingyen és bérmentve küldöm. Nem tetszőt kívánatra kicserélem. Vidéki rendeléseimnél megrendő a láb harisnyájával egy papírlapon körülírtaival.

Agulár Dávid BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6. N.

Bórszék- ipar

buitorborsajlítás és búrfaragás



Legszébb Legjobb Legelőszőbb PAP..PAP..PAP..




1 becszehajtható vaságy 8 db	frt 5.-
1 kivethető matraronal	10.-
1 rongos paplan	1.50
1 ágyfűző	1.50
1 lépcső	2.50
1 oachmir paplan	3.40
1 satin	3.80
1 atlasz esochmir	4.50
1 selyem atlasz paplan	5.50
1 fodros selyem atl. papl.	13.50
1 jó vázson paplan lepedő	2.-
1 ággy	1.30
1 fennell ágylakáró pokróc	2.50
1 gyapjú	5.50
1 jó lópokróc	1.50
1 téli pokróc	4.50
1 szép fali szőnyeg	7.50
1 acél sodrony ágybetét	5.-
1 tengerifüli matrac	4.50
1 afróna	5.-
1 lépcső	12.-
1 ablak köpör függöny	3.-
1 tunis	1.50
1 gyapjú	4.50
3 ággy, 1 asztalterítő bouret	5.50
2 „ 1 gyapjú	12.-
1 nagy szobaszőnyeg	3.50
1 ággyelőke L	5.30
1 ággyelőke I	0.85
1 tapasztyr ággyelőke	1.50
1 mir. jó fűzőanyag	40.-
1 „ miniatúrák	76.-

GICHNER JANOS

paplan, matric és kárpitosru gyáros, szőnyeg, függöny, vabutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek, nem felső árak kicseréltek, vagy a pénz visszadtatik.



CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és göcszaplógép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, járgány-csöplőgépek, löhőre-csöplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, „COLUMBIA-DRILL” legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapaók, eszékavágók, repavágók, kukorica-morzsolók, daráló, ürítő-malmok, egytemes acél-cékek, 2- és 3-vasú cékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

6 osász. és Apost. kir. Felsőháznak legfelső elhatárolása folytán.

A katonai jótékony célokra szánt

XXII-ik es. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák örökös tartományokban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 17.822 nyerményét tartalmazásában 342.550 kor. összegben

A Főnyermény

200.000 koronára rug.

A nyermények kifizetéséért a es. kir. lottóüdvölközök kezességek.

A huzás visszavonhatatlanul 1902. évi június 12-én fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a es. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zoll-antastarasse 7. sz. a., továbbá a lottóügypályáknak, dohányüzemeknek, adó-, posta-, távirás- és vasúti hivataloknak, váltóüzemeknek stb. kaphatók. Járuléktalan sorsjegyvevők részére ingyen adának ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A es. kir. lottóüdvölközök igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.

Korona

Évi bevétel	30,000,000
Kiutalt nyerményrészek	170,000,000
Vagyon	240,000,000
Halálesetek folytán kifizetve	484,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétszétlen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világgötvények. A kötvények érvényben tartása díjmentes elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

360,000 korona nyerhető

Huzás május hó 15-én.

1 drb 1870-es évi Magyar Nyeremény Igérvényével. Főnyermény 200.000 korona, ára 14 kor. — 1 drb 40-es Magyar Jeltárog Igérvényével. Főnyermény 70.000 korona, ára 3 kor. 30 fill. — 1 drb 30-es Osztrák Földhitel Igérvényével. Főnyermény 90.000 korona, ára 3 kor. 50 fill. összesen 14. 21.—

A három egyhít csak 20 koroná. —

Vidéki megrendéseknél portó fejében 35 fillér küldendő.

Mercurbank

és váltóüzlet részvénytársaság

BUDAPEST, IV., Váci-utca 37. szám.

Titkos betegségek ellen

20 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőszőbb ajánlható

D. KAJDACSY,
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézet

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (Átjáróház és lift használat).

A legelőszőbb higiénés előnyöket, legelső-nyosabb higiénológusok, bujakoros sebeket, syphilist, az önfertőzötés utóbjait

Egyengült férfierőt

az orvosi világ által legújában olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikert

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által, magümléseket, nőknél fehérfolyást befesz-kenedés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bünök következtében beállott ideg és onok utókövetkeményekké létező hárterinobajokat gyógyít a legújabb gyógy-ment szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtti 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig

Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal választolnak; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

PROSPECTUS.

1902. évi magyar kir. adómentes 40/0-os korona-járadék-kölcsön.

Kibocsátva 1.087.470.000 korona névértékben:

az 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsön,
 az 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcsön,
 az 1888. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsön,
 az 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcsön,
 a 4 1/2%-os magyar regale-kártalanítási kölcsön-kötvények
 convertálása, illetőleg beváltása céljából.

Hirdetmény.

Az 1902. évi V. törvények 1. §-a alapján 1.087.470.000 korona névértékű összesen 40/0-os adómentes koronajáradék-kölcsön bocsátatik ki, mely kölcsön kizárólag az ezen törvényekben felsorolt államadósságok convertálására, illetőleg beváltására fordítandó.

A kölcsönkötvények bemutatása szónak és		egyenként 100 koronáról	
54,700 darab A betűs (202,001—256,700 számj.)			
400,000 " B " (304,001—704,000 ")		200 "	
150,000 " C " (238,001—396,000 ")		500 "	
200,000 " D " (686,001—886,000 ")		1000 "	
247,000 " D/2 " (1—247,000 ")		2000 "	
27,800 " D/5 " (1—27,800 ")		5000 "	
9,000 " E " (31,801—40,600 ")		10,000 "	

A cimetek az 1892. évi XXI. törvények alapján kibocsátott 40/0-os járadék-kötvényekkel — eltérő kivétel a keltetés, a törvényszakszerűség és az aláírások, valamint a szelvény-nyelv tartama s az utonnan hozzájárult szelvénybeviteli helyekre nézve természetesen jelentkező eltérésektől — teljesen azonosak. A cimetek ennél fogva magyar, német, francia és angol szöveggel állítottak ki s a m. kir. pénzügyminiszter, a m. kir. központi állampénztár igazgatójának, a m. kir. hitelszabványos főnökeknek facsimile-aláírásával és egy ellenőrző tisztviselőnek eredeti kézzelírásával vannak ellátva.

Ezen kötvények után 1901. évi december 1-től kezdődőleg évi négy százalékos kamat fizetetik minden év június 1-én és december 1-én lejárat felévi utólagos részletekben.

A kötvények kamatszelvevényekkel — melyeknek utolsója 1913. évi június hó 1-én esedékes — és szelvényutalványal vannak ellátva, mely utóbbi ellenében az új szelvény-nyelvek annak idején a beváltóhelyeknél költségmentesen átvehetőek.

A m. kir. pénzügyminiszterium általános törvényes határozománnyal alapján föl van jogosítva arra, hogy legalább három évvel előzőleg közlése alatt felmondás után ezt a kölcsönt egészen vagy részben névértékkel visszafizethesse.

Ezen kötvények, valamint az azokon levő kamatszelvevények minden fennálló magyar bélyeg, illeték és adó alól fel vannak mentve, s azoknak a teljes bélyeg-, illeték- és adómentesség a jövőre nézve is biztosítottak, úgy hogy a kamatszelvevények minden levonás nélkül fizet-
 nek ki.

A kamatszelvevények esedékességük idejétől számítandó hat év elteltével, a kötvények pedig a visszafizetésre kitűzött határidőtől számítandó, husz év elteltével évülnek el.

A kötvénybirtokos a kamatokat és az esetleg felmondott kötvények ellenértékét a járt kamatszelvevényekkel, illetve a felmondott kötvényeknek beszovalgatása ellenében a pénztár szerint felveheti:

- a magyar korona országokban fennálló beváltó helyeknél, valamint a beváltó helyeknél Bécsben, koronakerékben, Berlinben, M. m. Frankfurtban és Hamburgban, azon koronánál váltóértelme szerint, a melyen az átvezetés történtik.
- Párisban és Brüsszelben német bírod. márkában,
- Amsterdamban hollandi florinban,

s a m. kir. központi állampénztárnál Budapesten, a budapesti és zágrábi kir. állampénztáraknál, valamint az összes magyar kir. adóhivataloknál, azonkívül további intézkedésig:

- Budapesten:** a Magyar Általános Hitelbanknál, S. M. v. Rothschild bankháznál, a K. K. priv. Oesterreiche Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézetnél, a K. K. priv. allgemeine österreichische Boden-Credit-Anstalt című intézetnél,
- Berlinben:** a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél, S. Bleichröder bankháznál, Mendelssohn & Co. bankháznál, a Bank für Handel und Industrie című intézetnél,
- M. m. Frankfurtban:** a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél, nemkülönben:
- Párisban, Brüsszelben és Amsterdamban** a m. kir. pénzügyminiszterium által a beváltással megbízott helyeken, a Magyar földhitelintézetnél, a Pesti hazai I. takarékpénztár-egyesületnél, a Magyar leszámítoló és pénzváltó banknál, a Pesti magyar kereskedelmi banknál, a Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvény-társaságánál,
- Bécsben:** az Union banknál,
- M. m. Frankfurtban:** a Deutsche Effecten- und Wechsel-Bank című intézetnél,
- Hamburgban:** a Norddeutsche Bank in Hamburg című intézetnél, L. Behrens & Söhne bankháznál, M. M. Warburg & Co. bankháznál.

A magyar kir. adómentes 40/0-os koronajáradék-kölcsönre vonatkozó minden közlemény a "Budapesti Közlöny" és a "Wiener Zeitung"-on kívül négy külföldi, köztük két berlini és egy frankfurti hírlapban is közölve fog tétetni.

A végleges kötvények elkészítéséig a m. kir. pénzügyminiszterium részéről egységesen kiállított, az 1901. évi december 1-től 1903. évi május 31-ig folyó kamatokról szóló három szelvényvel ellátott ideiglenes elismervények adatainak ki, a melyeknek végleges cimetekre történő költségmentes kicserélése iránt a különböző szelvényvezetési helyeken annak idején a közlekedő értesítések közzétételére fognak hozatni. A végleges darabok tehát az 1903. évi június 1-től folyó kamatokról szóló és következő szelvényekkel lesznek ellátva.

A magyar kir. Pénzügyminiszter az 1902. évi V. törvények által felhatalmazást nyert, hogy az e törvények 2. §-ában felsorolt állami adósságok kötvénybirtokosainak a kötvényekben kifejezett tőkét az állam nevében és helyett felmondhassa és ha a bevándorló kötvények birtokosai a kibocsátandó 40/0-os kötvényeket elfogadni hajlandók nem lennének, a bevont kötvények névszerű tőkéértéket készpénzben kifizethesse.

Budapesten, 1902. évi április hó 21-én.

A m. kir. pénzügyminiszter:
Lukács s. k.

A convertálás feltételei.

Vonatkozással a magyar kir. Pénzügyminiszter Úr Ó Nagyméltósága fenti, a "Budapesti Közlöny"-ben megjelent hirdetésére, az 1902. évi V. t.-cz. értelmében a convertálendő államkölcsönök birtokosainak a kicserélés eseméni felajánlatait.

A kölcsönkötvények tulajdonosai, a kik az ezen felajánlott kicserélési joggal élni kívánnak, a kicserélendő kötvényeket

jelen felhívás közzétételétől

1902. évi május hó 10.-ig bezárólag

a következő kicserélési helyek egyikénél, és pedig:

- Budapesten** a magy. kir. központi állampénztárnál (pénzügyminiszteri palota),
- az összes magyar kir. adóhivataloknál,**

Zágrábban a királyi állampénztárnál, az északi, gospiel, ogulin, orszégal, varasdi és vukovári kir. adóhivataloknál; továbbá

- Budapesten:** a magyar kir. Postatakarékpénztárnál, a Magyar Általános Hitelbanknál, a S. M. v. Rothschild bankháznál, a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézetnél, a K. K. allem. österr. Boden-Credit-Anstalt című intézetnél, az Union-banknál,
- Brünnben, Karlsbadban, Lembergben, Prágában, Reichenbergben, Triestben és Troppauban:** a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézet fiókjainál,
- Berlinben:** a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél, S. Bleichröder bankháznál, Mendelssohn & Co. bankháznál és a Bank für Handel und Industrie című intézetnél,
- M. m. Frankfurtban:** a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél, a Filiale der Bank für Handel und Industrie című intézetnél,
- Hamburgban, Lipszében, Münchenben, Borszlióban és Kölnben** az ezen városokban közléseendő helyeknél,
- Párisban:** a de Rothschild Frères bankháznál, L. Lambert bankháznál,
- Amsterdamban:** L. Auerbach bankháznál, Lippmann, Rosenthal & Comp. bankháznál és az Amsterdamiische Bank című intézetnél,

az egyes helyeken szokásos üzleti órákban bejelenteni tartoznak. A kicserélendő a magyar korona országai területén a következő határozományok irányadók:

1. A convertálendő kötvények következőképen fogadtatnak el fizetéseken:

a) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsön-kötvény
 100 arft tőke névértékét arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi február 1-től 1902. június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 1.87⁵
 Összesen arft 102.37⁵

b) 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcsönkötvény
 100 arft tőke névértékét arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 31-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os (5%-ból levonva 10% jövedelmi adó) kamatok fejében 2.25
 Összesen arft 102.75

c) 1888. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsönkötvény
 100 német bir. márka tőke névértékét M 100.-
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 2.25
 Összesen M 102.25

d) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcsön-kötvény
 100 arft tőke névértékét 200 K — f
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 4 „ 50 „
 Összesen tehát 204 K 50 f-el

e) 4 1/2%-os magyar regale-kártalanítási kötvény
 100 arft tőke névértékét 200 K — f
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 4 „ 50 „
 Összesen tehát 204 K 50 f-el

f) 1888. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsönkötvény
 100 német bir. márka tőke névértékét M 100.-
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 2.25
 Összesen M 102.25

g) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcsön-kötvény
 100 arft tőke névértékét 200 K — f
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 4 „ 50 „
 Összesen tehát 204 K 50 f-el

h) 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcsönkötvény
 100 arft tőke névértékét arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 31-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os (5%-ból levonva 10% jövedelmi adó) kamatok fejében 2.25
 Összesen arft 102.75

i) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsön-kötvény
 100 arft tőke névértékét arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi február 1-től 1902. június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 1.87⁵
 Összesen arft 102.37⁵

j) 1888. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsönkötvény
 100 német bir. márka tőke névértékét M 100.-
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 2.25
 Összesen M 102.25

k) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcsön-kötvény
 100 arft tőke névértékét 200 K — f
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 4 „ 50 „
 Összesen tehát 204 K 50 f-el

l) 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcsönkötvény
 100 arft tőke névértékét arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 31-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os (5%-ból levonva 10% jövedelmi adó) kamatok fejében 2.25
 Összesen arft 102.75

m) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsön-kötvény
 100 arft tőke névértékét arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi február 1-től 1902. június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 1.87⁵
 Összesen arft 102.37⁵

n) 1888. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsönkötvény
 100 német bir. márka tőke névértékét M 100.-
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 2.25
 Összesen M 102.25

o) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcsön-kötvény
 100 arft tőke névértékét 200 K — f
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 4 „ 50 „
 Összesen tehát 204 K 50 f-el

p) 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcsönkötvény
 100 arft tőke névértékét arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 31-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os (5%-ból levonva 10% jövedelmi adó) kamatok fejében 2.25
 Összesen arft 102.75

q) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsön-kötvény
 100 arft tőke névértékét arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi február 1-től 1902. június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 1.87⁵
 Összesen arft 102.37⁵

r) 1888. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsönkötvény
 100 német bir. márka tőke névértékét M 100.-
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 2.25
 Összesen M 102.25

s) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcsön-kötvény
 100 arft tőke névértékét 200 K — f
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 4 „ 50 „
 Összesen tehát 204 K 50 f-el

t) 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcsönkötvény
 100 arft tőke névértékét arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 31-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os (5%-ból levonva 10% jövedelmi adó) kamatok fejében 2.25
 Összesen arft 102.75

u) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsön-kötvény
 100 arft tőke névértékét arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi február 1-től 1902. június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 1.87⁵
 Összesen arft 102.37⁵

v) 1888. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsönkötvény
 100 német bir. márka tőke névértékét M 100.-
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 2.25
 Összesen M 102.25

w) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcsön-kötvény
 100 arft tőke névértékét 200 K — f
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 4 „ 50 „
 Összesen tehát 204 K 50 f-el

ezzel szemben az új 40/0-os járadék-kölcsön-kötvények, a melyek az imént felsorolt cimetek convertálására szolgálnak, 100 korona tőke névértékért, az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 40/0-os kamatok fejében 2 „ 33 „
 Összesen tehát 98 K 63 f-el

hozatnak számításba.
 A beszovalgatott 4 1/2%-os, illetőleg 50/0-os kötvények beszámítási értékének 40/0-os koronajáradék-kötvényekkel ki nem egyenlíthető részét a kicserélési helyek készpénzben fogják megérteni.
 2. A kicserélendő kötvények a folyó kamatokról szóló szelvényekkel szállítandók be és pedig:
 az 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsönkötvények 1902. évi augusztus 1-én esedékes szelvényekkel,
 az 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcsönkötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,
 az 1888. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsönkötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,
 az 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcsön-kötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,
 a 4 1/2%-os magyar regale-kártalanítási kötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel, a melyek ellenében a kiszolgáltandó, 40/0-os koronajáradék-kötvényekről szóló ideiglenes elismervények (6. pont) 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel lesznek ellátva. A mennyiben a kicserélendő darabok benyújtásánál azokon még nem esedékes szelvények hiányoznak, ily szelvények ellenértékét a benyújtandó készpénzben kiegyenlíteni tartozik.
 3. A kicserélendő kötvények letétele folyó szelvényekkel együtt, aláírási nyilatkozatok kicserélésére történik, a melyek a kicserélési helyeknél költségmentesen kaphatók.
 4. Kicsorított és már esedékessé vált kötvények kicserélésre el nem fogadtatnak, ellenben kicsorított de még esedékessé nem vált kötvények kicserélésre el nem fogadtatnak.
 5. A kicserélés végett bejelentett cimetek beszovalgatása, vagy az aláírással egyidejűleg, vagy a kicserélési határidő lejártától számított négy hét által történik, az utóbbi esetben a kicserélési hely részéről elegendőnek tartott biztosíték letétele mellett.
 6. A benyújtott a kicserélés végett benyújtott kötvényekről levélbeli igazolványt kapnak, a kiknek a benyújtás napjától számított 15 nap múlva az igazolvány visszaadása ellenében a 40/0-os járadék-kötvényekről kiállított ideiglenes elismervények a reájuk eső névértékét az esetleg járó készpénz kiegyenlítésével együtt kiadhatnak.
 7. Ezen ideiglenes elismervények kiadása ugyanazon helyen történik, a melynél a kicserélendő régi kötvények letételek.
 8. Az 1902. évi június 30-ig fel nem vett ideiglenes elismervények ezen időtől kezdve a benyújtások számlájára és veszélyére az illető beváltóhelynél maradnak.
 9. Bizonyos meghatározott névértékű cimetekre történő bejelentése csak annyiban vehető tekintetbe, a mennyiben azok a kicserélési hely véleménye szerint a többi benyújtó érdekeivel megegyezhetőek.
 10. A mennyiben a kicserélés végett benyújtott kötvények a német, francia, angol vagy németalföldi bélyeggel vannak ellátva, a benyújtónak kívánására az illető bélyeggel ellátott ideiglenes elismervények fognak kiszolgáltatni. Ilyen, valamint idegen bélyeggel viselő régi kötvények külön aláírási nyilatkozatok kicserélésére el nem fogadtatnak.
 11. Névre szóló és kötményezett kötvények azon fizetési hely közvetítésével, a melynél eddig a kamatfizetés nyugta ellenében történt, küldendők be convertálás végett a magyar kir. központi állampénztárhoz Budapestre.
 Budapest, 1902. évi április havában.

